

**T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**GENÇLİĞİN BOŞ ZAMANLARINI
DEĞERLENDİRMESİNDE
SPOR FAALİYETLERİNİN YERİ VE
ÖNEMİ
(TUNCELİ İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hakan GÖKALP

ELAZIĞ - 2007

ONAY SAYFASI

Prof. Dr. Necip İLHAN

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tez Yüksek Lisans standartlarına uygun bulunmuştur.

Yrd. Doç. Dr. Bilal ÇOBAN

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanı

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Bilal ÇOBAN

Danışman

Yüksek Lisans Sınavı Jüri Üyeleri

Yrd. Doç. Dr. Cengiz ARSLAN

Yrd. Doç. Dr. Sabahattin DEVECİOĞLU

Yrd. Doç. Dr. Bilal ÇOBAN

Yrd. Doç. Dr. Yüksel SAVUCU

Yrd. Doç. Dr. Sinan ÇALIK

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans Eğitimim süresince rehberlik, tecrübe ve bilgi birikimini esirgemeyen kıymetli danışmanım Yrd. Doç. Dr. Bilal ÇOBAN'a,

Kaynak temini ve değerli görüş ve önerilerinden dolayı bölümümüzün tüm öğretim üyelerine,

Anket uygulamalarında yardımlarını esirgemeyen, Tunceli ili ve ilçelerindeki ortaöğretim kurumu müdürlerine,

Fırat Üniversitesi Tunceli Meslek Yüksek Okulu öğretim görevlilerinden Hüseyin ÖZÇELİK, Baransel KOÇ ve Önder SU hocalarıma,

Kırsal kesim gençliğine anketin uygulamasında bana yol arkadaşlıklarını ve yardımlarını esirgemeyen M. Mehmet KILINÇ'a, Aytaç ÇELEBİ'ye, Hilmi AKGÜNLÜ'ye, Ömer SOMYÜREK'e, Ersin AYHAN'a, Mustafa BERKER'e, Oktay ÇELİK'e ve değerli meslektaşım M. Bülent UTKULU'ya,

Tezin istatistik kısmında teknik desteklerinden dolayı Bayram ÖZER'e,

Metindeki yazım ve imla hatalarının kontrol ve düzeltilmesinde yardımcı olan ağabeyim Kağan GÖKALP'a teşekkür ederim.

1. ÖZET.....	1
2. ABSTRACT.....	3
3. GİRİŞ.....	4
3.1. Zaman.....	5
3.1.1. Zaman Kavramı.....	5
3.1.2. Kullanım Bölümleri Açısından Zaman.....	7
3.1.3. Boş Zaman.....	9
3.1.4. Zaman Yönetimi.....	11
3.2. Gençlik.....	14
3.2.1. Gençlik Kavramı.....	14
3.2.2. Gençliğin Sınıflandırılması.....	18
3.3. Rekreasyon.....	20
3.3.1. Rekreasyon Kavramı.....	20
3.3.2. Rekreasyonun Sınıflandırılması.....	25
3.3.3. Rekreasyonun Özellikleri.....	30
3.3.4. Gençlik ve Rekreasyon Eğitimi.....	32
3.4. Spor.....	35
3.4.1. Spor Kavramı.....	35
3.4.2. Toplum ve Spor.....	38
3.4.3. Eğitim ve Spor.....	40
3.4.4. Rekreasyon ve spor.....	42
3.5. Tunceli İli.....	44
4. GEREÇ VE YÖNTEM.....	52
5. BULGULAR.....	54
5.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı.....	54
5.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Sosyal ve Kültürel Yaşantılarına Göre Dağılımı.....	59
5.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ekonomik Durumlarına Göre Dağılımı.....	66
5.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarını Nasıl Değerlendirdiklerine Göre Dağılımı	69

5.5. Araştırmaya Katılan Gençlerin Spora Bakış Açıları ve Boş Zamanlarını Değerlendirmede Sporun Yeri ve Öneme Göre Dağılımı	79
5.6. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarının Değerlendirilmesinde Sporun Yeri ve Önemi Konusundaki Görüşleri Arasında Cinsiyet Değişkenine Göre Anlamlı Farklılık Olup Olmadığına Göre Dağılımı	86
5.7. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarının Değerlendirilmesinde Sporun Yeri ve Önemi Konusundaki Görüşleri Arasında Yaş Değişkenine Göre Anlamlı Farklılık Olup Olmadığına Göre Dağılımı	91
5.8. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarının Değerlendirilmesinde Sporun Yeri ve Önemi Konusundaki Görüşleri Arasında Ekonomik Durum Değişkenine Göre Anlamlı Farklılık Olup Olmadığına Göre Dağılımı	96
6. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	98
7. KAYNAKLAR.....	112
8. EKLER.....	121
9. ÖZGEÇMİŞ.....	125

Tablo:5.1.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	54
Tablo:5.1.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	54
Tablo:5.1.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı.....	55
Tablo:5.1.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin Mesleğine Göre Dağılımı.....	55
Tablo:5.1.5. Araştırmaya Katılan Gençlerin Devam Ettikleri Okula Göre Dağılımı.....	55
Tablo:5.1.6. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ailelerinde Yaşayan Birey Sayısına Göre Dağılımı.....	56
Tablo:5.1.7. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ailelerinde Okuyan Birey Sayısına Göre Dağılımı.....	56
Tablo:5.1.8. Araştırmaya Katılan Gençlerin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	57
Tablo:5.1.9. Araştırmaya Katılan Gençlerin Babalarının Mesleğine Göre Dağılımı.....	57
Tablo:5.1.10. Araştırmaya Katılan Gençlerin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	58
Tablo:5.1.11. Araştırmaya Katılan Gençlerin Annelerinin Mesleğine Göre Dağılımı.....	58
Tablo:5.1.12. Araştırmaya Katılan Gençlerin Evlerinde Kendilerine Ait Çalışma Odası Bulunup Bulunmamasına Göre Dağılımı.....	59
Tablo:5.1.13. Araştırmaya Katılan Gençlerin Evlerinde Kendilerine Ait Bilgisayar Bulunup Bulunmamasına Göre Dağılımı.....	59
Tablo:5.2.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Yetiştikleri Çevreye Göre Dağılımı.....	60
Tablo:5.2.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Yetiştikleri Çevreye Göre Dağılımı.....	60
Tablo:5.2.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Oturdıkları Mahalle Hakkında Düşüncelerine Göre Dağılımı	61

Tablo:5.2.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin Oturdıkları Mahallede Bulunma Sebeplerine Göre Dağılımı	61
Tablo:5.2.5. Araştırmaya Katılan Gençlerin Televizyonda İzledikleri Programlara Göre Dağılımı	62
Tablo:5.2.6. Araştırmaya Katılan Gençlerin Televizyonda İzledikleri Programlara Göre Dağılımı	63
Tablo:5.2.7. Araştırmaya Katılan Gençlerin Kitap Okuma Alışkanlıklarına Göre Dağılımı	63
Tablo:5.2.8. Araştırmaya Katılan Gençlerin En Çok Okudukları Kitap Türlerine Göre Dağılımı	64
Tablo:5.2.9. Araştırmaya Katılan Gençlerin Gazete Okuma Alışkanlıklarına Göre Dağılımı	64
Tablo:5.2.10. Araştırmaya Katılan Gençlerin Sinema ve Tiyatroya Gitme Alışkanlıklarına Göre Dağılımı	65
Tablo:5.2.11. Araştırmaya Katılan Gençlerin Sosyal Aktivite Olarak Herhangi Bir Dernek Veya Kuruluşa Üye Olmalarına Göre Dağılımı	65
Tablo:5.3.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ailelerinin Sosyal Güvence Durumlarına Göre Dağılımı	66
Tablo:5.3.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ailelerinin Ortalama Aylık Gelirine Göre Dağılımı	67
Tablo:5.3.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ailelerinin Oturdıkları Evin Kime Ait Olduğuna Göre Dağılımı	67
Tablo:5.3.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin Okul Masrafları ve Diğer İhtiyaçlarını Nasıl Karşılıdığına Göre Dağılımı	68
Tablo:5.3.5. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ortalama Olarak Ayda Eline Geçen Para Miktarına Göre Dağılımı	69
Tablo:5.4.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin İş Saatleri ve Yapmak Zorunda Oldukları Gerekli Aktiviteler Dışında Ortalama Günde Kaç Saat Boş Zamanlarının Olduğuna Göre Dağılımı	70
Tablo:5.4.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarının Yeterli Olması Konusunda Ne Düşündüklerine Göre Dağılımı	71

Tablo:5.4.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarını Nasıl Değerlendirdiklerine Göre Dağılımı	71
Tablo:5.4.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarını Spor Yaparak Değerlendirirken En Fazla Hangi Tesislerden Yararlandıklarına Göre Dağılımı ..	72
Tablo:5.4.5. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarını Nerede Geçirdiklerine Göre Dağılımı	72
Tablo:5.4.6. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarını Değerlendirmek için Hangi Şartların Hazırlanmasını İstediklerine Göre Dağılımı	73
Tablo:5.4.7. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanları Olumlu Değerlendirmenin İş Hayatındaki Etkisi Konusundaki Düşüncelerine Göre Dağılımı	74
Tablo:5.4.8. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zaman Etkinliklerine Yeterince Katıldıklarına İnanıp İnanmadıklarına Göre Dağılımı	74
Tablo:5.4.9. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zaman Etkinliklerine Yeterince Katılamama Sebeplerine Göre Dağılımı	75
Tablo:5.4.10. Araştırmaya Katılan Gençlerin En Çok Katıldıkları Boş Zaman Etkinliklerini Hangi Nedenlerle Seçtiklerine Göre Dağılımı	76
Tablo:5.4.11. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zaman Etkinliklerinin Nasıl Bir Etki Bıraktığı Konusunda Ne Düşündüklerine Göre Dağılımı	77
Tablo:5.4.12. Araştırmaya Katılan Gençlerin Katıldıkları Boş Zaman Etkinliklerinin Daha Çok Hangi Tür Sorunlarını Gidermeye Yardımcı Olduğuna Göre Dağılımı	78
Tablo:5.5.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Spor Yapıp Yapmadıklarına Göre Dağılımı	79
Tablo:5.5.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Daha Önce Bir Spor Branşıyla Uğraşma Durumuna Göre Dağılımı	79
Tablo:5.5.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Uğraştıkları Spor Branşında Derecelerinin Olup Olmadığına Göre Dağılımı	80
Tablo:5.5.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin En Çok Hoşlandıkları Spor Dalına Göre Dağılımı	80
Tablo:5.5.5. Araştırmaya Katılan Gençleri Spor Yapmaya Yönlendiren Faktörlere Göre Dağılımı	81

Tablo:5.5.6. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ailelerinin Spor Yapma Konusunda Olumlu Etkisine Göre Dağılımı	81
Tablo:5.5.7. Araştırmaya Katılan Gençlere Spor Yapma Konusunda Ailelerinin Olumsuz Etkisine Göre Dağılımı	82
Tablo:5.5.8. Araştırmaya Katılan Gençlerin Aile Reislerinin Spor Yapma Alışkanlıklarına Göre Dağılımı	83
Tablo:5.5.9. Araştırmaya Katılan Gençlerin Sporun Birleştirici ve Bütünleştirici Yönünün Olduğuna İnanma Durumuna Göre Dağılımı	83
Tablo:5.5.10. Araştırmaya Katılan Gençlerin Tunceli’de Mevcut Spor Tesislerinin Yeterli Olup Olmadığı Konusundaki Düşüncelerine Göre Dağılımı	83
Tablo:5.5.11. Araştırmaya Katılan Gençlerin Tunceli’de Mevcut Kamu Spor Kurumları Personelinin Spor Tesislerinden Faydalananlara Karşı Davranış Durumu Konusundaki Düşüncelerine Göre Dağılımı	84
Tablo:5.5.12. Araştırmaya Katılan Gençlerin Tunceli’de Mevcut Özel Spor Kurumları Personelinin Spor Tesislerinden Faydalananlara Karşı Davranış Durumu Konusundaki Düşüncelerine Göre Dağılımı	85
Tablo:5.6.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Cinsiyet Değişkeni ve Spor Yapma Alışkanlıkları Arasındaki χ^2 Analizi Sonuçları.....	86
Tablo:5.6.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Cinsiyet Değişkeni Göre Sporun Birleştirici ve Bütünleştirici Yönü Konusundaki Görüşlerine İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları.....	87
Tablo:5.6.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Ortalama Günde Kaç Saat Boş Zamanları Olduğuna İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları.....	88
Tablo:5.6.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Boş Zamanları Olumlu Değerlendirmenin İş Hayatına Etkisinin Hangi Düzeyde Olduğu Konusundaki Görüşlerine İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları.....	89
Tablo:5.6.5. Araştırmaya Katılan Gençlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Boş Zaman Etkinliklerine Yeterince Katılıp Katılmadıklarına İnanma Derecelerine İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları.....	90
Tablo:5.7.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Cinsiyet Değişkeni ve Spor Yapma Alışkanlıkları Arasındaki χ^2 Analizi Sonuçları.....	91

Tablo:5.7.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Yaş Değişkenine Göre Sporun Birleştirici ve Bütünleştirici Yönü Konusundaki Görüşlerine İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları.....	92
Tablo:5.7.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Yaş Değişkenine Göre Ortalama Günde Kaç Saat Boş Zamanları Olduğuna İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları.....	93
Tablo:5.7.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin Yaş Değişkenine Göre Boş Zamanları Olumlu Değerlendirmenin İş Hayatına Etkisinin Hangi Düzeyde Olduğu Konusundaki Görüşlerine İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları	94
Tablo:5.7.5. Araştırmaya Katılan Gençlerin Yaş Değişkenine Göre Boş Zaman Etkinliklerine Yeterince Katılıp Katılmadıklarına İnanma Derecelerine İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları.....	95
Tablo:5.8.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ailelerinin Ortalama Aylık Geliri İle Spor Yapma Davranışları Arasındaki Dağılımı Gösteren χ^2 Analizi Sonuçları.....	96
Tablo:5.8.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ortalama Olarak Ayda Eline Geçen Para İle Spor Yapma Davranışları Arasındaki Dağılımı Gösteren χ^2 Analizi Sonuçları	97

1. ÖZET

Bu çalışmanın amacı; Tunceli İlinde yaşayan genç nüfusun boş zamanlarında hangi tür etkinliklere katıldıklarını, bu etkinliklere ayırdıkları süreleri, etkinliğe katılım amaçlarını ve araçlarını belirleyerek, gençlerin boş zamanlarını ne şekilde değerlendirdiklerine ilişkin bir tespitte bulunmaktır. Araştırmanın evrenini Tunceli İli ve ilçelerinde ikamet etmekte olan 15-25 yaşlarındaki gençler oluşturdu. Örneklem ise bu gençler arasından basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiş 1533 gençten oluşmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan anket kullanılmıştı. Anket gençlerin kişisel özelliklerini, ekonomik özelliklerini, sosyal özelliklerini, boş zaman etkinliklerini ve spora karşı bakış açılarını belirlemeye yönelik 53 adet kapalı uçlu sorudan oluşmuştur. Anket yoluyla elde edilmiş olan veriler sosyal bilimlerde istatistik paketi (Statistical Packages of Social Science) SPSS for Windows 10.0 paket programından yararlanılarak çözümlenmiştir. Analizler için de frekans analizi, yüzde alma ve χ^2 testinden yararlanılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre Tunceli’de yaşayan gençler illerinde bulunan boş zaman etkinliklerini yetersiz bulmuşlar, bu imkanların artırılması için spor tesisleri başta olmak üzere bir takım imkanların artırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Gençlerin boş zamanlarında düzenli olarak spor yapma alışkanlıkları düşük seviyededir (%18,6), ancak TV seyretme alışkanlıkları daha yüksektir (%26,5). Bu sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. Gençlerin cinsiyet, yaş ve ekonomik durum değişkenlerine göre boş zamanları değerlendirme ve spor yapma alışkanlıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar mevcuttur. Sporun

gençler üzerinde birleştirici bir rolü olduğuna inanılmaktadır, bu yüzden onların boş zamanlarını değerlendirecekleri ortamlar oluşturulması uygun olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Boş Zaman, Rekreasyon, Spor, Tunceli

2. ABSTRACT

The aim of this study was temporarily to prove how young population living in Tunceli evaluates their spare time by determining what kind of activities they joined, the time that they spent for these activities, the task and tools about joining in these activities.

The universe of this research was formed by the young people (15-25 years) living in Tunceli province and districts. The illustration was performed by 1533 young people who were chosen among these young people with a random method.

In this research, a survey was used which was formed by the researcher as a datum collecting tool. The survey was totally formed by closed-ended 53 questions towards the personal characteristics, economic characteristics, social characteristics, spare time and sport activities of young people.

The datum which were collected with surveying method were solved by using "SPSS for Windows Package Program 10,0". For the analysis frequency analysis, the research taking the percentage and χ^2 tests were used.

According to the research, young people living in Tunceli thought that the spare time activities were inadequate and they expressed that a party of activities, especially sport activities should be increased. The young people's habit of doing sports regularly in their spare time was on a low-level (% 18,6) but the habit of watching tv was on a high-level (% 26,5).

There was a significant statistical differences between evaluation of spare time activities and habit of doing sports according to the variations of sex, age and economical situation of young people.

It is believed that sport plays a role uniting for young people so it will need to an environment suited to their needs to evaluate in their spare time.

Key Words: Youth, Spare Time, Recreation, Sports, Tunceli

3. GİRİŞ

Bilim adamlarına göre zamanı iyi ve etkili kullanabilme, hem fertlerin hem de toplumların gelişmişlik düzeyinin bir göstergesidir. Hatta zamanın doğru kullanımının, ülkeler arasındaki en önemli gelişmişlik farklarından biri olduğu görüşü de yaygındır

Boş zaman, dar anlamda iş ile ilgili sorumluluklardan, hayatı idame ettirme veya diğer görevlerden serbest olunan, mecbur olunmayan zamandır. Geniş anlamda boş zaman, birçok kültürel ve kamu hizmetleri kapsamı içindeki hobiler ve meşguliyetler dizisine katılım suretiyle benlik geliştirme için serbestçe kullanım hakkı ve fırsatları ifade etmektedir.

Gençlik, genellikle öğrenim gören, yaşamını sürdürmek için çalışmayan, içinde yaşadığı toplumun sorunlarına duyarlı olan, demografik açıdan 14-25 yaş grubu arasında yer alan bir sosyal kategoridir

Bir çok bilimsel çalışmaya ve araştırmaya konu olan boş zaman ve rekreasyon kavramları, değişik akademisyen ve araştırmacılar tarafından biri birine benzer tanımlarla açıklanmaya çalışılmıştır.

Boş zaman, hayatın gerekliliklerinin yerine getirilmesinden sonra arta kalan zamandır. Boş zaman kişinin işe, işle ilgili sorumluluklarına, kendisinin ve ailesinin bakımına ayırdığı zamanın dışında kalan, dolayısıyla zorunlulukların olmadığı özgür bir zaman birimidir

Sportif faaliyetler, toplumdaki kültürel kaynaşmayı teşvik etmesi, sosyal davranış ve ilişkileri istenen düzeye getirmesi, insanların boş zamanlarını değerlendirilmesi, sporun geniş kitlelere yaygınlaştırılması, bedeni, ruhi ve fiziki anlamda sağlıklı nesillerin yetiştirilmesinin bir aracı olarak görev yapmaktadır.

Tezimizde kullanılacak kavramlar ile ilgili daha ayrıntılı açıklamalarda bulunmak, yararlı olacaktır.

3.1. Zaman

3.1.1. Zaman Kavramı

Günümüz çağdaş insanının çok fazla bağlandığını gördüğümüz zaman kavramının, hiçbir yazar ya da bilim adamı kesin bir tanımını yapamamıştır (8).

Türk Dil Kurumu zamanı: “Olayların ardışıklığını görerek aklımızda yarattığımız ve olayların bundan sonra da içinde olup gideceklerini düşündüğümüz, başı ve sonu olmayan soyut kavram” şeklinde tanımlar (78).

Addington; zamanın, insanların sonsuzluk ölçüsü olduğunu ve şimdiye kadar zamanla ilgili doğal kabul edilen her şeyin, insan düşüncesinin ürünü ve göreceli olduğunu belirtir (1).

R.A. Mackenzie “Zaman Tuzağı” adlı çalışmasında zamanı; “Aslında ne kadar vaktimiz olduğu değil, sahip olduğumuz süre içerisinde neler yaptığımızdır” diye ifade eder (62).

Diğer bir tanıma göre “zaman hayattır ve zamanı boşa geçirmek hayatı boşa geçirmek demektir”(8) ve zaman standart bir kavram olduğundan herkesin eşit oranda sahip olduğu tek kaynaktır (40).

Baltaş’a göre zaman;

- Tasarruf edilemeyen,
- Ödünç alınamayan, kiralanamayan,
- Satın alınamayan, çoğaltılamayan,

- Para gibi toplanamayan, hammadde gibi depolanamayan,
- Sadece kullanılan ve kaybedilen bir olgu olduğu için, iyi planlanması ve kullanılması zorunludur.

Addington zaman kavramında “insanların sonsuzluk ölçüsü olduğunu ve zamanla ilgili doğal kabul edilen her şeyin insan düşüncesinin ürünü olduğunu” ifade ederken, aslında felsefi bir yaklaşım sergilemektedir.

Bu düşünce yapısı Türk Tasavvuf Felsefesinde de görülmektedir. Tasavvufun zirve şahsiyetlerinden İmam-ı Gazali’nin zaman tarifi: “Dün, bugün ve yarın” üzerine kuruludur. O’na göre dünya “üç günlüktür”, dün geçtiği, yarına erişmenin şüpheli olduğu; o halde yaşanan bu günün ganimet bilinip iyi değerlendirilmesi gerektiği (35), şeklinde ifade edilmekte olup, hangi düşünce yapısına ve millete mensup olunursa olunsun; zamanın doğru algılanıp, iyi planlanıp, verimli değerlendirilmesi ortak kanaattir.

Literatürde zaman, algılanma durumlarına göre sınıflara ayrılmıştır. Buna göre zaman çeşitleri şunlardır (16).

- **Gerçek (Objektif) Zaman:** Saatin gösterdiği zamandır. İzlenebilir, bazı değişimlerle ölçülebilir. Yıldızların hareketi, dünyanın dönmesi gibi düzenli olarak izlenen bazı fiziksel olaylar veya bir saatin çalışması gibi, suni olarak yapılan bazı düzenli hareketler esas alınır.
- **Psikolojik (Subjektif) Zaman:** Hissedilen zamandır. Saatin neyi gösterdiğine bakılmaksızın bir olayda geçen süreyi kısa veya uzun hisseder ve buna göre kısa veya uzun süre diye karar veririz. Saat zamanı çok kesin birimlerle ölçülürken, subjektif zamanın anlaşılması güçtür.

- **Biyolojik Zaman:** Yaşayan tüm varlıkların kurulu bir biyolojik saate sahip olduğu görülür. Biyolojik saat, alışkanlıklara göre kurulur. Çoğu zaman uyanmak için kurduğumuz saatin alarmı çalmadan az önce uyanırız. Bir biyolojik saat, bize kalkma zamanının geldiğini söylemiştir. Biz kademe-kademe uyuma ve uyanma saatlerini değiştirirsek, biyolojik saat da kendisini yeni programa göre ayarlayacaktır.
- **Yönetsel Zaman:** Birden çok insanı bir araya getirebilecek nitelikteki bir amaç belirlemesi ile, bu amaca ulaşmak için yerine getirilen planlama, örgütleme, yürütme, koordinasyon, denetim ve yönetici eğitimi faaliyetlerinin gerektirdiği “iş gören ve makine zamanı” toplamıdır.

Nitekim çeşitli araştırmalarda, üzerinde en fazla durulan ve idaresinde en fazla güçlüklerle karşılaşılan kaynağın zaman olduğu ortaya çıkmıştır (10).

3.1.2. Kullanım Bölümleri Açısından Zaman

Zamanı, yemek, uyumak gibi fizyolojik ihtiyaçları karşılamakla, çalışmayla, oyun, eğlence ve spor gibi etkinliklerle tüketiriz. Zamanın sınıflandırılmasında faaliyet çeşitlerinin yanında, süreler de dikkate alınarak sınıflandırma yapılabilir. Günümüzde çok da geçerli olmayan klasik anlayışa göre 24 saatlik bir günün 8 saati çalışma, 8 saati uyku, 8 saati de dinlenmeye ayrılmıştır (48).

Bilim adamlarına göre zamanı iyi ve etkili kullanabilme, hem fertlerin hem de toplumların gelişmişlik düzeyinin bir göstergesidir. Hatta zamanın doğru

kullanımının, ülkeler arasındaki en önemli gelişmişlik farklarından biri olduğu görüşü de yaygındır (47).

Megyeri zamanı şöyle sınıflandırmıştır (42):

- Temel ihtiyaçlar için ayrılan zaman: Uyku, yemek, temizlik, vb.
- Çalışma ve buna bağlı etkinlikler ve görevler için ayrılan zaman: İş, yolculuk, ödev ve öğrenimle geçen zaman.
- Boş zaman etkinlikleri için ayrılan zaman: Spor, eğlence, dinlenme vb.
- Diğer etkinlikler için ayrılan zaman

İşe bağımlı zaman, çalışma saati dışında kalan ancak çalışma için hazırlık ve işe gidiş-geliş sürelerini içeren zaman ve uğraşılan işle veya ikinci işle ilgili normal mesai dışı yapılması gereken mesleki faaliyetleri içine alan zaman çalışma zamanı olarak düşünülmüştür. Çalışma dışındaki serbest zaman ise, yemek, uyku, vücut bakımı gibi var oluşla ilgili zaman ile dinlenme ve rekreasyonun da içerisinde olduğu zamanı kapsamaktadır (48).

Bazı sosyologlar ise, işe gidip gelirken kullanılan zamanı serbest zaman olarak nitelendirmektedirler. Çünkü, örneğin Paris' de metroyla veya banliyö trenleri ile işe gidip gelen çalışanlar seyahatleri boyunca, gazete, kitap okumakta, sohbet edip, kağıt oynamakta ve bilmece çözmektedir. Bu durumda, yolda geçen bu süre serbest zaman niteliği kazanmaktadır (38).

De Garzia da zamanın kullanım bölümlerini (28);

- Çalışma zamanı,
- Çalışmaya bağlı etkinliklere ayrılan zaman,
- Yaşamı sürdürmeye yönelik etkinlikler için ayrılan zaman,

- Serbest zaman olarak sınıflandırmıştır.

Meyer ve arkadaşlarına göre zaman;

- **Çalışma (İş) Zamanı:** İşe bağımlı zaman, çalışma saati dışında kalan, ancak çalışma için hazırlık ve işe gidiş-geliş sürelerini içeren zaman, uğraşılan işle veya ikinci işle ilgili normal mesai dışı yapılması gereken mesleki uğraşlar.
- **Çalışma Dışı Zaman:**
 - *Var oluşla ilgili zaman (Existence)* : Yemek, uyku, vücut bakımı.
 - *Boş Zaman (Leisure Time)*: Dinlenme, Rekreasyon olarak tasnif edilmekte.

Bu çalışma da, genel kabul gören bu zaman şablonunun “Boş Zaman” başlığı altında yürütülecektir. Bu noktada öncelikle “Boş Zaman” kavramı üzerindeki çeşitli bilimsel tanımlamaları incelemek yararlı olacaktır.

3.1.3. Boş Zaman

Tezcan'a göre boş zaman, bireyin hem kendisi hem de başkaları için bütün zorunluluklardan ya da bağlantılardan kurtulduğu ve kendi isteği ile seçeceği bir etkinlik uğraşacağı zamandır. Tezcan boş zamanı, bireyin kesin olarak bağımsız ve özgür olacağı zaman, olarak tanımlamaktadır (81).

Gökçe ise boş zamanı, bireyin yaşamak için başvurması gereken uğraşların dışında bireysel tercihlerine ayıracağı zaman, olarak tanımlamaktadır (37). Uluslararası boş zaman etüt grubuna göre; boş zaman etkinliği, kişinin mesleki, ailevi, sosyal ödevleri yerine getirdikten sonra bağımsız iradesiyle girişebileceği

dinlenme, eğlenme, bilgisini zenginleştirme ve maharetini artırma, topluma gönüllü katılma gibi bir dizi uğraşı olarak tanımlamaktadır (24).

Boş zaman, dar anlamda iş ile ilgili sorumluluklardan, hayatı idame ettirme veya diğer görevlerden serbest olunan, mecbur olunmayan zamandır. Geniş anlamda boş zaman, birçok kültürel ve kamu hizmetleri kapsamı içindeki hobiler ve meşguliyetler dizisine katılım suretiyle benlik geliştirme için serbestçe kullanım hakkı ve fırsatları ifade etmektedir. Boş zaman düşüncenin bir ifadesi, yaratıcı ve manevi değerlerin bir kaynağı olarak da ifade edilebilir (7).

Dumazedier serbest zamanın üç temel fonksiyonundan söz etmektedir. Kelimelerin İngilizce baş harflerinden yola çıkarak 3D olarak da adlandırılan bu fonksiyonlar "de lesement: Dinlenme veya kendini bırakma, divertissement: Eğlenme ve development: Kendini geliştirme veya gelişim" şeklinde ifadesini bulmuştur. Rojek ise "Serbest zaman etkinliği çocukların dünyasında oyun olarak tanımlanan olayın, yetişkinler boyutundaki tanımıdır" diyerek konuya farklı bir boyut kazandırmıştır. Rojek'e göre, serbest zaman ilişkileri dinamik ve açık uçlu süreçler olup sosyolojik açıdan incelenmelidir. Ayrıca serbest zamanın bilgili, toplumsal kuralları anlayan ve bunları değiştirebilecek kişilerce kullanılabileceği ifade edilmiştir (60).

Boş zaman, çalışma hayatı sınırları dışına çıkabilme ve kişiyi yenileyen, hayat veren güçlere ulaşabilme kapasitesi olarak kabul edilmektedir (46).

Bu tanımlara bakıldığında boş zaman kavramının, üretken toplumlarda sosyal ve kültürel bir boyut kazandığını görmekteyiz, oysa sağlıklı bir toplum yapısına sahip olmayan gelişmemiş toplumlarda bu tanımlar, açık olarak ifade edilmemiştir. Gelişmiş ülkeler zamanı iyi kullanmaktadırlar; çünkü bilinçli zaman

kullanımı, boş zamanın değerlendirilmesinde olumlu sonuç vermektedir. Bir toplumda boş zamanın değerini anlayabilmek için çalışma hayatının çok yoğun olması gerekmektedir. Boş zamanla iş hayatının arasında doğru bir orantı vardır. Zamanın bütün bölümlerini boş gezerek geçiren birinin boş zaman kavramı ile bir ilişkisi yoktur. Bu tip insanların toplumda bir değer ifade etmesi mümkün değildir. Bunun tersi olarak da çalışan insana ödül olarak boş zamanını çok iyi bir şekilde değerlendirebilmesi için birden fazla seçenek sunulmalı, alternatifi olan seçenekler verilmeli ve tercih bireyin kendisine bırakılmalıdır. Bu anlayışla çalışma ve çalışma dışı zaman aktiviteleri birbirini dengelemek zorunluluğunda olduğundan çalışma ve serbest zaman ilişkisi, toplumun sosyal ve kültürel yapısıyla yakından ilgilidir (46).

3.1.4. Zaman Yönetimi

Zaman yönetiminin amacı zamanı istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde kontrol altında tutabilmektir. Ran Lundy'e göre başarılı zaman yönetimi için dört anahtar vardır. Bunların ilki amaç saptamaktır. İkinci olarak amaca ulaşmak için planlama yapmak gerekir. Üçüncü sırada planı uygulama, hemen başlama ve bitiş zamanını saptamak gelir. Son olarak amaca ulaşana kadar çalışmaya devam etmek gerekliliği üzerinde durulur.

Zamanı doğru kullanmayı bilmek insan karakterinin altyapısını oluşturan temel değerlerden biridir. Başarılı bir iş adamı veya bir profesyonel gibi zamanı kullanmak herkesin hedefi olmalıdır. Bu aynı zamanda modern bilgi toplumunun insanı için de gerekli olan bir özelliktir. Çeşitli ihtiyaç grupları için dengeli ve yeterli zaman ayırabilen kişi, hayatını daha mutlu yaşama inisiyatifi de eline

almış olur. Ancak bunun için karşılaşılan ilk engel kişinin kendi alışkanlıkları ve davranışlarıdır. Çünkü insan genellikle kendisini bütün yönleriyle tanımaz ve zamanı nasıl daha verimli kullanacağı hakkında yeterince düşünmez. Bir anlamda kendini zamanın akışına kaptırır (77).

Zamanı iyi kullanmak için öncelikle kişi kendisini iyi tanımalıdır. Yani yapacaklarının, hedeflerinin, amaçlarının neler olduğunu, amaçlarının yaşama ve işe yönelik boyutlarının neler olabileceğini iyi kavramalıdır (8).

Kişinin hayatını daha anlamlı kılabilmesi, zaman kullanımındaki dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır. Gelişmekte olan ülkelerin çoğunda olduğu gibi ülkemizde de, zaman anlayışının çok iyi anlaşılıp, özümsemediği ortadadır. Zaman yetersizliği mazeret gösterilerek sosyal ve sportif etkinliklere katılımın düşük olduğu ülkemizde, kahvehane, cafe ve bar gibi yerlerde büyük kalabalıklar görmek her zaman mümkündür. Burada karşımıza çıkan temel sorun zamanı planlayarak, olumlu bir şekilde değerlendirebilme eksikliğidir. Serbest zamanı değerlendirme anlayışı ve alışkanlığının, insanımızda bilinçli bir şekilde gelişme göstermesi, ülkemizin her alanda hızla kalkınmasına ve gelişmesine de yardımcı olacaktır (47).

Gelişmiş ülkelerin zaman kullanımı konusunda bilinçlenmiş ülkeler olduğunu söylemek mümkündür. Bu durum, gelişmiş ve gelişmemiş ülkeler arasındaki en önemli farklardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Descartes, toplumların ileri ya da geri zekalı diye ayırlamayacağını, ülkelerin gelişmişlik seviyelerinin ve zenginliklerinin zamanı planlı ve programlı kullanarak çalışmalarından kaynaklandığını ileri sürmektedir (60).

Zamanın kullanılmasında esas sorunlardan birisi, zamanı kontrol edememektir (8). Zaman da diğer kaynaklar gibi etkili biçimde değerlendirilebildiği gibi, boşa da harcanabilir. Zamanını iyi kullanan insan, hayatının kalitesini yükseltir ve zamandan kendisi ve amaçları adına en iyi şekilde yararlanır (67).

Zamanı iyi kullanabilen bir insan;

- Ne yapacağını ve zamanını nasıl daha faydalı biçimde kullanacağını bilir.
- Kişiliğinin olumsuz ve zayıf yönlerini anlayabilir.
- Yaşadığı her olaydan gereken dersi alarak tecrübelerini zenginleştirir.
- Kendi hayatını yaşar.
- Hafızasını sürekli yenilediğinden, hafızasında gereksiz bilgi bulundurmaz.
- Ulaşmak istediği hedeflere göre kendini hazırlayarak daha verimli olur.
- Daha mutlu olabilmek için serbest zamanlarında ilgilerine ve hobilerine daha çok zaman ayırabilir (81).

Zamanını iyi düzenleyemeyen kişilerdeki başlıca özellikler de şunlardır:

- Acelecilik,
- Hoşa gitmeyen seçenekler arasında devamlı bir bocalama,
- Serbest zamanların yararsız faaliyetlerle gevşek ve yorgun geçirilmesi,
- İşlerin zamanında bitirilmemesi,
- Dinlenmek ve kişisel ilişkiler zaman yetersizliği,
- Ayrıntılar veya yapılacak işlerin altında ezilme duygusu ve zamanın büyük bir bölümünde istenilmeyen şeylerin yapılması (38).

Bu nedenlerle, insan zamanı iyi planlamak ve kullanmak zorundadır. Çünkü zaman yenilenemeyen, devredilemeyen, ikame edilemeyen, tasarruf edilemeyen, ödünç alınamayan, kiralanamayan, satın alınamayan, çoğaltılamayan, para gibi toplanamayan, hammadde gibi depolanamayan sadece kullanılan ve kaybedilen bir kavramdır (48).

Zamanı iyi kullanabilmek, insanın kendisine, çalışma hayatına, sosyal hayatına, dinlenme ve eğlenmesine, ihtiyaçlarının karşılanmasına ayırdığı zaman birimleri arasında dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır. Bir Alman düşünürün "sıradan bir insan zamanı nasıl bitireceğini düşünür, akıllı bir insan ise nasıl kullanacağını" sözü, konu ile ilgili anahtar cümle olarak değerlendirilebilir (47).

3.2. Gençlik

3.2.1. Gençlik Kavramı

Genç ve gençlik kavramları üzerinde evrensel olarak kabul edilen bir tanım henüz yapılamamıştır. Bunda, gençlik çağının güç tanımlanabilir soyut bir kavram olmasının büyük rolü vardır (87).

Birçok akademisyen, düşünür, filozof ve araştırmacı gençlik üzerinde çalışmalar yapmıştır. Ünlü filozof Platon gençliği, "ruhsal bir sarhoşluk" olarak adlandırırken, Aristoteles gençleri, "vurdumduymaz yaratıklar" olarak niteler (58).

Gençlik kavramı; tanımı, sınıflandırma ve yaş dilimleri içindeki yerinin saptanması açısından, değişik toplumlarda ve dönemlerde, değişik yaklaşımlarla ele alınmıştır. Hatta aynı toplumun çeşitli kesimlerinde bile farklı yaklaşımlar görülmektedir (59). Bu nedenle, herkesin üzerinde anlaşabileceği bir gençlik

tanımı yapmak ve hele bir yaş grubu olarak taban ve tavanı, herkesin kabul edebileceği bir kesinlikle tespit etmek imkansızdır (57).

Gençlik, genellikle öğrenim gören, yaşamını sürdürmek için çalışmayan, içinde yaşadığı toplumun sorunlarına duyarlı olan, demografik açıdan 14-25 yaş grubu arasında yer alan bir sosyal kategoridir (58).

Gençlik dönemi, biyolojik, psikolojik, zihinsel ve sosyal açıdan bir gelişme ve olgunlaşmanın yer aldığı, çocukluktan erişkinliğe geçiş dönemidir (86).

Genç; birbirini niteleyen yaş dilimi, fiziksel, duyuşsal ve bilişsel farklılıklar, toplumsal anlamlar, toplumsal konum, toplumsal işlevler, üretim durumu gibi birçok ölçüt karşısında toplumun diğer kesimlerinden ayrılan ve bu ölçülerce şekillenmiş, kendine özgü (spesifik) görünümleri olan toplumsal bir varlıktır (30).

Unesco'nun tanımına göre ise gençlik, cesaretin çekingenliğe, serüven isteğinin rahata üstün geldiği çağdır. O nedenle de son derece hassas ve toplumun geleceği açısından kontrol ve yönlendirilmesi en çok önem taşıyan sosyal kategorisidir.

Teknik ve endüstriyel gelişmenin beraberinde getirdiği sosyal ve psikolojik problemler, tüm dünyada huzur kaçıracı ve barışı tehdit edici boyutlara ulaşmıştır. Özellikle gençlik, kendilerine özgü olan, ruhsal ve zihinsel durumları nedeniyle, bu ortamdan en hassas biçimde etkilenen kitleyi oluşturmaktadır (4).

Gençlik kavramının açıklanmasında Parlak, biyolojik, psikolojik ve sosyolojik üç başlık üzerinde yoğunlaşmıştır (70).

- **Biyolojik Yaklaşım:** Parlak'ın tezinde belirtildiği üzere biyolojik yaklaşımda bireyin ergenlik çağının başlamasından büyümenin sona ermesine kadar geçen döneme gençlik dönemi denmiştir. UNESCO'nun gençlik tanımı bu faktörleri göz önünde bulundurarak 15-25 arası yaştaki insanları kapsamaktadır. Avrupa için Gençlik Programı (Youth for Europe) da yine bu yaş aralığını referans almaktadır. Biyolojik yaklaşım evrensel bir modeli benimsediğinden sosyo-kültürel farklılıklar çok da önemli değildir. Bu açıdan kişinin gençlik dönemi sahip olunan genler ve biyolojik özelliklerden kaynaklanır, çevreden değil.
- **Sosyolojik Yaklaşım:** Sosyologlar gençliği tanımlarken iki ana başlık altında yoğunlaşırlar. Bunlardan ilki çatışmacı, ikincisi ise yapısal-fonksiyonalist yaklaşımdır.
 - Çatışmacı yaklaşıma göre 19. yüzyılda başlayan sanayi devrimi “gençliğin” farklılaşmasının temel nedenidir. Sanayileşmenin beraberinde gelen işsizlik, kitle iletişim araçları ve arkadaşların gençler üzerindeki etkisi, sanayinin ihtiyacı olan kalifiye işgücünün ancak eğitim sürecinden sonra iş yaşamına katılması, genç ile toplum arasında uyum sorunları doğurmuştur.
 - Yapısal Fonksiyonalist yaklaşım ise gençliği bir toplumsal olgu olarak ele alır ve gençliği hem toplumun yapısı hem de fonksiyonları açısından toplumsal alt sistemlerle açıklayarak ele alır. Buna göre genç, yetişkinlik dönemine hazırlanırken kendi durumu ile mevcut sosyo-kültürel değerler arasında ilişki kurmaya çalışır.

- **Psikolojik Yaklaşım:** Parlak psikolojik yaklaşım çerçevesinde Anna Freud'un düşüncelerine yer vermektedir. Anna Freud'a göre gençlik bir çelişkiler dönemidir. Yani bu dönemde iç çatışmalar, fiziksel dengesizlikler ve kararsız, düzensiz davranışlarla karşılaşmak olasıdır. Gencin içinde bulunduğu çelişki hem onu toplum yaşamının içinde olmaya hem de yalnızlığa duyulan özleme karşı ilgili kılabilir. Diğer bir taraftan bencil ve maddeci düşünürlerken aynı zamanda idealist de olabilirler.

İster biyolojik, ister psikolojik ya da sosyolojik olsun tanımlar kendi içlerinde bir takım problemler yaşamaktadırlar. Biyolojik tanıma göre, örneğin, gençlik için kesin bir yaş aralığı vermek, farklı iklim ve coğrafi koşullar düşünülecek olursa zordur. Ya da çalışma hayatının çok daha erken başladığı tarım toplumlarında gençliği tanımlayan yaş aralığı da farklılaşacaktır. Parlak'ın da örneklendirdiği üzere kırsal kesimde 14-15 yaşında evlenen ve kendi ailesinin sorumluluğunu üstelenen bir kız genç sayılsa da, kentli ailelerde bu yaştaki bir kişi çocuk olarak algılanabilmektedir (70). Bu anlamda farklı algılamalar da göz önünde bulundurulacak olursa gençlik homojen bir topluluk değildir. Ancak 2002 tarihinde Türkiye'de Sivil Toplum Kuruluşları Sempozyumu'na konuşmacı olarak katılmış olan Kentel'in de belirttiği gibi, gençlik her ne kadar heterojen bir yapıya sahipmiş gibi görünse de kendisinden önceki kuşak ile kendisinden sonraki kuşaktan ayrılarak yeniden homojen bir yapıda da incelenebilir. Özetle gençlik hem homojen hem de heterojen bir yapıdadır (53).

3.2.2. Gençliğin Sınıflandırılması

Birsen Gökçe'ye göre, boş zaman faaliyetleri bireysel tercihlere bağlı olduğundan cinsiyet, yaş grupları, gelir durumu, iş-güç biçimleri, kırsal ve kentsel ortam koşulları çerçevesinde nitelik ve nicelik kazanır (69).

Gençlik toplumsal olarak çeşitli biçimlerde sınıflandırılabilir. Örneğin, cinsiyet ayrımına göre kız ve erkek gençlik, uğraşı alanına göre de, çalışan gençlik, okuyan gençlik, işsiz gençlik gibi (83). Tezcan gençleri yerleşme biçimlerine göre ise; köy gençliği, kasaba gençliği, metropoliten bölgeler gençliği, gece kondu gençliği olarak sınıflandırmış ve boş zaman değerlendirme biçimlerinin farklılıklarına dikkat çekmiştir (80).

Kırsal kesim gençliği daha çok okumayan, işsiz yada çalışan kırsal kesimde görürüz. Özel tarıma dayalı kesimlerde mevsimlik işsizlik görülür. Bu yüzden gençler, genellikle köy kahvelerinde, köy odalarında vakit geçirirler. Kırsal kesim gençliğinin boş zamanı değerlendirmesi rastlantısalıdır.

DPT'nin verdiği bilgilere göre, köyde erkekler yılın 202-250 gününü boş geçirmektedir. Bu köylerde yaşayan erkek nüfus ile çarpılırsa yüzlerce milyon çalışma günü ve işgücünün boşa akması demektir. Kuşkusuz bu, köylü gençlerin isteği dışında, yaşam koşulları nedeniyle ortaya çıkmaktadır (59).

Köylü gençler için boş zamanın değerlendirilmesi köyün kalkınma sorunlarından soyutlanamaz. Hasat mevsimlerinde hiç boş zaman yoktur. Bu sırada hem konuşur, hem söylerler.

Artık ulaştırma sisteminin gelişmesiyle gençler kasabaya daha sık gitmeye başlamıştır. Burada sinemaya, maça yada kahveye gider tanıdıklarıyla söylerler.

Kırsal kesim gençliği özel günlerde eğlenirler. Bunların dışında yakın yerlerde deniz, göl, dereye yüzmeye, ilçeye turneye çıkan kimi sanatçıların konserlerine veya panayırlara gelirler.

Ancak kızlar için durum çok farklı ve sınırlıdır. Bu durum, kırsal kesimde kadının toplumsal statüsüne paraleldir. Kızlar evde çeşitli el işleri, nakış, örgü gibi şeyler, ev işleri yapar ve ev, komşu gezmelerinde akranlarıyla konuşurlar. Genellikle evde oluşları nedeniyle onlarda iş ve boş zaman etkinlikleri birleşmiştir (81).

Daha çok informal olarak boş zaman eğitimi alan kırsal kesim gençliğinden erkeklere; sanat, teknik, okuma, spor, kızlara; örgü, dikiş-nakış, dokuma, çocuk bakımı uğraşları verecek, kazandıracak yaygın ve örgün eğitim verilmesi, köyün bölgesel, tarımsal, ekonomik özelliklerine yönelik uygulamaların yapılması köyün kalkınması yanında gençlerin boş zamanlarını etkin olarak değerlendirmelerini sağlayarak kişiliklerinin topluma yararlı biçimde gelişmesini sağlayacaktır (59).

Kentsel kesim gençliği gerek formal, gerekse informal yönden boş zaman eğitiminden en çok yaralanan kesimdir. Orta öğrenimdeki erkek gençler TV seyrederek, sinemaya gider, maça gider, kitap okur, arkadaşlarıyla gezer, kahveye veya tiyatroya gider, radyo dinler. Kızlar ise; TV. seyrederek, roman cinsinden kitaplar, dergiler okur, radyo dinler, arkadaşlarıyla evde oturur veya bazen sinemaya giderler.

Üniversite gençliği ise hemen-hemen aynı etkinliklerde bulunurlar fakat ilgileri değişmiştir. Örneğin ülke sorunlarına ilgi, siyasal olaylar gibi gerçekçiliğe önem ağır basmaktadır. Üniversiteye devam eden kızların boş zaman

etkinlikleriyse pek değişmez. Ancak bu etkinliklerin çoğu edilegendir. Yani kendisine ve çevresine katkılarda bulunmayıp, daha çok seyircilik ya da dinleyicilik biçimindeki etkinliklerdir. Ayrıca, ülkemizde tek başına boş zaman etkinliklerinde bulunan insan hemen-hemen hiç yoktur. Çoğunlukla gurupsal etkinlikler tercih edilmektedir (59).

3.3. Rekreatyon

3.3.1. Rekreatyon Kavramı

Rekreatyonun kavramsal olarak tanımını yapmadan önce; neden bir gereklilik halini aldığıının anlaşılması, tanımını yapmak ya da genişletmek bakımından faydalı olacaktır.

Teknolojinin hızlı gelişimi insanın gerek iş hayatını, gerekse iş dışındaki hayatını önemli ölçüde değiştirmiştir. Bu değişikliğin iş hayatını kolaylaştırıcı, zamanın daha verimli kullanımını sağlayıcı etkilerinin yanında, kapalı yerde mekanik çalışma ortamları ve bunun getirdiği monotonluk, bıkkınlık ve stres gibi etkileri de olmuştur. Doğal olarak bu etkiler iş verimini düşürmektedir. Bunlara ekonomik güçlükler ve ailevi sorunlar da eklendiğinde kişi, baş edemeyeceği bir ortamla karşı karşıya kalmakta, hem ruh hem de beden sağlığı için yardıma ihtiyaç duymaktadır. Psikolojik tıbbi destek ayrı bir konu olmakla birlikte, kişinin olumsuz atmosferden kurtulması, zihnini boşaltıp kendini yenilemesine yönelik temel çözüm, serbest zaman faaliyetlerine yönelmesidir. Bu nedenle başarılı insanların yaşamlarında rekreatyon önemli bir rol oynamaktadır. Serbest zamanını olumlu kullanarak yenilenen insanın durumu bataryanın yeniden şarj edilmesine benzer. Bu yenilenmenin faydaları olumlu tutumlar, sağlık, ailede tutarlı

etkileşimler, azalmış stres şeklinde görülür, daha üretken, memnun edici bir yaşam ve kalite sağlar (75).

Bir çok bilimsel çalışmaya ve araştırmaya konu olan boş zaman ve rekreasyon kavramları, değişik akademisyen ve araştırmacılar tarafından biri birine benzer tanımlarla açıklanmaya çalışılmıştır.

Boş zaman, hayatın gerekliliklerinin yerine getirilmesinden sonra arta kalan zamandır. Boş zaman kişinin işe, işle ilgili sorumluluklarına, kendisinin ve ailesinin bakımına ayırdığı zamanın dışında kalan, dolayısıyla zorunlulukların olmadığı özgür bir zaman birimidir (48).

Tezcan'a göre boş zaman; bireyin hem kendisi hem de başkaları için bütün zorunluluklardan yada bağlantılardan kurtulduğu ve kendi isteğiyle seçeceği bir etkinlik uğraşacağı zamandır (79).

Boş zaman, kişinin çalışmadığı, yaşam zorunluluklarının ve biçimsel görevinin dışında kalan ve kişinin kendi isteği yönünde harcayabileceği zamandır (55). Bu nedenle boş zaman aslında çok önemli bir yaşam dilimini oluşturmaktadır. Bu alanda en sık kullanılan iki sözcük olan boş zaman ve rekreasyon, bir ölçüde örtüşmekle birlikte, aynı anlama gelmemektedir. Rekreasyon, yukarıda tanımlanan boş zamanın çeşitli etkinliklerle değerlendirilmesi olarak kabul edilmektedir. Aristo, boş zaman etkinliğini, “başka bir amaç olmadan, sadece yapmak için yapılan bir etkinliğin içinde bulunma durumu” şeklinde ifade etmektedir. Önemli Fransız sosyologlarından Joffre Dumazedier de, boş zaman etkinliğini, diğer bir deyişle rekreasyonu şöyle tanımlamaktadır: Boş zaman etkinliği, kişinin çalışma, ailevi ve toplumsal zorunluluklar dışında, rahatlamak, uzaklaşmak, ya da bilgisini ve topluma

katılımını artırmak için kendi isteğiyle yaratıcı kapasitesini harekete geçirdiği herhangi bir etkinliktir (61).

İnsanlar, çeşitli büyüklük ve zamanlarda ortaya çıkan boş zamanlarında; uzaklaşmak, dinlenmek, hava değişimi, gezme, görme, sağlık, beraber olma, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etme gibi pek çok amaçla, ev dışında veya ev içinde, açık veya kapalı alanlarda, aktif ya da pasif şekillerde, kent içinde veya kırsal alanlarda etkinliklere katılmaktadırlar. İşte, rekreasyon, insanların boş zamanlarında yaptıkları bu etkinlikleri ifade eden bir kavramdır (87).

Karaküçük, genel anlamda rekreasyonu; insanın yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni veya ruhi sağlığı elde etmek, korumak veya devam ettirmek, aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız, boş zaman içinde isteğe bağlı ve gönüllü olarak, ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinlikler olarak tanımlamaktadır (47).

Rekreasyon, bugünün gelişmiş ve gelişmekte olan toplumlarında özellikle de boş zamanların artmasıyla orantılı olarak önemi ve değeri giderek artan bir kavramdır. Eğitimi desteklediği (82, 84), kültürel kalkınmayı hızlandırdığı (21), çalışma verimini arttırdığı ve ekonomik kalkınmayı hızlandırdığı için önemli (47), beden ve ruh sağlığının korunması ve onarılması, yetişen nesillerin her açıdan geliştirilmesi ve sahip olunan boş zamanlarda fert ve toplum açısından zararlı davranışların yerleşmemesi için de (83) gerekli bir olgudur.

Bu özellikleriyle rekreasyon, gelişmiş toplumlarda hedefe ulaştıracak bir araç olmaktan çıkmış, başlı başına bir amaç halini almıştır. Bu, rekreasyonun,

yeniden yaratma anlamındaki klasik tanımının dışındaki “işten bağımsız, kendi içinde değerli olan, kişinin pek çok önemli ihtiyacını karşılayan, gönüllü olarak boş zamanlarda yapılan aktiviteler” şeklindeki modern tanımını öne çıkarmaktadır (5).

Boş zaman etkinliklerine katılım bireyin ayıracağı zamana, parasal imkânlara, toplumun değişen kültürel yapısına göre farklılıklar göstermektedir. Bireylerin etkinlik seçiminde; yaşanılan çevre, yakın çevrede var olan imkânlar, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, yörenin gelenek ve görenekleri, bireyin yaşı ve cinsiyetinin yanı sıra, kendi kişilik özellikleri ve arkadaş çevresi çok etkilidir. Her çevre bireylere değişik imkânlar sunar. Çevrenin önemli özellikleri, iklim, coğrafya, nüfusun yoğunluğu ve dağılımı, çevrenin zenginliği, tarihi gelişimi, idari yapısı ve kültürel birikimleri, o yöredeki boş zaman etkinliklerinin türlerinin belirleyicisidir (39).

Araştırmalar, çeşitli boş zaman etkinliklerine sıklıkla katılan gençlerin olumlu bir benlik geliştirdikleri ve kendilerini daha iyi gerçekleştirdiklerini göstermektedir (39).

Wuest ve Bucher'e göre rekreasyon "genellikle kişinin ruhen ve bedenlen yeniden yapılanmasını ve tazelenmesini sağlayan, kişinin kendi isteğiyle seçebileceği aktivitelerdir (84). Edginton ve Ford rekreasyonu, "işten bağımsız, kendi içinde değerli olan, kişinin birçok önemli ihtiyacını karşılayan, bir yaşam aracı" olarak görmekte ve "insanların gönüllü olarak serbest zamanlarında katıldıkları ve kişisel olarak doyum sağladıkları aktiviteler" şeklinde tanımlamaktadırlar (51). Kraus'a göre rekreasyon, "kişiyi zorunlu iş ve

etkinliklerinden sonra yenileyen, dinlendiren ve gönüllü olarak yapılan etkinliklerdir (61).

Rekreasyon, "bireylerin beğenisi bakımından doyurucu, ruhsal ve bedensel yenilenme amacı taşıyan, aynı zamanda bireyin sosyal, kültürel, ekonomik ve fizyolojik imkanları ile bağımlı serbest zaman kullanımları içeren eylem yada eylemler" olarak tanımlanabilir (2).

Rekreasyonun tanımının çok olmasının bir nedeni de, değişik sosyal, ekonomik yapı ve görüşlere sahip toplumlarda farklı biçimlerde yorumlanması ve algılanmasıdır. İnsanların yaşadığı toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik yapısı, kişinin fiziksel yapısı, maddi imkanları rekreasyona etki eden faktörlerdir (2).

Günlük yaşantımız içinde, çalışma ve diğer etkinliklerimizin sıkıcı ve kendini tekrarlayan çabalara dönüşmesi, boş zaman değerlendirme etkinliklerini yaşamımızın önemli bir parçası ve bir yenilenme aracı haline getirmiştir. Buna paralel olarak, kişilerin boş zamanlarını değerlendirmelerine yönelik çok seçenekli hizmetler sunan canlı bir sektör de oluşmuştur. Ekonomik verimliliğin artması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesiyle ortaya çıkan boş zamanın bilinçli bir şekilde değerlendirilmesi, pozitif sonuçları olacak bütünsel bir çaba olmalıdır. Bu konuda yapılan çalışmalarda, boş zamanın pozitif kullanımının artmasının kendini gerçekleştiren ve ruhen sağlıklı gençlerin gelişmesine katkıda bulunduğu yaygın olarak ifade edilmektedir (71).

Dumazedier'e göre serbest zaman uğraşlarının kişi için üç ana temel görevi vardır. Bunlardan birincisi, dinlenme (istirahat, rahatlama, yorgunluk çıkarma), ikincisi eğlenme (zihinsel rahatlama, tek düzelikten sıyrılma, zihinsel

yorgunluğu giderme), üçüncüsü kişiliğin, fiziksel ve zihinsel kabiliyetlerin geliştirilmesidir (48).

Yapılan tüm tanımlar, insan yaşamında önemli olan ruh ve beden sağlığı için, rekreasyon faaliyetlerinin vazgeçilmez olduğunu göstermektedir. Rekreasyon, kişinin hem kendisi hem de başkaları için tüm zorunluluklardan kurtulup tamamen özgür olarak kendi isteği ile seçeceği iş hayatının dışındaki zamanlarda, dinlenmek, eğlenmek, becerilerini geliştirmek faaliyetlerinde bulunmasıdır (45).

Genel olarak toparlayacak olursak Rekreasyon; yaşamsal zorunluluklardan artan zamanda, tek başına veya grupla, açık veya kapalı alanlarda, kent içi veya kent dışında, bir organizasyon içinde ya da dışında, zorunlu olmadan seçilen, zevk ve neşe verici her türlü etkinliklerden oluşmaktadır (47).

3.3.2. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Boş zaman etkinliklerinin tercih nedenlerinin sıralanabilmesi amacıyla, Pierce (1980) tarafından çeşitli doyum ölçütleri oluşturulmuştur. Bunların bazıları, dostluk, dinlenme-rahatlama, başarı, güç, üstünlük, coşku, yenilik, entelektüellik, hoşsohbetlilik, zamanı değerlendirme, yapıcılık olarak sıralanmaktadır (55). Rekreasyonun eğlendirme ve dinlendirme işlevinin yanı sıra toplumsal değişmeyi ve kalkınmayı destekleyen eğitim işlevi de önem kazanmıştır. Özellikle toplumsallaştırma ve kişilik gelişimini sağlama açısından gençlerin yetiştirilmesinde kurumsal bir niteliğe bürünmektedir (55).

Her geçen gün yeni rekreatif etkinlikler gündeme gelmekle beraber, söz konusu faaliyetler bazı temel etkinlik alanları altında toplanabilir. Dumazedier, rekreatif etkinlikleri şu şekilde gruplandırmıştır (48):

- Sanatsal (sinema, edebiyat, tiyatro, müzik, resim, fotoğraf, vb.),
- Entelektüel (kitap, konferanslar, radyo, TV, vb.),
- Sosyal (aile, partiler, toplantılar, vb.),
- Pratik (bahçecilik, el sanatları, el işleri, vb.)
- Fiziki (spor, yürüyüş, avcılık, balıkçılık, vb.) etkinlikler.

Başka bir blmlmeye göre de rekreatif etkinlikler, bedensel ve zihinsel sporlar, müzik, drama, hobi aktiviteleri, el sanatları ve işleri, sosyal aktiviteler, dans, kamping ve açık hava etkinlikleri olarak sınıflandırılmaktadır (43).

Benzer sınıflamalar, rekreatif etkinliklere katılımın, kişilerin yaşam biçimlerine ve zaman kullanımına göre değiştiğini göstermektedir. Bu katılım çeşitliliği ülkelere, nüfusun sosyal yapısına, kültürel düzeye, ağdaş yaşam alışkanlıklarına göre de değişirken, etkinliklerin seçiminde, kişilerin sadece kendi ilgi alanını oluşturarak o alanda bazı etkinliklere katılması, diğer bir deyişle etkinliğin seçiminde zgr olması da önemli bir faktördür. Günümüzde, boş zamanın kullanımı ve rekreatif etkinlikler hızla büyüyen bir harcama alanı haline gelmiştir (6).

Rekreatif etkinliklerde tartışma konularından biri, bu etkinliklerin ne kadarının izleme, dinleme gibi pasif etkinlikler, ne kadarının da aktif katılımlı etkinlikler olduğudur. Diğer tartışma alanı ise, kişilerin özgürce kullandıkları boş zamanda, etkinliklere ne kadar özgürce katılabilmekte olduklarıdır. Bunun yanı sıra, rekreatif etkinliklerin katılımcıya ifade ettiği değer de önemlidir. Amerika

Birleşik Devletleri'nde bir üniversitede yapılan araştırmada kişiler, katıldıkları etkinlikleri % 38 oranında yüksek değerde, % 56 oranında düşük değerde bulduklarını belirtmişlerdir (52).

Rekreasyonun sınıflandırılmasında esas alınan prensip, genellikle kişinin rekreatif faaliyetlere yönelmesine sebep olan amaçları, istekleri ve zevkleridir. Bunun dışında farklı kriterlere göre de sınıflandırmalar yapılabilir (48).

Karaküçük'ün sınıflandırması iki ana başlık altında toplanmıştır:

- Amaçlarına göre rekreasyonun sınıflandırılması: Kişi hangi amaç ve istek doğrultusunda bir rekreatif faaliyete katılmaya karar vermiş ise, buna uygun bir rekreasyon çeşidi ortaya çıkmaktadır.
 - Dinlenme amacıyla yapılan rekreasyon etkinlikleri: Serbest zamanın, tamamen dinlenmek, yani beden ve ruh sağlığının devam ettirilmesi veya korunması için yapılan etkinliklerle değerlendirilmesidir.
 - Kültürel amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri: Serbest zamanın, tarihi eser ve müze gezileri ve diğer kültürel faaliyetlerle değerlendirilmesidir.
 - Toplumsal amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri: Toplumsal ilişkiler kurma ve geliştirmeye yönelik serbest zaman değerlendirme etkinlikleridir.
 - Sportif amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri: Aktif spor yaparak veya pasif şekilde seyirci, taraftar veya yönetici olarak serbest zamanın sportif etkinliklerle değerlendirilmesidir.

- Turizm amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri: Öncelikle tatil dönemlerinde bulunduğu mekandan, başka mekanlara gezmek, görmek amacıyla gitmek suretiyle serbest zamanların değerlendirilmesidir.
- Sanatsal amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri: Sanatın birçok dalından biri veya birkaçı ile uğraşarak serbest zamanların değerlendirilmesidir.
- Çeşitli kriterlere göre rekreasyon sınıflandırılması:
 - Yaş faktörüne göre: Çeşitli yaş gruplarının kendi özelliklerine göre tercih ettikleri etkinliklerdir.
 - Faaliyetlere katılanların sayısına göre: Ferdi, grupta, kitlesel veya aile olarak katılınan rekreatif etkinliklerdir.
 - Zamana göre: Yaz, kış veya başka mevsimlerde yapılabilen rekreatif etkinlikler. Ayrıca günlük, hafta sonları ile emeklilik dönemlerini kapsayan uygun serbest zamanlarda gerçekleştirilebilen etkinliklerdir.
 - Kullanılan mekana göre: Açık veya kapalı alanlarda yapılan etkinliklerdir.
 - Sosyolojik içeriğe göre: Lüks, geleneksel ya da belirli halk kesimlerinin desteklemesiyle katılımın sağlandığı rekreasyon etkinlikleridir.

Rekreasyonun sınıflandırılmasında genel olarak mekan, amaç, fonksiyon gibi kriterler rol oynamaktadır. Bunun yanında yetenek, bedensel beceri, parasal

özelliği, tehlikeli olup-olmayışı, kırsal veya kentsel oluşu, grupla yapılabilirliği gibi ölçütler de sınıflandırma yaparken göz önünde bulundurulabilir (39). Bazı rekreasyon etkinlikleri birden fazla gruba girmektedir. Bu durumun nedeni rekreasyonun çok yönlü olmasıdır. Bu nedenle kesin sınıflandırma yapmak oldukça zordur. Genel bir fikir vermek amacıyla rekreasyon çeşitleri katılımcıların özellikleri (yaş, sayı, katılım şekli, milliyet vb.), mekan, fonksiyon vb. kriterler dikkate alınarak altı ana grupta sınıflandırılarak incelenebilir (42).

- Etkinliklere Katılma Şekline Göre Rekreasyon Çeşitleri
 - Aktif rekreasyon
 - Pasif rekreasyon
- Mekansal Açıdan Rekreasyon Çeşitleri
 - Açık alan rekreasyonu
 - Kapalı alan rekreasyonu
- Katılımcıların Milliyetlerine Göre Rekreasyon Çeşitleri
 - Ulusal rekreasyon
 - Uluslararası rekreasyon
- Katılımcıların Yaşlarına Göre Rekreasyon Çeşitleri
 - Çocuk rekreasyonu
 - Gençlik rekreasyonu
 - Yetişkin rekreasyonu
 - Üçüncü kuşak rekreasyonu
- Katılımcıların Sayısına Göre Rekreasyon Çeşitleri
 - Bireysel rekreasyon
 - Grup rekreasyonu

- Fonksiyonel Açıdan Rekreasyon Çeşitlerini Gökmen ve arkadaşları 8 ana grupta incelemişlerdir (39).
 - Ticari Rekreasyon
 - Estetik Rekreasyon
 - Sosyal Rekreasyon
 - Sağlık Rekreasyonu
 - Fiziksel Rekreasyon
 - Sanatsal Rekreasyon
 - Kültürel Rekreasyon
 - Turistik Rekreasyon

3.3.3. Rekreasyonun Özellikleri

Bireylerin kişilik ve mesleki özelliklerinin yanında, sosyal konumu, fakir yada zengin, bayan yada erkek, yaşlı yada genç olması bile rekreasyon faaliyeti seçimini etkileyen önemli faktörlerdir.

Rekreasyon faaliyetlerinin özelliklerini şöyle sıralayabiliriz (38, 39,42,47,67,81):

- Rekreasyon kişinin tüm zorunluluklarından tamamen uzaklaştığı bağımsız olduğu bir zamanda yapılır.
- Rekreasyon faaliyetlerinin seçiminde gönüllülük esastır .
- Faaliyetlere katılma veya devam etme zorunluluğu yoktur.
- Rekreasyon bir iş veya çalışma değildir.
- Rekreasyon faaliyetinde insan stres ve yorgunluktan uzaklaşır.
- Rekreasyon evrenseldir. Bütün insanlar için ortak bir dili vardır.

- Her yaş ve cinsteki insanlar bu faaliyetlere katılabilirler.
- Ticari bir amaç taşımaz, kar beklentisi yoktur.
- Mutluluk verir, neşe ve tatmin sağlar.
- Her bir faaliyet kendine özgü bir kültürel zenginliğe sahiptir.
- Faaliyet, yapıldığı anda kişisel bir doyum sağlar.
- Tercih etme hakkı ve inisiyatifi kişiye aittir.
- Bireysel-grupsal, araçlı-araçsız, kapalı-açık mekanlarda, yaz-kış, aktif-pasif, formal-informal olarak yapılmaya elverişli ve esnektir; yer, zaman ve insanlar açısından sınırlamalara tabi değildir.
- Rekreasyonun amacı kişiden kişiye, faaliyetten faaliyete göre değişir.
- Rekreasyon fiziksel veya zihinsel mutlaka bir etkinlik gerektirir.
- Faaliyetlerin sonsuz bir çeşitlilik özelliği vardır.
- Katılımcıya kişisel veya toplumsal fayda sağlaması beklenir.
- Kişinin kendisini ifade edebilmesine ve yaratıcılığına katkı sağlar.
- Rekreasyon, toplumun geleneklerine, göreneklerine, ahlaki ve manevi değerlerine uygun olmalı ve sosyal değerlerine ters düşmemelidir.
- Bir faaliyet başka faaliyetlere ilgi duymaya ve birden fazlasını yapmaya engel değildir. (Futbol oynayanın, bir enstrümanı çalabilmesi gibi).
- Faaliyetler aynı anda dinlenme, eğlenme, farklı yaşam tarzı sunma, mesleki alanda yetiştirme, sağlık gibi birden fazla hedefe yönelebilir.
- Rekreasyonda faaliyetin kendisi ödüdür, başka bir ödül beklenmez.
- Faaliyetler duruma ve isteğe bağlı olarak birbirini ikame edebilir.
- Rekreasyon eylemi, planlı veya plansız, beceri sahibi olmayan kişilerce, organize olarak ya da olmayarak yapılabilir.

3.3.4. Gençlik ve Rekreasyon Eğitimi

Gençlerin problemlerini çözmek ve onların topluma uyumlarını sağlamak ve onlara demokratik ahlaki değerleri kazandırmak üzere Amerika’da eğitimin aracı olarak kullanılmaya başlayan boş zamanı değerlendirme, eğitimin en önemli konusu olarak belirlenmiştir.

Kalkınmakta olan bir ülkede yaşayan tüm insanların, özellikle gençlerin zamanlarını boşa harcamaları toplumsal gelişme ve kalkınma bakımından önemli bir kayıptır. Amaçsız, uğraşsız, çabasız akıp giden insan gücü bakımından itici, yaratıcı dayanağı oluşturabilir. Böylece gence ve topluma sağlıklı gelişme olanağı sağlanmış olur (59).

Ülkemiz gençliğinin etken boş zaman etkinliklerine yönelmemelerinin nedenlerini şunlara bağlayabiliriz (80).

- **Ekonomik Yetersizlikler:** Aile bütçelerinin sınırlılığı, bütçe yetersizliği ayrıca devletin imkanlarının sınırlılığı da bu konuda önemlidir.
- **Örgütlenememek:** Örgütlenme ile hizmet sağlama kolaylaşır. Personel sağlama, bina, araç-gereç sağlama örgütlenme ile sağlanır. Kamu kesimince özel girişimler ve gönüllü kuruluşlarla bu tür örgütler yeterince geliştirilmemiştir.
- **Serbest Zaman Eğitimi Yokluğu:** Gençlere şimdiye değin bu konuda yeterli ve bilinçli bir eğitim verilmemiştir. Gerek aile, gerekse okullar bu konuya gereken önemi vermemiştir. Aileler bu tür etkinlikleri çocuğu derslerinden alıkoyan yararsız şeyler olarak nitelendirmiştir. Örgün öğretimde, ders dışı etkinlikler ve ders dışı saatlerin değerlendirilmesi düşünülmemiştir.

- **Sosyal ve Geleneksel Baskılar:** Daha çok kızlar söz konusudur. Bazı gelenekler ve boş inançlar, gençleri bu tür etkinliklerle uğraşmayı ayıp, günah diye engellemektedir.

Gelişme çağında bulunan gençlerin boş zamanlarını gereği gibi değerlendirmemeleri onların temelde var olan toplumsal, ekonomik ve psikolojik sorunlarını daha yoğun biçimde ortaya koymalarına neden olmaktadır. Gençlerin fizyolojik gelişmesi yönünden de ilgilerini tatmin edecek faaliyetlere katılmasında yarar ve zorunluluk vardır (27).

Toplumun daha ileri bir hayat seviyesine ulaşmasında, gençliğin önemli bir yeri bulunmaktadır. Gençliğin ülke kalkınmasında sorumluluk ve görevlerini yerine getirebilmesi, eğitim ve öğretim sistemiyle doğrudan ilişkilidir. Gençlere sağlanacak serbest zaman faaliyetleri gençlerin yetişmesi açısından önem kazanmaktadır (64).

Eğitim kurumlarında yapılan rekreatif faaliyetler öğrencilerin güvenliğine ve hayatta kalmasına katkıda bulunarak, hayattan zevk ve doyum almasını sağlamaktadır. Özellikle gençler için bu derece önemli olan rekreatif etkinliklerin yaygınlaştırılıp, benimsetilmesi için ülkemizde Hükümet programlarında kanun ve yasalarda yer aldığını görüyoruz.

Bunlardan bazıları şöyledir:

- Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplum yetiştirilmesinin temel unsurlarından biri olan sporun geniş kitlelerce yapılması teşvik edilecek.
- Boş zamanların değerlendirilmesi yaşamın bir parçası haline getirilecek.

- Kullanılacak alan ve tesisler çocuk, genç, ev hanımları, yaşlı, yalnız yaşayanlar, özürlü ve benzeri gruplar tarafından değişik zamanlarda istifade edilebilecek şekilde geliştirilecektir.
- Toplumun her kesiminin boş zamanları değerlendirme faaliyetlerine katılabilmesi için çok amaçlı tesislerin mahalli idarelerin yardımı ile semtlere ve kırsal kesime kadar yaygınlaştırılması çabaları sürdürülecek (19).
- Okul içi eğitim ve spor faaliyetlerine önem verilecek bu amaçla okullarda beden eğitimi ders saatleri artırılacak, kamunun yanında özel sektör tarafından da spor tesislerinin yapılması teşvik edilecek şehir imar planının hazırlanışında spor alanlarına ve yeşil sahalara ağırlık verilecek ve amatör spora teşvik arttırılacaktır (34).
- 1982 yılında kabul edilen Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 58. ve 59. maddelerinde de “Devlet gençleri alkol düşkünlüğünden, kötü alışkanlıklardan ve cehaletten kurtarmak için gerekli tedbirleri alır.” “Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır ve sporun kitlelere yaygınlaşmasını teşvik eder.” “Devlet başarılı sporcuyu korur.” (33) şeklindedir.

Daha çok idealist, atılgan ve hareketli nitelikleriyle dikkati çeken bir sosyal grup olarak gençlik, toplumların geleceğinin önemli bir göstergesidir. Toplumların geleceği olan gençlik grubunun yetiştirilmesinde onları, kendi istekleri, ihtiyaçları ve toplumsal olaylardan soyutlamamak gerekir. Çünkü, insana, maddeye ve olaylara çok boyutlu, sosyolojik bütünlük açısından bakmadan ve ayrıca toplumu işleyen bir mekanizma, dönen bir çark olarak hesaba

katmadan yapılacak değerlendirmeler, kısa sürede işlerliğini kaybetmektedir. Sosyal gerçek ile teorinin uyum sağlaması geçerli teklif ve çözümleri de beraberinde getirir (25).

Milletlerin geleceğe ait varlıklarının devamı, genç nesillerin sağlıklı ortamlarda yetişmeleri ve onların da yetiştirdikleri sağlıklı nesil ile mümkün olacağı bir gerçektir (18).

3.4. Spor

3.4.1. Spor Kavramı

Spor, belli bir disipline ve kurallara uyarak yöntemli çalışmalara dayanan, eğlenme, g harcama, mücadele yollu yapılan beden uğraşlarıdır (78).

Spor: Fizik kondisyonu iyileştirmeyi amaçlayan, oyun, yarışma ve mücadele anlayışıyla yapılan fiziksel etkinlik. Bireysel ya da kollektif oyunlar biçiminde gerçekleştirilen ve genellikle bir yarışmaya yol açan, kesin kurallara göre uygulanan ve ani bir yarar beklenmeden yapılan beden hareketlerinin tümü (12).

Fişek sporu; insanın doğayla savaşırken kazandığı ana becerileri ve geliştirdiği araçlı araçsız savaşım yöntemlerini, boş zamanındaki artışa paralel olarak tek ya da topluca, barışçı biçimde ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanmasına dayalı olarak estetik, teknik, fizik, yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir, şeklinde tanımlamıştır (32).

Erkal'a göre spor; ferdin tabii çevresini beşeri evre haline çevirirken, elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar altında, araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak, boş zaman faaliyeti kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde

meslekleştirek yaptığı sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur (25).

Bireyin kişiliğinin oluşumunda ve sosyalleşme sürecine girmesinde etkili olan bir faktör de spordur. Spor, bireyin sosyal uyumunu sağlamakta, ruhsal ve bedensel sağlıklarını güvence altına almaktadır. Spor yapmak yalnızca bedensel uğraş olmayıp, aynı zamanda bir sosyalleşme, bir topluma uyma sürecidir (69, 63, 31, 50).

Rekreasyonun çeşitlerinden olan spor, her yaştan ve cinsten insanların her türlü rekreatif ihtiyaçlarına cevap verebilecek güce ve özelliğe sahip sosyal bir olgudur.

Günümüzde beden eğitimi ve spor yetişmekte olan yeni nesillerin temel kaynağı olan insana, fikren ve bedenen sağlık kazandıran bir etkinlik planı olarak kabul edilmektedir. Spor, kitleleri peşinden koşturan, önemli, toplumsal ve evrensel olgulardan biridir (74).

Genel olarak değerlendirdiğimizde spor, toplumların göz ardı edemeyeceği, kesintiye uğratamayacağı ve vazgeçemeyeceği evrensel, bütünleştirici bir aktivitedir. Böylelikle dünyada artık uygarlık ölçütü haline spor olgusu, temelde sporun yoğun olarak yaygınlaştırılmasının gerekliliğini de beraberinde ortaya koymaktadır. Türkiye nüfusunun yaklaşık %27'sini 12-24 yaş grubu oluşturmaktadır. Geriye kalan orta yaş ve yaşlı nüfusu oluşturan grupla birlikte genç nüfusun spora olan ihtiyacı fazladır. Günümüzde gerek bilim ve teknolojideki gelişmeler, gerekse tıp alanındaki gelişmeler, ortalama yaş sınırını yükseltmiştir. Böylece spor yapmaya olan ihtiyaçta artmıştır (73).

İnsan unsurunun gelişmesine, veriminin artmasına ve insanın kendini yeniden üretebilmesine etki eden önemli unsurlardan biri de spordur. Spor, kişinin ruh ve beden sağlığını güvence altına alan, onun topluma uyumunu sağlayan, günlük hayatın gerginlik ve sürtüşmelerini azaltan bir araçtır. Spor, spor yapan insanda, daha yetkin ve daha yeterli olma bilinç, duygu ve isteğini yaratan bir eylemdir. Günümüzde spor iki farklı biçimde ele alınmakta ve işlev görmektedir. Bunlardan “Elit Spor” denilen performans sporu, var olan performansı aşmak amacı ile yapılır ve müsabaka kazanmanın temel olduğu yaklaşımı temsil eder. Spor bu biçimi ile ulusal kahramanların yaratılması, tüm dünyanın tanıdığı süper yeteneklerin oluşması ile "daha hızlı, daha yükseğe, daha kuvvetli" ilkesine ulaşmaya çalışır. Diğer yaklaşım biçimiyle Rekreasyon Spor, bireylerin kendilerini yeniden yaratmalarını, sağlıklarına kavuşmalarını, yaşam kalitelerini yükseltmelerini ve yabancılaşmadan kurtulmalarını sağlamak amacı ile yapılan "herkes için spor" sloganı ile anlam kazanan spor anlayışıdır. Spor yapmanın kişiye sağladığı yaşama sevinci, yarışma/kazanma duygusu, bireyi ekonomik yaşamda da (gerek işletme içinde, gerekse ulusal üretimde) mücadeleci, üretken, yurtiçi ve yurtdışı piyasalarda daha başarılı olmasını sağlar. Sonuç olarak; bireyler arasında spor yapma alışkanlığının yaygınlaşması kalkınma sürecini hızlandıran bir etki oluşturur (72).

Spor, günlük konuşma dilinde, değişik anlamlar verilen birçok amaçla kullanılmaktadır. Bu nedenle, sporun ilmi analizlerle tanımlanması, onun günlük kullanımına, tarihsel gelişimine, sosyal, ekonomik, politik ve hukuki yapılarla bağlantılarındaki açıklamalar kadar kolay yapılamamaktadır. Bu yüzden, sporun tanımının, bir defada her şeyi içine alacak şekilde yapılmasında güçlüklerle karşılaşılır.

karşılaşılmaktadır. Bu anlamda spor genellikle, amatör spor, profesyonel spor, gösteri sporu, yarışma sporu, okul sporu, boş zaman sporu, performans sporu, elit sporu, herkes için spor, yaşam boyu spor, sağlık için spor, aile sporu, tatil sporu, özürlüler için spor, çocuk ve gençler için spor, ileri yaşlarda spor, kadınlar için spor, silâhlı kuvvetler sporu, polis sporu, hapisane sporu, üniversite sporu, yaygın spor, kulüp sporu, müessese sporu vb. isimlerle özdeşleştirilen ifadelerle anlaşılmaktadır (88).

Yukarıdaki tanım ve açıklamaların ışığı altında sporu şöyle toparlayabiliriz: Spor, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın temel unsuru olan insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, kişiliğin oluşumunu, karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak, bilgi, beceri ve yetenek kazandırarak çevreye uyumu kolaylaştırmak, kişiler, toplumlar ve uluslar arasında dayanışma, kaynaşma ve barışı sağlamak, kişinin mücadele gücünü arttırmak yanında belirli kurallara göre, rekabet ölçüleri içerisinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve yarışmada üstün gelme amacıyla yapılan faaliyetler olarak tanımlanabilir. Bu özelliklerinden dolayı çağımızda spor çok yönlü, çok faydalı, çok amaçlı ve çok çeşitli boyutlar kazanmış ve evrenselleşmiştir (87).

3.4.2. Toplum ve Spor

Toplu hayatın amacı, insanın mutluluğu, refahı ve güvenliğidir. Bu amaca uygun olarak, değer ve ahlâk sisteminin merkezinde "insan" unsurunun olması kaçınılmazdır. Değişen sadece, insanın mutluluğuna, refahına ve güvenliğine varmak için seçilen yollardır, uygulanan yöntemlerdir. Bu yol ve yöntemler farklı da olsa, hedef aynıdır yani insandır (23).

Toplum, ortak bir yaşam biçimini paylaşan, belli bir coğrafyada yaşayan, kendilerini bir bütün olarak gören, karşılıklı etkileşim içinde bulunan insanların oluşturduğu en geniş insan grubudur (76).

Çağdaş toplumlar, sporu, sosyal hayatın ayrılmaz bir parçası saymaktadır. Geri kalmış ya da gelişmekte olan toplumların çoğunda sporun sosyal hayattaki yeri ve önemi henüz keşfedilmemiştir. Günümüzde toplumların spora yaklaşımları, o toplumların genel yapısını ve mantalitesini yansıtır. Sporda gelişmiş ülkeler, aynı zamanda ileri ve çağdaş ülkelerdir. Yani spor gelişmişliğin bir kriteri olarak düşünülebilir (50).

Sportif faaliyetler, toplumdaki kültürel kaynaşmayı teşvik etmesi, sosyal davranış ve ilişkileri istenen düzeye getirmesi, insanların boş zamanlarını değerlendirilmesi, sporun geniş kitlelere yaygınlaştırılması, bedeni, ruhi ve fiziki anlamda sağlıklı nesillerin yetiştirilmesinin bir aracı olarak görev yapmaktadır (54).

Bir toplumda spora katılımın şekli, düzeyi, yararı ve sorunları sadece kişilerin yetenekleri ve ilgilerine bağlı değildir. Toplumun spora bakış açısı ve spor politikaları, sporun gelişip yayılmasında ve sporda başarılı olunmasında önemli rol oynar. Çağımızda, özellikle gelişmiş ülkeler başta olmak üzere spora büyük önem verilmekte ve uluslararası spor organizasyonlarında ve spor yarışmalarında ülkeler ön sıralarda yer alabilmek için büyük bir mücadele vermektedirler. Çünkü büyük organizasyonları gerçekleştirmek ve sporda büyük başarılar kazanmak, ulusal saygınlığın bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (68).

Toplumların bugün oynadıkları büyük "propaganda" oyununda, spor, hem en büyük ilgiyi çeken hem de dil duvarlarını aşarak başarılarını geniş kitlelere en kolay anlatabilen bir ögedir (32).

Spor, toplum hayatında çok değişik yollardan giderek, bireyleri doğrudan ya da dolaylı olarak kendisine bağımlı kılmış ve her zaman toplumun ilgisini canlı tutmayı başarmış bir sosyal olgudur. Bu olgu, toplum hayatında belli görevler üstlenmektedir. Toplumun vazgeçilmez zevklerini, ihtiyaçlarını karşılayarak kendisine bağlayan spor, günümüz dünyasında büyük bir sosyal kurum olduğunu kabul ettirerek toplumu çok yakından ilgilendiren belli davranışlar, düşünceler, inançlar ve simgeler geliştirmiştir. Spor, her sosyal kurum gibi, diğer sosyal kurumlarla ilişki halindedir ve o toplumun hukukundan, siyasetinden, ekonomisinden, demografik, kültürel, coğrafî yapısından ve çevresinden ayrı düşünülemez (56).

Spor, kendi geçmişi ile toplum geçmişi arasında sıkı bir bağ oluşturur. Bu kuvvetli ilgi, sporun toplumsal süreçler yolu ile şekillenmesinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, spor otonom olarak kendiliğinden oluşmaz. Toplumdaki sosyal ilişkiler yolu ile ortaya çıkar, değişir ve yeniden biçimlenerek toplum hayatındaki güncelliğini ve varlığını sürdürür (44).

3.4.3. Eğitim ve Spor

Eğitim, bireyleri ve toplumları amaçlı, düzgün bir yaşam biçimine ulaştırmada ve sahip olunan bilgi, beceri ve değerleri planlı bir şekilde bir sonraki kuşağa aktarmada ve bu arada insan davranışlarını yaşantılar yoluyla değiştirme süreci olarak ifade edilebilir (90).

Günümüzde beden eğitimi ve spor, yetişmekte olan nesillerin temel kaynağı olan insanın fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimini amaç edinen ve genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olarak görülen bilinçli ve planlı faaliyetlerdir (89).

Yetişkin nesiller tarafından sosyal hayata hazır olmayan nesiller üzerinde uygulanan işlemler ve faaliyetler olarak ifade edilen eğitim, kültür naklini ve sosyal hayatın sürekliliğini sağlamaktadır. Eğitim, aynı zamanda bireylere bilgi, davranış ve kabiliyet kazandırılması ve geliştirilmesi için uygulanan sürekli faaliyetler dizisidir. Toplum hayatında çok önemli fonksiyonlara sahip olan eğitim, bağımsız bir değişken olmayıp, diğer sosyal kurum, olgu ve bilimlerle karşılıklı etkileşim halindedir. Eğitim; ekonomi, hukuk, yönetim, din, kültür, boş zamanları değerlendirme, beden eğitimi ve sporla çok sıkı ilişki içerisinde (26). Toplumun tüm bireylerinin, okul içi ve okul dışı beden eğitimi ve spor ile rekreasyon etkinliklerine katılmaları sağlanarak, sağlıklı, güçlü, kişilikli, özgür ve bilimsel düşünme yeteneğine sahip olmaları gerçekleştirilebilir (85).

Bedensel, ruhsal ve sosyal açılardan sağlıklı birer toplum yaratmak için, örgün eğitim kurumlarının yanında yaygın spor eğitime de gerekli önem verilmelidir. İçinde yaşadığımız çağda, insanların hayatları rutinleşmekte, beşeri ve sosyal ilişkileri azalmakta, boş zamanları çoğalmakta ve bu insanların sıkıntıları artmakta ve yeterli hareket imkânı bulamamaktadırlar. Tüm bu olumsuzluklar ve özellikle hareketsizlikler, zaman içinde insanın zindeliğini yitirmesine, sinir, kas ve dolaşım sisteminin bozulmasına ve iş veriminin düşmesine neden olmaktadır. Bu kayıpları gidermek için, gelişmiş ülkelerde ve iş çevrelerinde aktif dinlenme etkinlikleri olan beden eğitimi ve spor programları yürürlüğe konmaktadır (87).

Eğitimin ayrılmaz bir parçası olan sporun geniş kitlelere yayılması ve kitlelerin bilinçli olarak spor yapabilmesi için devletin örgün ve yaygın spor politikasına destek olma yönünde üniversitelere, mahalli idarelere, iş çevrelerine ve kitle iletişim araçlarına büyük görev ve sorumluluk düşmektedir (90).

3.4.4. Rekreasyon ve Spor

Spor, boş zamanları değerlendirmenin en kapsamlı, etkili ve çeşitli alanlarından birini oluşturmaktadır. Spor, insanların boş zamanlarını karşılamada önemli bir hareket alanı sağlarken, rekreasyon da, sporun topluma yaygınlaşması, tanınması ve sportif başarılar elde edilmesinde önemli roller üstlenmektedir. Bunu da, "herkes için spor", "her yerde spor", "yaşam boyu spor", "sağlık için spor" gibi rolleri yerine getirmekle gerçekleştirmektedir (48).

Spor, bireyin bedensel, ruhsal ve sosyal gelişimini sağlayan bir eylem biçimidir. Bireysel gibi görülen spor; imkân, ortam, hedef ve yapılış şekliyle sosyaldır ve sosyal bir çevrede yapılır. Modern toplumlarda, boş zamanların değerlendirilmesinde en çok başvurulan yollardan birisidir.

Spor, nitelikleri itibarıyla sadece bir boş zaman faaliyeti olarak düşünülemez. Spor sosyal bir kurum olarak, toplum hayatıyla çok yoğun bir şekilde ilişkilidir. Aynı zamanda sporun nitelik ve öneminin anlaşılması ve yaygınlaşmasında, boş zamanın sportif faaliyetlerle doldurulmasının yeri küçümsenemez. Farklı meslek ve statüdeki bireyleri spora aktif olarak çekebilmek yollarından birisi de, bu fertlerin, boş zaman faaliyetlerinde spor yapma eğilimlerini teşvik etmektir (25).

Bireylerin sağlıklı olması, kendini tanıması, yetenek ve yeterliliklerinin farkında olması, potansiyelini tümüyle gerçekleştirebilmesi için boş zamanlarını bilinçli bir biçimde değerlendirmesi gerekir. İnsanın organizmasının sağlıklı kalabilmesi ve dinamikliği, hareketliliğine bağlı olması nedeniyle, sportif etkinliklere katılmak; çocukların ve gençlerin bedensel, ruhsal gelişimi ve sosyalleşmesi, yetişkin ve yaşlıların sağlıklı yaşayabilmeleri için zorunludur (15).

Boş zaman etkinliklerine katılan bireylerin hepsinin, katılmayanlara oranla fiziksel bakımdan sağlıklı ve sağlam oldukları, geniş ölçüde kabul edilen bir gerçektir. Sportif etkinlikler, insanın tüm organlarının gelişmesine katkı sağlar. Bazı etkinlikler dolaşımı arttırır. Açık havada yapılan sportif faaliyetler, insanı bir bütün olarak sağlıklı bir yapıya ve yaşantıya götürür. Özellikle açık hava boş zaman etkinlikleri, ruh bozukluklarını ve hastalıklarını önler ve azaltır. Ayrıca, boş zamanların değerlendirilmesinden, bireyin zihinsel rehabilitasyonun da önemli ölçüde yararlanılmaktadır (79).

Uygarlığın yıpratıcı, insanın moral gücü üzerinde zararlı etkileri olan hareketsiz yaşayış biçimi ve onun sonuçlarından korunmanın en önemli yolu, yaşam boyu sporla sağlıklı, zinde, genç ve güzel kalabilmektir. Gelişmiş toplumlarda "yaşam boyu spor", milli bir sağlık sorunu olarak geniş kitleleri kapsayan bir uygulama haline getirilmiştir. Yaşam boyu spor, insan ömrünün her döneminde gerekli ve yararlı bir uygulamadır (29).

Buna göre, "kitle sporu"; herkese açık olan ve öncelikle eğlenmek, dinlenmek, stres atmak, sağlıklı olmak ve yeni arkadaşlıklar edinmek amacıyla, tamamen boş zamanlarda gerçekleştirilen sportif aktivitelerdir (48).

Sporu, sadece boş zaman faaliyeti olarak tanımlamak ve algılamak doğru olmaz. Zira günümüzde sporun ulaştığı nokta itibarıyla ekonomik, sosyal, kültürel, politik ve yarışmaya yönelik haliyle, kitleler üzerinde bıraktığı etki ve yarattığı imkan çok büyüktür. Ancak, spor bu fonksiyonlarının yanında, insanların; boş zamanlarında da, dinlenme, eğlenme, macera, yarışma, sosyal ilişki, sağlıklı olma ve daha birçok nedenle yaptıkları aktivitelerdir (87).

Dumas'a göre spor, insanın emrinde ve hizmetinde olursa rekreasyon faaliyeti, eğer insan sporun emrine girerse o zaman da spor bir meslek özelliği taşıyarak rekreasyon faaliyeti kapsamı dışında kalmaktadır.

Yaşam boyu spor, kitle sporu, herkes için spor veya sağlıklı yaşam için spor gibi parolalarla kitlelerin boş zamanlarını sporla değerlendirmeyi özendirecek faaliyetlere önem verilerek, spora olan eğilim ve teşvikler arttırılmaktadır (48).

3.5. Tunceli İli

Tümüyle Fırat Havzası içerisinde kalan İl, doğal sınırlarla kuşatılmış yüksek bir bölgedir. Doğu Toros Dağlarının uzantıları doğu-batı yönünde uzanarak ilin kuzeybatısını, kuzeyini ve kuzeydoğusunu hemen hemen bütünüyle kaplar. Bu dağlar aşılması güç sıralar oluşturduğu için Tunceli, Türkiye'nin doğu ucunda Iğdır Ovasından başlayıp Erzincan Ovasına kadar uzanan verimli çöküntü alanıyla bütünleşememiştir. Bu dağlar, yer yer hem yüzey suları ile aşınarak hem de akarsular tarafından derince oyularak yüksek platolara dönüşmüştür. Vadiler çok dar ve dik olup vadi tabanlarında ovalar oluşmamıştır.

Güneyden kuzeye ve batıdan doğuya yükselen il topraklarının % 70'ini dağlar, % 25'ini platolar, % 5'ini ovalar ve düzlükler oluşturmaktadır. Tunceli ilinde karasal iklim hüküm sürmektedir. Oldukça kısa süren yaz ayları sıcak ve kurak geçmekte, kışlar ise çok soğuk ve yağışlı olup uzun sürmektedir. Gece-Gündüz arasında ve aylara göre ısı farkları çok yüksektir.

2000 Yılı nüfusu 93.584 kişi olan Tunceli ili, Türkiye'nin en az nüfuslu ilidir. İlde 12 kişi/km² olan nüfus yoğunluğu, Türkiye ortalamasına göre (73 kişi/km²) çok düşüktür. Dağınık bir yerleşim düzenine sahip Tunceli'de, il nüfusunun % 42'si köylerde, % 58'i il ve ilçe merkezlerinde yaşamaktadır (www.tunceli.gov.tr).

Tunceli İli 2000 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları			
İl ve İlçeler	Şehir	Köy	Toplam
Merkez	25.100	5.282	30.323
Çemişgezek	3.685	6.088	9.773
Hozat	6.589	2.554	9.143
Mazgirt	2.707	10.250	12.957
Nazımiye	2.915	2.689	5.604
Ovacık	5.909	2.613	8.522
Pertek	5.737	7.462	13.199
Pülümür	1.893	2.170	4.063
Toplam	54.535	39.108	93.584

Tunceli, ekonomik faaliyetler açısından Türkiye'nin geri kalmış illerinden biridir. İlde elverişsiz doğal koşullara bağlı olarak tarım alanlarının kısıtlı olması, ilin ekonomik gelişmesini engellemiştir. İl topraklarının büyük bir kesiminde dağların zor geçit veren sıralar halinde uzanması, 1950'lere kadar Tunceli'nin çevre illerle olan ulaşım olanaklarının çok sınırlı kalmasına ve uzun yıllar dışa kapalı ve durağan bir ekonomik yapının hakim olmasına neden olmuştur. İl ekonomisi tümüyle tarıma dayanmakla birlikte ne bitkisel üretim ne de hayvancılık gelişkin değildir (www.tunceli.gov.tr).

Tunceli, 1968'de kalkınmada birinci derece öncelikli iller' kapsamına alınmış ve ilde 1970'lerin sonundan başlayarak birkaç kamu yatırımı yapılmıştır. İlde imalat sanayi kurmaktan çok tarımı geliştirmek amacıyla kurulan ve süt, yem ile halı ipliği üretimine yönelik olarak kurulan fabrikalar, ekonominin dışı kapalı ve durağan yapısını biraz kırmıştır. Ancak ilde işlenebilir hammadde kaynaklarının olmaması, tarımda verimliliğin düşük olması ve sermaye birikiminin yetersiz olması nedeniyle özel sektör yatırımlarının çok sınırlı olması, sanayi sektörünün de çok geri kalmasına neden olmuştur. Tunceli'de tarım ve sanayi sektörlerinin geri kalmasına bağlı olarak ticaret ve hizmet sektörleri de gelişmemiştir.

Ekonomik ilişkiler yönünden büyük bölümü Elazığ'a bağlı olan ilde halen imalat sanayi sektöründe 10 ve daha çok sayıda işçi çalıştıran 4 adet işyeri vardır. Tunceli kent merkezinin kuzeyinde kurulacak olan Tunceli Organize Sanayi Bölgesi tamamlandığında imalat sanayi yatırımlarının artacağı tahmin edilmektedir.

Tunceli, Doğu Anadolu'nun kuzey ve güneyini birbirine bağlayan Erzincan-Elazığ karayolu üzerinde yer almaktadır. İl topraklarında kuzey-güney yönünde uzanan ve Erzincan'ı Pülümür, Tunceli ve Pertek üzerinden Elazığ'a bağlayan karayolu, Tunceli kentinin içinden geçmektedir. İlçeler, birer il yolu ile bu ana eksene bağlanmaktadır. İlde 524 km il yolu, 138 km devlet yolu vardır.

İl'de 20.04.2005 tarih itibarıyla 1 adet stat, 3 adet Spor Salonu, 1 adet kayak evi, 6 adet futbol sahası, 1 adet Gençlik Merkezi, 12 adet Basketbol Voleybol Sektör sahası, 3 adet köy futbol sektör sahası 2 adet tenis kortu olmak üzere 29 adet spor tesisimiz mevcuttur.

**Tunceli Gençlik ve Spor İl Müdürlüğümüzce Yapılan Açık Voleybol -
Basketbol ve Futbol Semt Sahaları**

TESİSİN ADI	YERİ	YILI
Voleybol- Basketbol Semt Sahası	Mazgirt Darıkent	1984
Voleybol- Basketbol Semt Sahası	Mazgirt Kızıltepe	1984
Voleybol- Basketbol Semt Sahası	Mazgirt Kepenktaş	1999
Voleybol- Basketbol Semt Sahası	Mazgirt Akpazar	1996
Voleybol- Basketbol Semt Sahası	Mazgirt Göktepe	2000
Voleybol- Basketbol Semt Sahası	Pülümür	1999
Voleybol- Basketbol Semt Sahası	Pülümür Kırmızıköprü	1984
Voleybol- Basketbol Semt Sahası	Ovacık	1999
Voleybol- Basketbol Semt Sahası	Ovacık Yeşilyazı	1984
Voleybol- Basketbol Semt Sahası	Hozat	1999
Voleybol- Basketbol Semt Sahası	Çemişgezek	1999
Voleybol- Basketbol Semt Sahası	Pertek/Pınarlar	1999

Köy Futbol Semt Sahaları

TESİSİN ADI	YILI
Burmageçit Köyü Futbol Sahası	1990
Payamdüzü Nah. Futbol Sahası	1990
Kepektaş Köyü Futbol Sahası	1999

Tunceli Atatürk Stadı

Tunceli Merkez de 1985 yılında inşa edilmiş, 17500 m² alan üzerinde kurulu, 2000 kişilik kapalı ve 1000 kişilik açık portatif tribün olmak üzere 3000 kişi kapasitelidir. Çim yüzeyli futbol sahası ve kiremit tozu kaplı atletizm pisti mevcut olup, etrafı ihata duvarı ile kaplı, ulusal standartlara uygun, kaloriferli uzay çatılı olup, yaklaşık 10.000 kişi yararlanmaktadır.

Tunceli Atatürk Spor Salonu

Tunceli İl Merkezinde 1990 yılında inşa edilmiştir. 12.000 m² alan üzerinde kurulmuş, 1500 kişilik kapasiteli, parke zeminli, kaloriferli ulusal ve uluslar arası standartlara uygundur.

Pertek Spor Salonu

Tunceli Pertek İlçesinde 1997 yılında inşa edilmiş, ilçenin nüfusu 4,740 kişidir, 6,312 m² alan üzerinde kurulmuş, 500 kişilik seyirci kapasitelidir, parke zeminli, kaloriferli, ulusal standartlara uygun olup, yaklaşık 2500 kişi yararlanmaktadır.

Ovacık Spor Salonu

Tunceli Ovacık İlçesinde 1994 yılında inşa edilmiş, ilçenin nüfusu 5.910 kişidir, salon 10.000 m² alan üzerinde kurulmuş 250 kişi kapasitelidir, kauçuk zeminli, uzay çatılı, kaloriferli. Ulusal standartlara uygundur, yaklaşık 2500 kişi yararlanmaktadır.

Tunceli Çemişgezek ilçesinde, 1995 yılında inşa edilmiş, ilçenin nüfusu 3 690 dır. Saha 15.130 m² alan üzerinde kuruludur, toprak zeminlidir, 2 idari oda, 1 depo ve soyunma odaları ve tuvalet mevcuttur. Saha etrafı ihata tel örgü ile kaplıdır. Aynı tapu üzerinde 1 adet basketbol-voleybol semt sahası ve Askeriye

tarafından inşa edilen 1 adet halı futbol sahası mevcuttur. Ulusal ve uluslar arası standartlara uygun değildir.

Mazgirt Spor Kompleksi

Tunceli Mazgirt ilçesinde 2000 yılında inşa edilmiş, ilçenin nüfusu 3.060 dır. 11.115 m² alan üzerinde kurulu 1 adet halı futbol sahası, 3 adet basketbol-voleybol semt sahası bulunmaktadır. Çevresi tel ihata ile çevrilidir. 2 idari oda, 1 depo ve 3 soyunma odasında oluşan baraka tipi 1 adet bina mevcuttur. Tesis ulusal standartlara uygundur.

Pülümür Futbol Sahası

Tunceli Pülümür ilçesinde 2002 yılında inşa edilmiş, ilçenin nüfusu 1.900 kişidir. Futbol sahası 13.520 m² alan üzerinde kuruludur. Toprak zeminlidir. Ulusal ve Uluslar arası standartlara uygun değildir.

Nazimiye Futbol Sahası

Tunceli Nazimiye İlçesinde 2002 yılında inşa edilmiş, ilçenin nüfusu 2920 kişidir. Nazimiye Futbol Sahası 9.032 m² alan üzerinde kurulu toprak zeminlidir. Saha çevresinin yarısı tel örgü ile kaplıdır. Ulusal standartlara uygun değildir

Pertek Futbol Sahası

Tunceli Pertek ilçesinde 1995 yılında inşa edilmiş, ilçenin nüfusu 4.740 kişidir. Futbol sahası 8.150 m² alan üzerinde kuruludur. Toprak zeminli, saha etrafı yarısı ihata duvarı ve diğer yarısı tel örgü ile çevrilidir. 100 kişilik portatif kapalı tribün mevcuttur. Saha ulusal ve uluslararası standartlara uygun değildir.

Tenis Kortları

Tunceli Merkez Atatürk Spor Kompleksi içerisinde 1998 yılında inşa edilen 2 adet tenis kortu bulunmaktadır. İlın nüfusu 25.100 dür. Kort zemini beton ve asfalt, çevresi tel ihata ile kapalı olup, yaklaşık 5.000 kişi yararlanmaktadır. Kort ulusal standartlara uygundur.

Kayak Merkezi

Tunceli Ovacık ilçesinde olup, 284.600 m² alanı bulunmaktadır. Alan üzerinde, 1983 yılında 1 adet trafo ve 2003 yılında 2 adet idari oda, 2 adet soyunma odası, 1 adet depodan oluşan tek katlı bina inşa edilmiştir.

Gençlik Merkezi

Tunceli Merkez İlçesinde, 2002 yılında inşa edilmiş, İlın nüfusu 25.100 kişidir. 1.011 m² alan üzerinde kuruludur.

Tunceli Geneli Kulüp Sayıları (Kasım 2006)

Müessese	Okul	Spor kulübü	Toplam
7	2	5	14

Tunceli Geneli Sporcu Sayıları (Kasım 2006)

Lisanslı Sporcu sayısı			Faal Sporcu sayısı		
Bayan	Erkek	Toplam	Bayan	Erkek	Toplam
1.372	2.216	3.588	201	291	492

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Türkiye Futbol Federasyonu-Milli

Eğitim Bakanlığı Sporcu Sayısı

G.S.G.M.		T.F.F.	M.E.B.	G.S.G.M./T.F.F./M.E.B.
Sporcu Sayısı	Faal Sporcu	Sporcu Sayısı	Sporcu Sayısı	Sporcu Sayısı Toplamı
3.588		74	1.200	4.862

(www.tunceli.gov.tr).

4. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı; Tunceli İlinde yaşayan genç nüfusun boş zamanlarında hangi tür etkinliklere katıldıklarını, bu etkinliklere ayırdıkları süreleri, etkinliğe katılım amaçlarını ve araçlarını belirleyerek, gençlerin boş zamanlarını ne şekilde değerlendirdiklerine ilişkin bir tespitte bulunmaktır.

Bu amacı gerçekleştirmek için gençlerin kişisel özellikleri, sosyal ve kültürel özellikleri, ekonomik özellikleri, boş zamanlarını nasıl değerlendirdikleri, spora karşı bakış açıları ve boş zamanlarında sporun yeri ve önemi, görüşleri arasında cinsiyet, yaş ve ekonomik durum değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı ile ilgili sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın evreni Tunceli İli ve ilçelerinde ikamet etmekte olan 15-25 yaşlarındaki gençlerdir. Örneklem ise, bu gençler arasından basit tesadüfi örnekleme yöntemine göre seçilmiş 1533 kişidir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan anket kullanılmıştır. Anketin geliştirilmesi aşamasında ilk olarak ilgili literatür taraması yapıldıktan sonra, konunun uzmanlarından da görüşler alınarak taslak anket formu oluşturulmuş ve daha sonra 55 genç üzerinde geçerlik ve güvenirlik kontrolü için ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama sonucunda ankette yer alan 2 kapalı uçlu madde işlerliği olmadığından dolayı çıkarılmış ve 3 maddenin ifadeleri kolay anlaşılması için değiştirilmiştir. Bu aşamadan sonra, anketteki ifadelerin açıklık ve anlaşılabilirlik yönünden değerlendirilmesi için Türk Dili uzmanlarından görüşler alınmış ve alınan bilgilere göre gerekli imla düzeltmeleri yapılmıştır. Son halini almış olan araştırma anketi 53 kapalı uçlu

sorudan oluşmaktadır. Anketteki sorular gençlerin kişisel özellikleri, ekonomik özellikleri, sosyal özellikleri, boş zaman etkinlikleri ve spora karşı bakış açılarını belirlemeye yöneliktir.

Anket yoluyla elde edilmiş olan veriler SPSS for Windows 10.0 paket programından yararlanılarak çözümlenmiştir. Normale uygunluk testleri yapılmış ve ana kütlenin dağılımının normal olduğu tespit edilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler yapılmış, frekans analizi, yüzde alma ve ki kare (χ^2) testinden yararlanılmıştır. Ki kare testi, dağılımlar arası farkın manidarlık çözümlemelerinde sık sık başvurulmuş bir istatistiksel tekniktir. Özellikle sayılabilen verilerle yapılan bir çözümlemedir (49).

Bu analizlerde kişisel bilgiler ve kapalı uçlu sorular için frekans ve yüzde alma teknikleri kullanılmıştır. Görüşme anketinde yer alan sorulara araştırmaya katılan gençlerin vermiş oldukları cevapların frekans ve yüzde dağılımları bulgular kısmında tablolar halinde sunulmuştur.

Cinsiyet, yaş, ailenin ortalama aylık geliri ve gençlerin ayda ortalama ellerine geçen para miktarı ile spor yapma alışkanlıkları arasında istatistiksel ilişkiyi belirlemek amacıyla da ki kare (χ^2) testi uygulanmıştır. Ki kare testinde anlamlılık düzeyi olarak 0.05 kabul edilmiştir.

5. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın alt amaçları doğrultusunda elde edilen bulgular çözümlenmiştir. Bulgular, araştırma için geliştirilmiş olan anket vasıtasıyla gençlerin boş zamanlarını değerlendirmesinde sporun yeri ve önemi üzerine belirtmiş oldukları görüşler ele alınarak yorumlanmıştır.

5.1.Araştırmaya Katılan Gençlerin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı

Bu bölümde araştırmaya katılan Tunceli’de yaşayan gençlerin kişisel bilgilerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu bulgular cinsiyet, yaş, medeni durum, yetiştiği çevre, meslek, ikamet edilen yer, gittiği okul, ailede yaşayan birey sayısı, ailede okumakta olan birey sayısı, babanın mesleği, annenin mesleği, babanın eğitim durumu, annenin eğitim durumu gibi değişkenlerden oluşmaktadır.

Tablo: 5.1.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	n	%
Erkek	781	50,9
Bayan	752	49,1
Toplam	1533	100

Tablo 5.1.1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %51’i erkek, %49’u ise bayanlardan oluşmaktadır.

Tablo: 5.1.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	n	%
15-18 yaş	1146	74,8
19-21 yaş	302	19,7
22-25 yaş	85	5,5
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.1.2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %74,8’i 15-18 yaş arasında, %19,7’si 19-21 yaş arasında ve %5,5’i ise 22-25 yaş arasındadır.

Tablo: 5.1.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı

Medeni Durum	n	%
Bekar	1473	96,1
Evli	60	3,9
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.1.3’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %3,9’u evli, %96,1’i bekardır.

Tablo: 5.1.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin Mesleğine Göre Dağılımı

Meslek	n	%
Öğrenci	1377	89,8
İşsiz	33	4,0
Serbest Meslek	61	2,2
Esnaf	14	0,9
Çiftçi	4	0,3
Diğer	44	2,8
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.1.4’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %89,8’i öğrenci, %2,2’si serbest meslek, %4’ü işsiz, %0,9’u esnaf, %0,3’ü çiftçi ve %2,8’i ise diğer mesleklerle uğraşmaktadır.

Tablo: 5.1.5. Araştırmaya Katılan Gençlerin Devam Ettikleri Okula Göre Dağılımı

Okul	n	%
Ortaöğretim	1122	73,2
Yükseköğretim	286	18,6
Okula gitmiyorum	116	7,6
İlköğretim	9	0,6
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.1.5'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %0,6'sı ilköğretim, %73,2'si ortaöğretim, %18,6'sı yükseköğretime devam etmekte ve %7,6'sı ise okula devam etmemektedir.

Tablo: 5.1.6. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ailelerinde Yaşayan Birey Sayısına Göre Dağılımı

Ailede yaşayan birey sayısı	n	%
5-6 birey	702	45,8
3-4 birey	476	31,1
7-8 birey	224	14,6
1-2 birey	68	4,4
9 birey ve üzeri	63	4,1
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.1.6'da araştırmaya katılan toplam 1533 gencin ailesinde yaşayan birey sayıları görülmektedir. Bu tabloya göre araştırmaya katılan gençlerin %4,4'ünün ailesinde 1-2 birey yaşamakta, %31,1'inin ailesinde 3-4 birey yaşamakta, %45,8'inin ailesinde 5-6 birey yaşamakta, %14,6'sının ailesinde 7-8 birey yaşamakta ve %4,1'inin ailesinde ise 9 ve daha fazla birey yaşamaktadır. Bu bulgulara göre araştırmaya katılan gençlerin ailelerin ortalama olarak 5-6 kişi yaşamaktadır.

Tablo: 5.1.7. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ailelerinde Okuyan Birey Sayısına Göre Dağılımı

Ailede okumakta olan birey sayısı	n	%
2 kişi	543	35,4
3 kişi	403	26,3
1 kişi	269	17,5
4 kişi	143	9,4
Hiç yok	103	6,7
5 kişi ve üzeri	72	4,7
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.1.7’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %6,7’sinin ailesinde okuyan hiç kimse yok, %17,5’inin ailesinde okuyan 1 kişi var, %35,4’ünün ailesinde okuyan 2 kişi var, %26,3’ünün ailesinde okuyan 3 kişi var, %9,4’ünün ailesinde okuyan 4 kişi var ve %4,7’sinin ailesinde okuyan 5 kişi ve üzerinde birey bulunmaktadır.

Tablo: 5.1.8. Araştırmaya Katılan Gençlerin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Babanın eğitim durumu	n	%
İlköğretim	659	43,0
Lise	475	31,0
Üniversite	164	10,7
Okur-yazar	163	10,6
Okur-yazar değil	72	4,7
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.1.8’de araştırmaya katılan gençlerin babalarının eğitim durumuna ilişkin bulgular yer almaktadır. Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %4,7’sinin babası okur-yazar değildir, %10,6’sı sadece okur-yazardır, %43’ü ilkokul mezunudur, %31’i lise mezunudur ve %10,7’si ise üniversite mezunudur.

Tablo: 5.1.9. Araştırmaya Katılan Gençlerin Babalarının Mesleğine Göre Dağılımı

Babanın mesleği	n	%
Diğer	385	25,1
Serbest Meslek	371	24,2
Memur	311	20,3
İşçi	257	16,1
Emekli	219	14,3
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.1.9’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %20,3’nün babası memur, %14,3’ünün babası emekli, %16,1’inin babası işçi, %24,2’sinin babası serbest meslek ve %25,1’inin babası ise diğer mesleklerle uğraşmaktadır.

Tablo: 5.1.10. Araştırmaya Katılan Gençlerin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Annenin eğitim durumu	n	%
İlköğretim	753	49,1
Okur-yazar değil	310	20,2
Okur-yazar	215	14,0
Lise	190	12,4
Üniversite	65	4,3
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.1.10’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin annelerinin %20,2’si okur-yazar değil, %14’ü sadece okur-yazar, %49,1’i ilkokul mezunu, %12,4’ü lise mezunu ve %4,3’ü de üniversite mezunudur.

Tablo: 5.1.11. Araştırmaya Katılan Gençlerin Annelerinin Mesleğine Göre Dağılımı

Annenin mesleği	n	%
Ev hanımı	1309	85,4
Serbest Meslek	85	5,5
Memur	61	4,0
Emekli	41	2,7
İşçi	37	2,4
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.1.11’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %4’nün annesi memur, %2,7’sinin annesi emekli, %2,4’ünün annesi işçi, %5,5’inin annesi serbest meslek ve %85,4’ünün annesi ise ev hanımıdır. Buradaki oranlara bakıldığı zaman şu şekilde bir varsayımda bulunulabilir. Araştırmaya katılan

gençlerin yaklaşık olarak %20'sinin annesi değişik işlerde çalışırken geriye kalan %80'nin annesi ise ev hanımıdır.

Tablo: 5.1.12. Araştırmaya Katılan Gençlerin Evlerinde Kendilerine Ait Çalışma Odası Bulunup Bulunmamasına Göre Dağılımı

Çalışma odası bulunma durumu	n	%
Çalışma odası yok	885	57,7
Çalışma odası var	648	42,3
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.1.2'de araştırmaya katılan gençlerin evlerinde kendilerine ait çalışma odasının bulunup bulunmadığı görülmektedir. Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %42,3'ünün evinde kendisine ait çalışma odası vardır. Geriye kalan %57,7'sinin evinde ise kendisine ait bir çalışma odası yoktur.

Tablo: 5.1.13. Araştırmaya Katılan Gençlerin Evlerinde Kendilerine Ait Bilgisayar Bulunup Bulunmamasına Göre Dağılımı

Kendisine ait bilgisayar bulunma durumu	n	%
Bilgisayar yok	1206	78,7
Bilgisayar var	327	21,3
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.1.13'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %21,3'ünün evinde kendisine ait bilgisayar bulunmakta, %78,7'sinin evinde ise kendisine ait bilgisayar bulunmamaktadır.

5.2.Araştırmaya Katılan Gençlerin Sosyal ve Kültürel Yaşantılarına Göre Dağılımı

Bu bölümde araştırmaya katılan Tunceli'de yaşayan gençlerin sosyal ve kültürel yaşantılarına ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu bulgular gençlerin

yetiştikleri çevre, ikamet ettikleri yer, oturdukları mahallenin gelişmişlik düzeyi, televizyonda izlemem program, dinlenen müzik türü, kitap okuma alışkanlığı, okunan kitap türleri, gazete okuma alışkanlığı, sinema ve tiyatroya gitme alışkanlıkları ve dernek veya kuruluşlara üyelik gibi değişkenlerden oluşmaktadır.

Tablo: 5.2.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Yetiştikleri Çevreye Göre Dağılımı

Yetiştigi Çevre	n	%
Şehir	647	42,3
Köy	439	28,6
İlçe	434	28,3
Belde	13	0,8
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.2.1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %28,6’sı köy, %0,8’i belde, %28,3’ü ilçe ve %42,3’ü de şehirde büyümüştür.

Tablo: 5.2.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin İkamet Ettikleri Yere Göre Dağılımı

İkamet edilen yer	n	%
Aile yanı	965	62,9
Devlet yurdu	344	22,4
Öğrenci evi	112	7,3
Akraba yanında	62	4,1
Özel pansiyon	50	3,3
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.2.2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %22,4’ü devlet yurdunda, %3,3’ü özel pansiyonda, %7,3’ü öğrenci evinde, %62,9’u ailesinin yanında ve %4,1’i de akrabalarının yanında kalmaktadır.

Tablo: 5.2.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Oturdıkları Mahalle Hakkında Düşüncelerine Göre Dağılımı

İkamet edilen mahallenin gelişmişlik düzeyi	n	%
Orta seviyede bir mahalle	956	62,3
Pek iyi değil	383	25,0
Şehrin en iyi mahallelerinden biri	194	12,7
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.2.3'te araştırmaya katılan gençlerin oturdıkları mahalleyi gelişmişlik düzeyi bakımından nasıl gördüklerine dair bulgular yer almaktadır. Bu bulgulara göre araştırmaya katılan gençlerin %12,7'si oturdıkları mahallenin şehrin en iyi mahallesi olduğunu düşünmekte iken, %62,3'ü gelişmişlik bakımından orta seviyede bir mahallede oturduğunu düşünmekte ve %25'i ise gelişmişlik bakımından pek iyi olmayan bir mahallede oturduğunu düşünmektedir.

Tablo: 5.2.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin Oturdıkları Mahallede Bulunma Sebeplerine Göre Dağılımı

Mahallede oturma nedeni	n	%
Evin bize ait olması	871	56,8
Çevrenin iyi olması	249	16,3
Kiraların ucuz olması	208	13,6
Akrabalara yakın olması	108	7,0
Lojman olması	97	6,3
Toplam	1553	100,0

Tablo 5.2.4'te araştırmaya katılan gençlerin bulundukları mahallede oturma sebepleri görülmektedir. Tablodaki bulgulara göre araştırmaya katılan gençlerin %7'si akrabalarına yakın olduğundan dolayı, %13,6'sı kiraların ucuz olmasından dolayı, %56,8'i evin kendilerine ait olmasından dolayı, %6,3'ü

lojman olduğu için ve %16,3'ü de çevrenin iyi olmasından dolayı bulundukları mahallede oturduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo: 5.2.5. Araştırmaya Katılan Gençlerin Televizyonda İzledikleri Programlara Göre Dağılımı

En çok izlenen program	n	%
Müzik Programı	600	26,8
Film-Dizi	521	23,2
Spor Programları	383	17,0
Belgeseller	374	16,7
Açıkoturum-Panel	151	6,7
Çizgi Film	89	3,9
Diğer	87	3,9
Dini Program	39	1,8
Toplam	2244	100,0

Tablo 5.2.5'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %23,2'si televizyonda en çok film ve dizi izlediğini belirtmiştir. Bu değer araştırmaya katılan gençlerin izlediği programlar arasında %26,8 ile müzik programı izleyen gençlerden sonraki en yüksek ikinci değerdir ki, gençlerin televizyonda eğlence ağırlıklı programları daha çok izlediklerini göstermektedir. Açık oturum ve panel türü programları izleyen gençlerin oranı ise %6,7 dir. Televizyonda izlenen programlar arasında en yüksek üçüncü orana sahip olan program ise %17 ile spor programlarıdır. O halde araştırmaya katılan gençlerin dörtte birinin televizyonda en çok izlediği programlar arasında spor programları yer almaktadır. Ayrıca %1,8'i dini programlar, %3,9'u çizgi film ve %16,7'si ise belgeselleri seyretmektedir.

Tablo 5.2.6. Araştırmaya Katılan Gençlerin Dinledikleri Müzik Türüne Göre Dağılımı

Dinlenen müzik türleri	n	%
Pop Müziği	581	31,5
Türk Halk Müziği	430	23,3
Diğer	290	15,7
Rock Müziği	255	13,8
Arabesk	210	11,4
Türk Sanat Müziği	77	4,3
Toplam	1843	100,0

Tablo 5.2.6’da verilen bulgulara bakıldığında zaman araştırmaya katılan gençlerin yaklaşık üçte birinin (%31,5) pop müzik dinledikleri, %23,3’nün Türk Halk Müziği dinledikleri, %13,8’inin Rock Müzik dinledikleri, %11,4’ünün Arabesk dinledikleri ve %4,3’ünün ise Türk Sanat Müziği dinlediği görülebilir.

Tablo: 5.2.7. Araştırmaya Katılan Gençlerin Kitap Okuma Alışkanlıklarına Göre Dağılımı

Kitap okuma alışkanlığı	n	%
Orta	765	49,9
Çok	286	18,7
Az	218	14,2
Pek çok	165	10,8
Çok Az	99	6,4
Toplam	1533	100,0

$\bar{X} = 3,13$ (orta)

Tablo 5.2.7’de araştırmaya katılan gençlerin kitap okuma alışkanlıklarının hangi düzeyde olduğuna ilişkin bulgular yer almaktadır. Araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %49,9’u kitap okuma alışkanlıklarının orta düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Geriye kalan %50’lik kısımda ise %30’u çok (%18,7) ve pek çok (10,8) derecede kitap okuma alışkanlığına sahip olduğunu ifade ederken, %20’si

az (%14,2) ve çok az (%6,5) derecede kitap okuma alışkanlığına sahip olduğunu belirtmiştir.

Tablo: 5.2.8. Araştırmaya Katılan Gençlerin En Çok Okudukları Kitap Türlerine Göre Dağılımı

En çok okunan kitaplar	n	%
Roman	1078	65,1
Bilimsel Kitaplar	230	13,8
Diğer	160	9,6
Spor Kitapları	121	7,3
Aktüel-Magazin Kitapları	68	4,2
Toplam	1657	100,0

Tablo 5.2.8’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %65,1’nin en çok okuduğu kitap türü romandır. Daha sonra %13,8 ile en çok okunan kitaplar arasında bilimsel kitaplar yer alırken, en az okunan kitaplardan birisi %7,3 ile spor kitapları ve %4,2 ile aktüel-magazin kitaplarıdır.

Tablo: 5.2.9. Araştırmaya Katılan Gençlerin Gazete Okuma Alışkanlıklarına Göre Dağılımı

Gazete okuma alışkanlığı	n	%
Orta	639	41,7
Çok	437	28,5
Pek çok	188	12,3
Az	189	12,3
Çok az	80	5,2
Toplam	1533	100,0

$\bar{X} = 3,3$ (orta)

Tablo 5.2.9’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin gazete okuma alışkanlıkları kitap okuma alışkanlığında da olduğu gibi orta derecededir. Elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan gençlerin %12,3’ü pek çok derecede

gazete okuma alışkanlığına sahip olduğunu belirtmiş, %28,5'i çok derecede gazete okuma alışkanlığına sahip olduğunu belirtmiş, %41,7'si orta derecede kitap okuma alışkanlığına sahip olduğunu belirtmiş, %12,3'ü az derecede kitap okuma alışkanlığına sahip olduğunu belirtmiş ve %5,2'si ise çok az derecede kitap okuma alışkanlığına sahip olduğunu belirtmiştir.

Tablo: 5.2.10. Araştırmaya Katılan Gençlerin Sinema ve Tiyatroya Gitme Alışkanlıklarına Göre Dağılımı

Sinema ve Tiyatroya gitme durumu	n	%
Çok az	765	49,9
Az	384	25,0
Orta	263	17,2
Çok	77	5,0
Pek çok	44	2,9
Toplam	1533	100,0

$\bar{X} = 1,85$ (az)

Tablo 5.2.10'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam 1533 gencin yaklaşık yarısı (%49,9) çok az derecede sinemaya gitme alışkanlığının olduğunu belirtmiştir. Daha sonra %25'i az derecede sinemaya gitme alışkanlığının olduğu, %17,2'si orta derecede sinemaya gitme alışkanlığının olduğu, %5'inin çok derecede sinemaya gitme alışkanlığının olduğu ve %2,9'unun ise pek çok derecede sinemaya gitme alışkanlığının olduğu tabloda görülebilir.

Tablo: 5.2.11. Araştırmaya Katılan Gençlerin Sosyal Aktivite Olarak Herhangi Bir Dernek Veya Kuruluşa Üye Olmalarına Göre Dağılımı

Sosyal aktivite olarak üyesi olunan dernek veya kuruluşlar	n	%
Yok	1371	89,4
Var	162	10,6
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.2.11’de araştırmaya katılan gençlerin %10,6’sının sosyal bir aktivite olarak bir dernek veya kuruluşa üye oldukları, %89,4’ünün ise herhangi bir dernek veya kuruluşa sosyal bir aktivite amacıyla üye olmadıkları görülmektedir.

5.3.Araştırmaya Katılan Gençlerin Ekonomik Durumlarına Göre Dağılımı

Bu bölümde araştırmaya katılan Tunceli’de yaşayan gençlerin ekonomik durumlarına ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu bulgular ailenin sosyal güvence durumu, ailenin ortalama aylık geliri, ailenin oturduğu evin mülkiyetinin kime ait olduğu, okul masrafları ve diğer ihtiyaçların hangi yolla karşılandığı, ortalama olarak ayda ellerine geçen para gibi değişkenlerden oluşmaktadır.

Tablo: 5.3.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ailelerinin Sosyal Güvence Durumlarına Göre Dağılımı

Ailenin sosyal güvence durumu	n	%
Yeşil Kart	399	26,0
SSK	363	23,7
Bağ-Kur	293	19,1
Emekli Sandığı	292	19,0
Yok	186	12,2
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.3.1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %19,1’inin sosyal güvencesi Bağ-Kur, %23,7’sinin sosyal güvencesi SSK, %19’unun sosyal güvencesi Emekli Sandığı, %26’sının sosyal güvencesi Yeşil Kart ve %12,2’sinin sosyal güvencesi yoktur.

Tablo: 5.3.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ailelerinin Ortalama Aylık Gelirine Göre Dağılımı

Ailenin ortalama aylık geliri	n	%
300 YTL ve aşağısı	462	30,2
501-700 YTL	365	23,8
301-500 YTL	318	20,7
701-900 YTL	224	14,6
901 YTL ve üzeri	164	10,7
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.3.2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin ailelerinin aylık ortalama gelirleri çoğunlukla 300 YTL ile 700 YTL arasında değişmektedir. Tabloda da görüldüğü gibi ailelerinin aylık ortalama gelirinin 901 YTL ve üzerinde olan %10,7 kişilik grubun haricinde boş zaman etkinliklerine ve spora karşı tutumun çok fazla olumlu çıkmaması doğal karşılanabilir. Araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %30,2’sinin ailesinin aylık ortalama geliri 300 YTL ve aşağısında, %20,7’sinin ailesinin aylık ortalama geliri 301-500 YTL arasında, %23,8’inin ailesinin aylık ortalama geliri 501-700 YTL arasında, %14,6’sının ailesinin aylık ortalama geliri 701-900 YTL arasında ve %10,7’sinin ailesinin aylık ortalama geliri ise 901 YTL ve üzerindedir.

Tablo: 5.3.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ailelerinin Oturdıkları Evin Kime Ait Olduğuna Göre Dağılımı

Ailenin oturduğu evin mülkiyet durumu	n	%
Kendi evimiz	947	61,8
Kiracıyız	396	25,8
Aile bireylerinden birisine ait	102	6,7
Lojman	88	5,7
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.3.3'te araştırmaya katılan gençlerin oturdukları evlerin mülkiyetlerinin kime ait olduğuna dair bulgular yer almaktadır. Ailelerin büyük çoğunluğunun aylık ortalama gelir olarak oldukça düşük bir gelire sahip oldukları düşünüldüğü zaman tabloda ortaya çıkan bulgulara göre araştırmaya katılan gençlerin %61,8'inin oturdukları evlerin mülkiyetinin kendilerine ait olması biraz çelişki oluşturmaktadır. Ayrıca tabloda araştırmaya katılan gençlerin ailelerinin oturdukları evleri kira olanlar %25,8, oturdukları evleri lojman olanlar %5,7 ve aile bireylerinden birisine ait bir evde oturanlar ise %6,7 oranındadır.

Tablo: 5.3.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin Okul Masrafları ve Diğer İhtiyaçlarını Nasıl Karşıladığına Göre Dağılımı

Okul masrafı ve diğer ihtiyaçları karşılama durumu	n	%
Ailemin yardımıyla	1256	81,9
Çalışarak	142	9,3
Akrabalarımın yardımıyla	77	5,0
Burs ve kredilerle	58	3,8
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.3.4'te araştırmaya katılan gençlerin okul masrafları ve diğer ihtiyaçlarını nasıl karşıladığına ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu bulgularda en büyük orana %81,9 ile ailesinin yardımıyla okul ihtiyaçlarını ve diğer ihtiyaçlarını karşılayanlar sahip olmaktadır. Daha sonraki en büyük oran ise, %9,3 ile çalışarak okul ihtiyaçlarını ve diğer ihtiyaçlarını karşılayanlardır. En küçük oran ise %3,8 ile burs ve kredilerle okul ihtiyaçları ve diğer ihtiyaçlarını karşılayanlara aittir. Ayrıca akrabalarının yardımıyla okul ihtiyaçlarını ve diğer ihtiyaçlarını karşılayan gençlerin oranı da %5 tir.

Tablo: 5.3.5. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ortalama Olarak Ayda Eline Geçen Para Miktarına Göre Dağılımı

Ortalama ayda eline geçen para	n	%
50 YTL ve aşağısı	950	62,0
51-100 YTL	229	14,9
101-200YTL	151	9,8
401 YTL ve üzeri	87	5,7
201-300YTL	73	4,8
301-400 YTL	43	2,8
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.3.5’te araştırmaya katılan gençlerin ayda ortalama ellerine geçen para miktarına ilişkin bulgular görülmektedir. Bu verilere göre araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %62’sinin eline ayda ortalama 50 YTL para geçmektedir. Böyle bir durumda bu gençlerin boş zaman değerlendirme, kitap-gazete okuma veya belirli bir merkezde spor yapma gibi davranışlarının az derecede ortaya çıkması normal karşılanabilir. Diğer oranlar ise şu şekildedir. Gençlerin %14,9’unun eline ayda ortalama 51-100 YTL arasında para geçmekte, %9,8’nin eline ayda ortalama 101-200 YTL para geçmekte, %4,8’nin eline ayda ortalama 201-300 YTL para geçmekte, %2,8’inin eline ayda ortalama 301-400 YTL para geçmekte ve %5,7’sinin eline ise ayda ortalama 401 YTL ve üzerinde para geçmektedir.

5.4.Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarını Nasıl Değerlendirdiklerine Göre Dağılımı

Bu bölümde araştırmaya katılan Tunceli’de yaşayan gençlerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu bulgular ortalama günde kaç saat boş zamanlarının olduğu, boş zamanlarının yeterli olup olmadığı konusundaki düşünceleri, boş zamanlarını nasıl değerlendirdikleri, boş

zamanlarını spor yaparak değerlendiriyorlarsa en fazla hangi tesislerden yararlandıkları, boş zamanlarını nerelerde değerlendirdikleri, boş zamanlarının değerlendirilmesi için hangi şartların hazırlanmasını istedikleri, boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına etkisinin hangi düzeyde olduğu, boş zaman etkinliklerine yeterince katılıp katılmadıkları, boş zaman etkinliklerine yeterince katılamamanın sebebinin ne olduğu, en çok katılınan boş zaman etkinliğini hangi nedenlerle seçildiği, boş zaman etkinliklerinin üzerlerinde nasıl bir etki bıraktığı, katılınan boş zaman etkinliklerinin daha çok hangi tür sorunları gidermeye yardımcı olduğu, gibi değişkenlerden oluşmaktadır.

Tablo: 5.4.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin İş Saatleri ve Yapmak Zorunda Oldukları Gerekli Aktiviteler Dışında Ortalama Günde Kaç Saat Boş Zamanlarının Olduğuna Göre Dağılımı

İş saatleri ve yapılmak zorunda olduğu gerekli aktiviteler dışında(iş, uyku, beslenme, temizlik) ortalama günde boş zaman	n	%
1-2 saat	538	35,1
3-4 saat	518	33,8
5-6 saat	297	19,4
Hiç yok	115	7,5
6 saatten fazla	65	4,2
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.4.1’de araştırmaya katılan gençlerin %7,5’nin hiç boş vaktinin olmadığı, %35,1’inin günde 1-2 saat boş vakitlerinin olduğu, %33,8’inin günde ortalama 3-4 saat boş vakitlerinin olduğu, %19,4’ünün günde ortalama 5-6 saat boş vakitlerinin olduğu ve %4,2’sinin ise günde 6 saatten daha fazla boş vakitlerinin olduğu görülmektedir. Bu verilere göre araştırmaya katılan gençlerin günlük ortalama boş vakitleri toplamda 3 saat civarındadır.

Tablo: 5.4.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarının Yeterli Olması Konusunda Ne Düşündüklerine Göre Dağılımı

Boş zamanların yeterli olma durumu	n	%
Yeterli, istemem	799	52,2
Yetersiz, isterim	606	39,5
Doldurmakta güçlük çekiyorum	128	8,3
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.4.2’de araştırmaya katılan gençlerin %52,2’sinin boş zamanlarının yeterli olduğunu, daha fazla boş zaman istemediğini, %8,3’ünün boş zamanlarını doldurmakta güçlük çektiğini ve %39,5’inin ise boş zamanının yetersiz olduğunu düşündüğünü görmek mümkündür.

Tablo: 5.4.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarını Nasıl Değerlendirdiklerine Göre Dağılımı

Boş zamanları değerlendirme durumu	n	%
TV seyrederek	920	26,5
Spor yaparak	645	18,6
Kitap okuyarak	621	17,9
Radio dinleyerek	531	15,3
Gezilere katılarak	331	9,5
Diğer	322	9,4
Sinema ve Tiyatroya giderek	97	2,8
Toplam	3467	100,0

Tablo 5.4.3’te araştırmaya katılan toplam 1533 gencin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu bulgularda araştırmaya katılan 1533 genç içerisinde 645 tanesinin boş zamanlarını spor yaparak geçirmeleri oldukça anlamlı bir bulgudur. Ancak, 920 kişinin ise boş zamanlarında daha çok TV seyrederek vakit geçiriyor olmaları düşünülmesi gereken bir sonuçtur. Bunların haricinde boş zamanlarını radyo dinleyerek

geçirenlerin oranı %15,3 , sinema ve tiyatroya giderek geçirenlerin oranı %2,8, gezilere katılarak geçirenlerin oranı %9,5 ve kitap okuyarak geçirenlerin oranı ise %17,9 dur.

Tablo: 5.4.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarını Spor Yaparak Değerlendirirken En Fazla Hangi Tesislerden Yararlandıklarına Göre Dağılımı

Boş zamanlarda spor tesislerinden yararlanma durumu	n	%
Diğer (okul tesisleri ve semt sahaları)	549	33,9
Belediye tesislerinden	409	25,2
Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tesislerinden	405	25,0
Özel tesislerden	162	10,0
Kulüp tesislerinden	50	3,2
Üniversite tesislerinden	45	2,7
Toplam	1620	100,0

Tablo 5.4.4'te araştırmaya katılan gençlerin %10'unun boş zamanlarında spor yapmak için özel tesislerden yararlandığı, %25'inin boş zamanlarında spor yapmak için Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tesislerinden yararlandığı, %3,2'sinin boş zamanlarında spor yapmak için kulüp tesislerinden yararlandığı, %2,7'sinin boş zamanlarında spor yapmak için üniversite tesislerinden yararlandığı ve %25,2'sinin de boş zamanlarında spor yapmak için belediyenin tesislerinden yararlandığı görülmektedir.

Tablo: 5.4.5. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarını Nerede Geçirdiklerine Göre Dağılımı

Boş zamanların nerede geçirildiği	n	%
Ev	767	45,2
İnternet cafe	332	19,6
Diğer	280	16,5
Spor kompleksleri	184	10,8
Kahvehane	135	07,9
Toplam	1698	100,0

Tablo 5.4.5'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %10,8'i boş zamanlarını spor yaparak geçirmekte, %7,9'u boş zamanlarını kahvehanede geçirmekte, %19,6'sı boş zamanlarını Internet kafede geçirmekte ve en büyük çoğunluk ise (%45,2) boş zamanlarını evde değerlendirmeyi tercih ederken, %16,5 kişilik bir grup ise boş zamanlarını diğer bir takım mekanlarda değerlendirmeyi tercih etmektedirler.

Tablo: 5.4.6. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarını Değerlendirmek için Hangi Şartların Hazırlanmasını İstediklerine Göre Dağılımı

Boş zamanların değerlendirilmesi için gerekli imkanlar	n	%
Belirli noktalarda spor tesisi yapılmalıdır	554	32,5
Her mahallede spor alanı tesis edilmelidir	504	29,5
Spor merkezleriyle donatılmış cazibe merkezleri oluşturulmalıdır	239	14,0
Resmî kurumların spor tesisleri halka açılmalıdır	235	13,8
Diğer	174	10,2
Toplam	1706	100,0

Tablo 5.4.6'da araştırmaya katılan gençlerin boş zamanlarını değerlendirmek için hangi şartların hazırlanmasını istediklerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu bulgulara göre araştırmaya katılan gençlerin %29,5'i boş zamanlarını değerlendirebilmek için her mahallede spor alanlarının tesis edilmesini istemekte, %13,8'i boş zamanlarını değerlendirebilmek için resmî kurumların spor tesislerinin halka açılmasını istemekte, %14'ü boş zamanlarını değerlendirebilmek için spor merkezleriyle donatılmış cazibe merkezlerinin oluşturulmasını istemekte ve %32,5'i ise boş zamanlarını değerlendirebilmek için belirli noktalarda spor tesisleri yapılmasını istemektedir. Bunların haricinde %10,2 oranındaki katılımcı da boş zamanlarını değerlendirebilmek için farklı imkanların kendilerine sağlanmasını istemektedirler.

Tablo: 5.4.7. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanları Olumlu Değerlendirmenin İş Hayatındaki Etkisi Konusundaki Düşüncelerine Göre Dağılımı

Boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına etkisi	n	%
Pek çok	502	32,7
Çok	504	32,9
Orta	405	26,4
Az	92	6,0
Çok Az	30	2,0
Toplam	1533	100,0

$\bar{X} = 3,88$ (orta)

Tablo 5.4.7’de araştırmaya katılan gençlerin araştırmaya katılan gençlerin boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatındaki etkisi konusundaki düşüncelerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu bulgulara göre araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %32,7’si boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına etkisinin pek çok, %32,9’u çok olduğunu düşünmektedir. Boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına etkisinin orta derecede olduğunu düşünenlerin oranı ise %26,4 tür. Boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına etkisinin az ve çok az derecede olduğunu düşünen gençlerin oranı %8 olduğundan dolayı gençlerin bu konuda gayet olumlu düşündükleri anlaşılmaktadır.

Tablo: 5.4.8. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zaman Etkinliklerine Yeterince Katıldıklarına İnanıp İnanmadıklarına Göre Dağılımı

Boş zaman etkinliklerine katılma durumu	n	%
Hayır	1205	78,6
Evet	328	21,4
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.4.8 araştırmaya katılan gençlerin boş zaman etkinliklerine yeterince katıldıklarına inanıp inanmadıklarına ilişkin bulgularla ilgilidir. Bu bulgulara göre araştırmaya katılan gençlerin %21,4'ü boş zaman etkinliklerine yeterince katıldıklarına inanmaktadırlar. %78,6'sı ise boş zaman etkinliklerine yeterince katıldıklarına inanmamaktadırlar.

Tablo: 5.4.9. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zaman Etkinliklerine Yeterince Katılamama Sebeplerine Göre Dağılımı

Boş zaman etkinliklerine yeterince katılamamanın sebebi	n	%
İstediğim gibi bir etkinlik yok	673	28,6
Zaman yok	385	16,4
Maddi yetersizlik	349	14,8
Boş zamanları değerlendirme isteklerimizle ilgilenen yok	332	14,1
Programlar bana uymuyor	268	11,4
Boş zamanları değerlendirmek gibi bir alışkanlığım yok	187	7,9
Diğer	158	6,8
Toplam	2352	100,0

Tablo 5.4.9'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %7,9'u boş zamanları değerlendirmek gibi bir alışkanlığının olmadığını belirtmiş, %16,4'ü boş zamanının olmadığını belirtmiş, %28,6'sı boş zamanlarını değerlendirmek için istediği gibi bir etkinliğin olmadığını belirtmiş, %14,1'i boş zamanlarını değerlendirmek istediğini ancak bu istekleriyle kimsenin ilgilenmediğini belirtmiş, %11,4'ü boş zamanlarını değerlendirmek istediğini ancak bunun için yapılmış olan programların kendisine uymadığı belirtmiş, %14,8'i maddi yetersizliklerden dolayı boş zamanlarını değerlendiremediğini belirtmiş ve %6,8 kişilik bir grup ise boş zamanlarını değerlendirememesinin sebeplerini diğer birtakım sebeplere bağlamıştır.

Tablo: 5.4.10. Araştırmaya Katılan Gençlerin En Çok Katıldıkları Boş Zaman Etkinliklerini Hangi Nedenlerle Seçtiklerine Göre Dağılımı

En çok katıldığınız boş zaman etkinlikleri	n	%
En iyi yaptığım ve yeteneklerime uygun olduğu için	797	21,0
Ulaşımı kolay olduğu için	727	19,1
Programı bana uygun olduğu için	524	13,8
Arkadaşlarımla birlikte olmak için	447	11,8
Çevre ve aile baskısını hissetmemek için	360	9,5
Diğer	337	8,8
Çalışma verimimi artırdığı için	239	6,3
Fazla para harcamayı gerektirmediği için	129	3,4
Ortamı beğendiğim için	121	3,2
Başka etkinlik olmadığı için	119	3,1
Toplam	3800	100,0

Tablo 5.4.10’da araştırmaya katılan gençlerin en çok yaptıkları boş zaman etkinliklerini hangi nedenlerle yaptıklarına ilişkin bulgular yer almaktadır. Tabloda yer alan bulgulara göre araştırmaya katılan gençler %21 ile en çok katıldığı boş zaman etkinliklerini en iyi yaptığı ve yeteneklerine uygun olduğundan dolayı en fazla oranda tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Gençlerin en çok katıldığı boş zaman etkinliklerinin hangi nedenle tercih edildiğine dair en yüksek ikinci oran %19,1 ile ulaşımı kolay olduğundan dolayı tercih edilmiştir. Diğer yüksek bir oran ise, gençlerin katıldıkları boş zaman etkinliklerini en çok arkadaşlarıyla birlikte olmak için tercih ettikleridir (%11,8). Gençlerin boş zaman etkinliklerini hangi nedenlerle yaptığına dair diğer bulgular şu şekildedir: %9,5’i çevre ve aile baskısını hissetmemek için, %6,3’ü çalışma verimini artırdığı için, %3,4’ü fazla para harcamayı gerektirmediği için, %3,2’si ortamı beğendiği için %3,1’i başka etkinlik olmadığı için ve %8,8’i ise diğer bir takım sebeplerden dolayı halen yapmakta oldukları boş zaman etkinliklerini tercih etmektedirler.

Tablo: 5.4.11. Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zaman Etkinliklerinin Nasıl Bir Etki Bıraktığı Konusunda Ne Düşündüklerine Göre Dağılımı

Boş zaman etkinliklerinin tümünü düşündüğümüzde, bu etkinlikler genellikle sizce nasıl bir etki bırakıyor? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz)	n	%
Eğlenceli ve heyecan verici	901	16,9
İş stresinden kurtulma	857	16,1
Dinlendirici buluyorum	806	15,2
Farklı yaşantılar	629	11,8
İnsanlarla etkileşim ve iletişim	603	11,3
Sosyal statü	427	8,0
Çevremin genişlemesi	360	6,8
Rahatlatıcı ve can sıkıntısından uzaklaştırıcı	350	6,6
Diğer	273	5,1
Sağlığıma olumlu etki	119	2,2
Toplam	5325	100,0

Tablo 5.4.11’de verilen bulgulara göre araştırmaya katılan gençlerin %15,2’si boş zaman etkinliklerinin kendisinde dinlendirici bir etki bıraktığını düşünmektedir. %16,9’u eğlendirici ve heyecan verici bulmaktadır, %6,6’sı rahatlatıcı ve can sıkıntısından uzaklaştırıcı bulmaktadır, %6,8’i çevresinin genişlemesini sağladığını düşünmektedir, %11,8’i farklı yaşantılar kazanmasına sebep olduğunu düşünmektedir, %2,2’si sağlığına olumlu etkisi olduğunu düşünmektedir, %16,1’i iş stresinden kurtulmasını sağladığını düşünmektedir, %8’i sosyal statü kazanmasını sağladığını düşünmektedir, %11,3’ü insanlarla etkileşim ve iletişim içerisinde olmasını sağladığını düşünmektedir ve %5,1’i ise boş zaman etkinliklerinin farklı bir takım etkilerinin olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Tablo: 5.4.12. Araştırmaya Katılan Gençlerin Katıldıkları Boş Zaman Etkinliklerinin Daha Çok Hangi Tür Sorunlarını Gidermeye Yardımcı Olduğuna Göre Dağılımı

Boş zaman etkinliklerinin sorunları gidermeye yardımcı olma durumu	n	%
Psikolojik	782	29,1
Bedensel	770	28,6
Sosyal	691	25,6
Aile içi güzel yaşam	235	8,7
Hiç	135	5,0
Diğer	81	3,0
Toplam	2694	100,0

Tablo 5.4.12’de araştırmaya katılan gençlerin katıldıkları boş zaman etkinliklerinin daha çok hangi sorunlarını çözmeye yardımcı olduğu konusunda bulgular yer almaktadır. Araştırmaya katılan gençlerin %28,6’sına göre katıldıkları boş zaman etkinlikleri onların bedensel sorunlarını gidermelerine yardımcı olmaktadır. Araştırmaya katılan gençlere göre boş zaman etkinliklerinin diğer bir faydası sosyal sorunlarını çözmelerine yardımcı olmasıdır (%25,6). Araştırmaya katılan gençlerin %29,1’ine göre ise boş zaman etkinlikleri sayesinde insanlar psikolojik sorunlarına çözüm bulabilmektedirler. Bunların haricinde %8,7’si aile içi sorunlarını çözmeye yardımcı olduğunu, %5’i hiçbir sorununun çözümünde yardımcı olmadığını ve %3’ü ise farklı bir takım sorunların çözümü için boş zaman etkinliklerinin yararlı olduğunu düşündüğünü ifade etmişlerdir.

5.5.Araştırmaya Katılan Gençlerin Spora Bakış Açıları Ve Boş Zamanlarını Değerlendirmede Sporun Yeri Ve Önemine Göre Dağılımı

Tablo: 5.5.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Spor Yapıp Yapmadıklarına Göre Dağılımı

Spor yapma durumu	n	%
Fırsat buldukça yapıyorum	899	58,6
Çok istediğim halde yapamıyorum	284	18,5
Düzenli olarak yapıyorum	252	16,4
Spor yapmayı sevmem	98	6,5
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.5.1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin yarısından fazlası (%58,6) fırsat buldukça spor yapmaktadır. Düzenli olarak spor yapanlarda (%16,4) dikkate alındığı zaman araştırmaya gençlerin büyük çoğunluğunun spor yapmaktan hoşlandığı söylenebilir. Ancak spor yapmayı sevmeyen %6,5’lik grup haricinde geriye kalan %18,5’lik grup ta çok istediği halde spor yapamadığını belirtmiştir. Bu verilere göre araştırmaya katılan gençlerin %90’nın spora karşı olumlu bir tutumu olduğunu ancak düzenli olarak spor yapan %16,4 kişilik grup haricinde spor yapma konusunda bir takım sıkıntılarla karşılaştıkları anlaşılabılır.

Tablo: 5.5.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Daha Önce Bir Spor Branşıyla Uğraşma Durumuna Göre Dağılımı

Daha önce bir spor branşıyla uğraşma durumu	n	%
Hayır	791	51,6
Evet	742	48,4
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.5.2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin yaklaşık yarısı (%48,4) daha önce bir spor branşıyla uğraşmıştır. %51,6’lık bir grup ise daha

önce bir spor branşıyla uğraşmadığını belirtmiştir. Bir boş zaman etkinliği olarak spor insanlara bir çok yönden faydalı olan bir uğraştır. Faydalı yönlerinin başında günün stresini atmak gelirken ayrıca, sağlıklı yaşam, sosyalleşme ve iletişim gibi toplumsal hayatı etkileyen konularda da insanların yararına getirileri mevcuttur.

Tablo: 5.5.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Uğraştıkları Spor Branşında Derecelerinin Olup Olmadığına Göre Dağılımı

Uğraşılan spor dalında derece bulunma durumu	n	%
Hayır	1138	74,2
Evet	395	25,8
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.5.3'te araştırmaya katılan gençlerin daha önce uğraştıkları spor branşında bir derecelerinin olup olmadığına dair bulgular yer almaktadır. Bu bulgulara göre araştırmaya katılan gençlerin %25,8'inin uğraştıkları spor branşında bir dereceleri vardır. %74,2'sinin ise uğraştıkları spor branşında bir derecesi yoktur.

Tablo: 5.5.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin En Çok Hoşlandıkları Spor Dalına Göre Dağılımı

En çok hangi spor ile uğraşmaktan hoşlanırsınız	n	%
Futbol	568	28,5
Voleybol	500	25,1
Basketbol	357	17,9
Diğer	168	8,4
Masa Tenisi	154	7,7
Atletizm	138	6,9
Tenis	90	4,5
Hentbol	20	1,0
Toplam	1995	100,0

Tablo 5.5.4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %6,9'u atletizmden, %17,9'u basketboldan, %28,5'i futboldan, %25,1'i voleyboldan,

%4,5'i tenisten, %7,7'si masa tenisinden, %1'i hentboldan ve %8,4'ü de diğer spor branşlarından hoşlanmaktadır.

Tablo: 5.5.5. Araştırmaya Katılan Gençleri Spor Yapmaya Yönlendiren Faktörlere Göre Dağılımı

Spor yapmaya yönlendiren faktörler	n	%
Kendi isteği	1299	63,5
Arkadaş çevremin etkisi	271	13,2
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenimin etkisi	189	9,2
Medyadaki spor olaylarından etkilenmem	110	5,4
Diğer	106	5,2
Ailemin isteği	72	3,5
Toplam	2047	100,0

Tablo 5.5.5'te araştırmaya katılan gençleri spor yapmaya yönlendiren faktörler görülmektedir. Burada çıkan sonuç beklenenden biraz farklıdır çünkü, gençlerin büyük çoğunluğu (%63,5) kendi isteğiyle spor yapmaktadırlar. Medyadaki spor olaylarının etkisinin %5,4 çıkması ise, beklenenin çok altındadır. Ancak bu sonuçlar şu şekilde yorumlanabilir. Ayrıca spor yapma konusunda gençlerin %9,2'sini beden eğitimi öğretmenleri etkilemekte, %3,5'ini ailesi etkilemekte, %13,2'sini ise arkadaş çevresi etkilemektedir.

Tablo: 5.5.6. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ailelerinin Spor Yapma Konusunda Olumlu Etkisine Göre Dağılımı

Spor yapmada ailenin <u>olumlu</u> etkisi	n	%
Ailemin etkisi yoktur	857	45,0
Derslere daha çok ilgi göstermemi istiyorlar	345	18,1
Sadece teşvik ediyorlar	253	13,2
Maddi ve manevi destek sağlıyorlar	230	12,1
Spor malzemesi temin ediyorlar	141	7,4
Diğer	61	3,2
Özel antrenör sağlıyorlar	19	1,0
Toplam	1906	100,0

Spor yapma konusunda ailelerin gençlere ne derecede etkilerinin olduğu Tablo 5.5.6’da görülmektedir. Gençlerin yarıya yakını (%45) spor yapma konusunda ailesinin etkisi olmadığını belirtmiştir.

Tablo: 5.5.7. Araştırmaya Katılan Gençlere Spor Yapma Konusunda Ailelerinin Olumsuz Etkisine Göre Dağılımı

Spor yapmada ailenin <u>olumsuz</u> etkisi	n	%
Ailemin olumsuz etkisi yoktur	1135	66,3
Antrenmanların fazla zaman aldığını düşünüyorlar	115	6,7
Arkadaş çevreme müdahale ediyorlar	107	6,3
Yaptıklarımı sürekli eleştiriyorlar	108	6,3
Boş zamanlarıma müdahale ediyorlar	137	8,0
Diğer	89	5,2
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenimi eleştiriyorlar	21	1,2
Toplam	1712	100,0

Tablo 5.5.7’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin aileleri gençleri spor yapma konusunda çok fazla olumsuz etkilememektedir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre gençlerin %66,3’ü ailelerinin spor yapma konusunda olumsuz bir etkisinin olmadığını düşünmektedir. Ancak gençlerin %6,3’ü ailelerinin arkadaş çevresine müdahale ettiğini düşünmekte, %6,3’ü ailelerinin sürekli olarak yaptıklarını eleştirdiklerini düşünmekte, %6,7’si ailelerinin devam ettikleri spor etkinliklerinin fazla zaman aldığı konusunda baskı uyguladığını düşünmekte, %8’i ailelerinin boş zamanlarına müdahale ettiklerini düşünmektedir.

Tablo: 5.5.8. Araştırmaya Katılan Gençlerin Aile Reislerinin Spor Yapma Alışkanlıklarına Göre Dağılımı

Aile reisinin sporla uğraşma durumu	n	%
Hayır	1189	77,6
Evet	344	22,4
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.5.8’de araştırmaya katılan gençlerin aile reislerinin spor yapma alışkanlıklarına ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu bulgulara göre gençlerin %22,4’ünün aile reisi spor yapmaktadır. Bu durum gençlerin de spor yapma alışkanlığı kazanması için önemlidir.

Tablo: 5.5.9. Araştırmaya Katılan Gençlerin Sporun Birleştirici ve Bütünleştirici Yönünün Olduğuna İnanma Durumuna Göre Dağılımı

Sporun birleştirici ve bütünleştirici yönüne inanma durumu	n	%
Evet	1371	89,4
Hayır	162	10,6
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.5.9’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin büyük bir çoğunluğu (%89,4) sporun birleştirici ve bütünleştirici bir rolü olduğuna inanmaktadır.

Tablo: 5.5.10. Araştırmaya Katılan Gençlerin Tunceli’de Mevcut Spor Tesislerinin Yeterli Olup Olmadığı Konusundaki Düşüncelerine Göre Dağılımı

Tunceli’ deki mevcut spor tesislerinin yeterlik derecesi	n	%
Hayır yetersiz	1449	94,5
Evet yeterli	84	5,5
Toplam	1533	100,0

Tablo 5.5.10’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %94,5’i yaşamakta oldukları ilde bulunan spor tesislerinin yetersiz olduğunu düşünmektedirler.

Tablo: 5.5.11. Araştırmaya Katılan Gençlerin Tunceli’de Mevcut Kamu Spor Kurumları Personelinin Spor Tesislerinden Faydalananlara Karşı Davranış Durumu Konusundaki Düşüncelerine Göre Dağılımı

<u>Kamu spor kurumları personelinin spor tesislerinden faydalananlara karşı davranış durumu</u>	n	%
Orta	687	44,8
İyi	370	24,1
Kötü	299	19,5
Çok kötü	148	9,7
Çok iyi	29	1,9
Toplam	1533	100,0

$\bar{X} = 2,89$

Tablo 5.5.11’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %44,8’i Tunceli’de mevcut kamu spor kurumları personelinin tesislerden yararlananlara karşı davranış durumunun orta derecede iyi olduğunu düşünmektedirler. Bunun haricinde %24,1’i personelin davranışlarının iyi olduğunu düşünürken, %19,5’i ise personelin tesislerden yararlananlara karşı davranışlarının kötü olduğunu düşünmektedirler.

Tablo: 5.5.12. Araştırmaya Katılan Gençlerin Tunceli’de Mevcut Özel Spor Kurumları Personelinin Spor Tesislerinden Faydalananlara Karşı Davranış Durumu Konusundaki Düşüncelerine Göre Dağılımı

Özel spor kurumları personelinin spor tesislerinden faydalananlara karşı davranış durumu	n	%
Orta	650	42,4
İyi	466	30,4
Çok iyi	177	11,5
Kötü	141	9,2
Çok kötü	99	6,5
Toplam	1533	100,0

$$\bar{X} = 3,31$$

Tablo 5.5.12’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam 1533 gencin %42,4’ü özel spor kurumlarında görev yapan personelin tesislerden yararlananlara karşı tutumlarının orta derecede iyi olduğunu düşünmektedirler. Bu oran kamu kurumunda çalışan personelin davranışları konusunda gençlerin düşünceleriyle yakındır. O halde kamu spor kurumu veya özel spor kurumları arasında personelin tesislerden yararlananlara karşı tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir. Kamu spor kurumu personelinde farklı olarak gençler özel spor tesislerinde çalışan personelin tesislerden yararlananlara karşı daha iyi olduğunu belirtmişlerdir (%30,4).

5.6.Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarının Değerlendirilmesinde Sporun Yeri Ve Önemi Konusundaki Görüşleri Arasında Cinsiyet Değişkenine Göre Anlamlı Farklılık Olup Olmadığına Göre Dağılımı

Tablo: 5.6.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Cinsiyet Değişkeni ve Spor Yapma Alışkanlıkları Arasındaki χ^2 Analizi Sonuçları

CİNSİYET		SPOR YAPMA DURUMU				TOPLAM
		Düzenli olarak yapıyorum	Fırsat buldukça yapıyorum	Çok istediğim halde yapamıyorum	Spor yapmayı sevmem	
Erkek	Sayı %	195 25,0	453 58,0	87 11,1	46 5,9	781 100,0
Bayan	Sayı %	57 7,6	446 59,3	197 26,2	52 6,9	752 100,0
TOPLAM	Sayı %	252 16,4	899 58,6	284 18,5	98 6,4	1533 100,0

$\chi^2 = 118,093$

sd = 3

P = ,000

Gençlerin cinsiyetlerine göre spor yapma alışkanlıkları konusunda görüşlerinin dağılımını gösteren Tablo 5.6.1'deki bulgulara, görüşler arasında χ^2 analizi sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($\chi^2=118,093$; $p<0,05$). Tablodaki sonuçlara göre erkeklerin %25'i düzenli olarak spor yaptığını ifade ederken, bayanların sadece %7,6'sı düzenli olarak spor yaptığını ifade etmiştir. Fırsat buldukça spor yapıyorum ve spor yapmayı sevmem görüşlerinde erkekler ve bayanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamışken, diğer bir anlamlı farklılık çok istediğim halde spor yapamıyorum görüşündedir. Bu görüşteki farklılık bayanların lehinedir. Bayanların %26,2'si çok istediğim halde spor yapamıyorum şeklinde görüş bildirirken, erkeklerin ise sadece %11,1'i çok istediğim halde spor yapamıyorum şeklinde görüş belirtmiştir. Sonuç olarak bu tablodan çıkarılacak anlam erkeklerin bayanlara göre daha fazla oranda düzenli

olarak spor yaptığı ancak bunun yanında bayanların ise erkeklere göre daha fazla oranda çok istediği halde spor yapamadığıdır.

Tablo: 5.6.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Cinsiyet Değişkeni Göre Sporun Birleştirici ve Bütünleştirici Yönü Konusundaki Görüşlerine İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları

CİNSİYET		SPORUN BİRLEŞTİRİCİ VE BÜTÜNLEŞTİRİCİ YÖNÜ		TOPLAM
		Evet	Hayır	
Erkek	Sayı %	677 86,7	104 13,3	781 100,0
Bayan	Sayı %	694 92,3	58 7,7	752 100,0
TOPLAM	Sayı %	1371 89,4	162 10,6	1533 100,0

$\chi^2 = 12,728$

sd = 1

P = ,000

Gençlerin cinsiyetlerine göre sporun birleştirici ve bütünleştirici yönü konusundaki görüşlerine ilişkin χ^2 analizi sonuçlarının verildiği Tablo 5.6.2’de anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($\chi^2=12,728$; $P<0,05$). Tabloda yer alan sonuçlara göre erkeklerin %13,3’ü sporun birleştirici ve bütünleştirici yönünün olduğuna inanmadığını söylerken bu oran bayanlarda %7,7 seviyesinde kalmıştır. Bu verilere göre bayanlar sporun birleştirici ve bütünleştirici yönünün olduğuna daha fazla inanmaktadırlar.

Tablo: 5.6.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Ortalama Günde Kaç Saat Boş Zamanları Olduğuna İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları

CİNSİYET		İŞ SAATLERİ VE YAPILMAK ZORUNDA OLUNAN GEREKLİ AKTİVİTELER DIŞKINDA (İŞ, UYKU, BESLENME, TEMİZLİK) ORTALAMA GÜNDE BOŞ ZAMAN					TOPLAM
		Hiç yok	1-2 saat	3-4 saat	5-6 saat	7 saat ve üzeri	
Erkek	Sayı %	66 8,5	220 28,2	268 34,3	177 22,6	50 6,4	781 100,0
Bayan	Sayı %	49 6,5	318 42,3	250 33,2	120 16,0	15 2,0	752 100,0
TOPLAM	Sayı %	115 7,5	538 35,1	518 33,8	297 19,4	65 4,2	1533 100,0

$$\chi^2 = 50,245$$

$$sd = 4$$

$$P = ,000$$

Tablo 5.6.3'teki sonuçlara göre gençlerin cinsiyetlerine göre günde ortalama boş vakitleri 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir ($\chi^2=50,245$; $P<0,05$). Tablo 5.6.3'teki oranlara göre erkeklerin %8,5'nin hiç boş vakti yokken, bayanların %6,5'inin hiç boş vakti yoktur. Bu oranlar arasındaki en anlamlı farklılık günlük 1-2 saatlik boş vakti olan erkekler ve bayanlar arasındadır. Günde 1-2 saat boş vakti olan erkeklerin bütün erkeklere oranı %28,2 iken, bu oran bayanlarda %42.3 tür. Diğer oranlar ortalama olarak birbirine yakındır. Genel olarak ortalama boş vakitlere baktığımız zaman erkeklerin günlük boş saatlerinin daha fazla olduğunu görmekteyiz. Buda boş zaman değerlendirme etkinliklerinde iki grup arasında fark olmasına sebep olabilir.

Tablo: 5.6.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Boş Zamanları Olumlu Değerlendirmenin İş Hayatına Etkisinin Hangi Düzeyde Olduğu Konusundaki Görüşlerine İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları

CİNSİYET		BOŞ ZAMANLARI OLUMLU DEĞERLENDİRMENİN İŞ HAYATINA ETKİSİ					TOPLAM
		Pek çok	Çok	Orta	Az	Çok Az	
Erkek	Sayı %	205 26,2	252 32,3	243 31,1	60 7,7	21 2,7	781 100,0
Bayan	Sayı %	297 39,5	252 33,5	162 21,5	32 4,3	9 1,2	752 100,0
TOPLAM	Sayı %	502 32,7	504 32,9	405 26,4	92 6,0	30 2,0	1533 100,0

$$\chi^2 = 45,850$$

$$sd = 4$$

$$P = ,000$$

Tablo 5.6.4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkek ve bayan gençler arasında boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına olumlu etkisinin pek çok olduğu ve az olduğu konusunda anlamlı farklılık vardır. Tablodaki sonuçlara göre araştırmaya katılan genç erkeklerden boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına olumlu etkisinin pek çok düzeyde olduğunu düşünenlerin oranı %26,2 iken bu oran genç bayanlarda %39,5 tir. Bayanlar boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına olumlu etkisinin olduğuna daha fazla inanmaktadırlar. Aynı şekilde az derecede etkisi olduğuna inanan erkeklerin oranı bayanların oranından daha fazladır.

Tablo: 5.6.5. Araştırmaya Katılan Gençlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Boş Zaman Etkinliklerine Yeterince Katılıp Katılmadıklarına İnanma Derecelerine İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları

CİNSİYET		BOŞ ZAMAN ETKİNLİKLERİNE KATILMA DURUMU		TOPLAM
		Evet	Hayır	
Erkek	Sayı %	225 28,8	556 71,2	781 100,0
Bayan	Sayı %	103 13,7	649 86,3	752 100,0
TOPLAM	Sayı %	328 21,4	1205 78,6	1533 100,0

$$\chi^2 = 52,026$$

$$sd = 1$$

$$P = ,000$$

Tablo 5.6.5'deki sonuçlara göre gençlerin boş zaman etkinliklerine katılma derecelerine ilişkin görüşleri cinsiyet değişkenine göre 0,05 derecesinde anlamlı farklılık göstermektedir. Tablodaki sonuçlara göre genç bayanlar %86,3 ile genç erkeklerden daha fazla oranda boş zaman etkinliklerine yeterince katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Bunun en muhtemel sebebi toplumsal yapıdır. Çünkü genç bayanların boş zamanlarında bir takım etkinliklere katılabilmesi için evden dışarı çıkması ve yabancı insanlarla etkileşmesi gerekmektedir ki, bu genel olarak toplumdaki anlayışla çatışmaktadır. Zira genç bayanların boş zamanlarının çoğu evlerinde bir takım işlerle uğraşmakla geçmektedir.

5.7.Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarının Değerlendirilmesinde Sporun Yeri Ve Önemi Konusundaki Görüşleri Arasında Yaş Değişkenine Göre Anlamlı Farklılık Olup Olmadığına İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları

Tablo: 5.7.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Yaş Değişkeni ve Spor Yapma Alışkanlıkları Arasındaki χ^2 Analizi Sonuçları

YAŞ		SPOR YAPMA DURUMU				TOPLAM
		Düzenli olarak yapıyorum	Fırsat buldukça yapıyorum	Çok istediğim halde yapamıyorum	Spor yapmayı sevmem	
15-18	Sayı %	188 16,4	684 59,7	203 17,7	71 6,2	1146 100,0
19-21	Sayı %	60 19,9	153 50,6	64 21,2	25 8,3	302 100,0
22-25	Sayı %	4 4,7	62 72,9	17 20	2 2,4	85 100,0
TOPLAM	Sayı %	252 16,4	899 58,6	284 18,6	98 6,4	1533 100,0

$$\chi^2 = 22,063$$

$$sd = 9$$

$$P = ,009$$

Tablo 5.7.1'deki bulgulara bakıldığında yaş değişkenine göre gençlerin spor yapma alışkanlıkları arasında 0,05 derecesinde anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($\chi^2=22,063$; $p<0,05$) . Bu tablodaki en dikkat çekici veri 22-25 yaş arası gençlerin %72,9'unun fırsat buldukça spor yaparım şeklinde görüş bildirmeleridir. Toplama baktığımız zamanda gençlerin yaklaşık %60'ının fırsat buldukça spor yaparım şeklinde görüş bildirdiği görülmektedir. Bunun yanında düzenli olarak spor yaparım şeklinde görüş bildirenlerin yüzdesinin en fazla olduğu grup 19-21 yaş arasındaki gençlerdir. Burada da düzenli olarak spor yaparım şeklinde görüş bildiren gençlerin oranının en düşük olduğu grup %4,7 ile 22-25 yaş arası gençlerdir. Tablodaki sonuçlara göre spor yapmayı sevmediğini ifade eden gençlerin toplam oranı %6,4'tür. O halde tabloda yer alan bulgular şu şekilde yorumlanabilir. Düzenli olarak spor yapan %16'lık grup ve sporu

sevmeyen %6'lık grup haricinde grubun geriye kalan %80'i sporu sevdikleri ve istedikleri halde farklı sebeplerden dolayı düzenli olarak yapamamakta, genellikle fırsat buldukça yapmaktadırlar. Sonuç olarak araştırmaya katılan gençlerin yaklaşık %94'ü spor yapmayı sevmekte ve istemektedir.

Tablo: 5.7.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Yaş Değişkenine Göre Sporun Birleştirici ve Bütünleştirici Yönü Konusundaki Görüşlerine İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları

YAŞ		SPORUN BİRLEŞTİRİCİ VE BÜTÜNLEŞTİRİCİ YÖNÜ		TOPLAM
		Evet	Hayır	
15-18	Sayı %	1025 89,4	121 10,6	1146 100,0
19-21	Sayı %	267 88,4	35 11,6	302 100,0
22-25	Sayı %	79 92,9	6 7,1	85 100,0
TOPLAM	Sayı %	1371 89,4	162 10,6	1533 100,0

$\chi^2 = 1,549$

sd = 3

P = ,671

Tablo 5.7.2'deki sonuçlara göre araştırmaya katılan gençlerin yaş değişkenine göre sporun birleştirici ve bütünleştirici yönü konusundaki görüşleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($\chi^2 = 1,549$; $p > 0,05$). Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin yaş değişkenine göre sporun birleştirici ve bütünleştirici yönü konusundaki görüşleri birbirine yakındır.

Tablo: 5.7.3. Araştırmaya Katılan Gençlerin Yaş Değişkenine Göre Ortalama Günde Kaç Saat Boş Zamanları Olduğuna İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları

YAŞ		İŞ SAATLERİ VE YAPILMAK ZORUNDA OLUNAN GEREKLİ AKTİVİTELER DIŞKINDA(İŞ, UYKU, BESLENME, TEMİZLİK) ORTALAMA GÜNDE BOŞ ZAMAN					TOPLAM
		Hiç yok	1-2 saat	3-4 saat	5-6 saat	Diğer	
15-18	Sayı %	82 7,2	457 39,9	404 35,3	165 14,3	38 3,3	1146 100,0
19-21	Sayı %	20 6,6	55 18,2	90 29,8	111 36,8	26 8,6	302 100,0
22-25	Sayı %	13 15,3	26 30,6	24 28,2	21 24,7	1 1,2	85 100,0
TOPLAM	Sayı %	115 7,5	538 35,1	518 33,8	297 19,4	65 4,2	1533 100,0

$\chi^2 = 128,147$

sd = 12

P = ,000

Tablo 5.7.3'te araştırmaya katılan gençlerin yaşlarına göre ortalama günde kaç saat boş zamanları olduğuna ilişkin χ^2 analizi sonuçları görülmektedir. Tablodaki sonuçlara göre gençlerin yaşlarına göre günlük ortalama boş vakitleri arasında 0,05 derecesinde anlamlı bir farklılık vardır. 15-18 yaş arasındaki gençlerin günlük boş vakitleri en çok %39,9 ile 1-2 saat arası iken, 19-21 yaş arası gençlerin günlük ortalama boş vakitleri en çok %29,8 ile 3-4 saat arası çıkmıştır. 22-25 yaş arası gençlerin günlük ortalama boş vakitleri ise 1-2 saat ve 3-4 saat arasında eşittir. Toplama baktığımız zaman ise araştırmaya katılan gençlerin boş vakitlerinin en fazla olduğu %35,1 ile 1-2 saat arasıdır.

Tablo: 5.7.4. Araştırmaya Katılan Gençlerin Yaş Değişkenine Göre Boş Zamanları Olumlu Değerlendirmenin İş Hayatına Etkisinin Hangi Düzeyde Olduğu Konusundaki Görüşlerine İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları

YAŞ		BOŞ ZAMANLARI OLUMLU DEĞERLENDİRMENİN İŞ HAYATINA ETKİSİ					TOPLAM
		Pek çok	Çok	Orta	Az	Çok Az	
15-18	Sayı	404	372	288	56	26	1146
	%	35,3	32,5	25,1	4,8	2,3	100,0
19-21	Sayı	75	112	82	29	4	302
	%	24,8	37,1	27,2	9,6	1,3	100,0
22-25	Sayı	23	20	35	7	0	85
	%	27,1	23,5	41,2	8,2	,0	100,0
TOPLAM	Sayı	502	504	405	92	30	1533
	%	32,7	32,9	26,4	6,0	2,0	100,0

$\chi^2 = 38,650$

sd = 12

P = .000

Tablo 5.7.4'te verilen sonuçlara göre araştırmaya katılan gençlerin yaş değişkenine göre boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına etkisinin hangi düzeyde olduğu konusundaki görüşleri 0,05 derecesinde anlamlı farklılık göstermektedir ($\chi^2 = 38,650$; $p < 0,05$). Bu sonuçlara göre 15-18 yaş arasındaki gençler %35,3 ile en fazla boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına etkisinin pek çok derecede olduğunu ifade ederken, 19-21 yaş arasındaki gençler en fazla %37,1 oranında çok derecede etkili olduğunu ifade etmişlerdir. 22-25 yaş arası gençlerde ise %41,2 ile orta derecede etkili olduğu görüşü en fazla ifade edilen görüştür. Toplam yüzdelere baktığımız zaman ise araştırmaya katılan gençler boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına etkisinin çok olduğu %32,9 ile ortaya konmuştur. Bunu %32,7 ile pek çok derecede etkili olduğu görüşü izlemektedir. Sonuç olarak denilebilir ki, araştırmaya katılan gençlerin %65'i boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına etkisinin çok olduğunu düşünmektedir.

Tablo: 5.7.5. Araştırmaya Katılan Gençlerin Yaş Değişkenine Göre Boş Zaman Etkinliklerine Yeterince Katılıp Katılmadıklarına İnanma Derecelerine İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları

YAŞ		BOŞ ZAMAN ETKİNLİKLERİNE KATILMA DURUMU		TOPLAM
		Evet	Hayır	
15-18	Sayı %	251 21,9	895 78,1	1146 100,0
19-21	Sayı %	61 20,2	241 79,8	302 100,0
22-25	Sayı %	16 18,8	69 81,2	85 100,0
TOPLAM	Sayı %	328 21,4	1205 78,6	1533 100,0

$\chi^2 = 1,198$

sd = 3

P = ,753

Tablo 5.7.5'te verilen araştırmaya katılan gençlerin yaş değişkenine göre boş zaman etkinliklerine yeterince katılıp katılmadıklarına inanma derecelerine ilişkin χ^2 analizi sonuçlarında, görüşlerin anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Tablodaki sonuçlara göre bütün gruplarda çoğunluk boş zaman etkinliklerine yeterince katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

5.8.Araştırmaya Katılan Gençlerin Boş Zamanlarının Değerlendirilmesinde Sporun Yeri Ve Önemi Konusundaki Görüşleri Arasında Ekonomik Durum Değişkenine Göre Anlamlı Farklılık Olup Olmadığına İlişkin χ^2 Analizi Sonuçları

Tablo: 5.8.1. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ailelerinin Ortalama Aylık Geliri İle Spor Yapma Davranışları Arasındaki Dağılımı Gösteren χ^2 Analizi Sonuçları

AİLENİN ORTALAMA AYLIK GELİRİ		SPOR YAPMA DURUMU				TOPLAM
		Düzenli olarak yapıyorum	Fırsat buldukça yapıyorum	Çok istediğim halde yapamıyorum	Spor yapmayı sevmem	
300 YTL ve aşağısı	Sayı %	54 11,7	280 60,6	102 22,1	26 5,6	462 100,0
301-500 YTL	Sayı %	49 15,4	192 60,4	64 20,1	13 4,1	318 100,0
501-700 YTL	Sayı %	60 16,4	215 58,9	60 16,4	30 8,3	365 100,0
701-900 YTL	Sayı %	53 23,7	128 57,1	31 13,8	12 5,4	224 100,0
901 YTL ve üzeri	Sayı %	36 22,0	84 51,2	27 16,5	17 10,3	164 100,0
TOPLAM	Sayı %	252 16,4	899 58,6	284 18,5	98 6,5	1533 100,0

$$\chi^2 = 35,657$$

$$sd = 12$$

$$P = .000$$

Tablo 5.8.1’de verilen sonuçlara göre araştırmaya katılan gençlerin ailelerinin ekonomik durumlarına göre spor yapma alışkanlıkları anlamlı bir farklılık göstermektedir ($\chi^2=35,657$; $p<0,05$). Tablodaki sonuçlara göre bütün gruplarda fırsat buldukça spor yaparım görüşü ön plana çıkmıştır ancak, spor yapmayı sevmem görüşüne baktığımız zaman %10,4 ile 901 YTL ve üzerinde aylık gelire sahip olan gençler ön plana çıkmaktadır. Spor yapmayı sevmem görüşünü en az benimseyen grup ise %4,1 ile 301-500 YTL arasında aylık gelire sahip olan gruptur. Düzenli olarak spor yaptıklarını ifade eden gruplar arasında ise en çok yüzdeye sahip olan grup %23,7 ile 701-900 YTL aylık gelire sahip olan gruptur. Bu verilere göre en fazla düzenli olarak spor yapan grup ailesinin aylık

geliri 701-900 YTL arasında olan grup iken, spor yapmayı en çok sevmeyen grup ise 901 YTL ve üzerinde ailesinin aylık geliri olan gruptur.

Tablo: 5.8.2. Araştırmaya Katılan Gençlerin Ortalama Olarak Ayda Eline Geçen Para İle Spor Yapma Davranışları Arasındaki Dağılımı Gösteren χ^2 Analizi Sonuçları

GENÇLERİN ORTALAMA OLARAK AYDA ELİNE GEÇEN PARA		SPOR YAPMA DURUMU				TOPLAM
		Düzenli olarak yapıyorum	Fırsat buldukça yapıyorum	Çok istediğim halde yapamıyorum	Spor yapmayı sevmem	
50 YTL ve aşağısı	Sayı %	157 16,5	558 58,7	177 18,6	58 6,2	950 100,0
51-100 YTL	Sayı %	31 13,5	135 59,0	48 21,0	15 6,5	229 100,0
101-200YTL	Sayı %	36 23,8	83 55,0	20 13,3	12 7,9	151 100,0
201-300YTL	Sayı %	12 16,4	43 58,9	14 19,2	4 5,5	73 100,0
301-400 YTL	Sayı %	5 11,6	31 72,1	5 11,6	2 4,7	43 100,0
401 YTL ve üzeri	Sayı %	11 12,6	49 56,3	20 23,0	7 8,1	87 100,0
TOPLAM	Sayı %	252 16,4	899 58,6	284 18,5	98 6,5	1533 100,0

$\chi^2 = 15,780$

sd = 15

P = .397

Tablo 5.8.2’de verilen sonuçlara göre araştırmaya katılan gençlerin ayda ellerine geçen para miktarı ile spor yapma alışkanlıkları arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($\chi^2 = 15,780$; $P > 0,05$). Genel olarak bütün gruplarda birbirine yakın değerlerde fırsat buldukça spor yaparım görüşünde yığılma görülmektedir. Aynı şekilde diğer görüşlerdeki oranlar da birbirine yakındır.

6. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan öneriler yer almaktadır.

Tablo 5.1.1, 5.1.2 ve 5.1.4’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %50,9’u erkek, %49,1’i bayan, %74,8’i 15-18 yaş arasında, %19,7’si 19-21 yaş arasında ve %5,5’i ise 22-25 yaş arasındadır. Ayrıca bu gençlerin %89,8’i öğrenci, %2,2’si serbest meslek, %4’ü işsiz, %0,9’u esnaf, %0,3’ü çiftçi ve %2,8’i ise diğer mesleklerle uğraşmaktadır.

Tablo 5.1.8 ve 5.1.10’da araştırmaya katılan gençlerin babalarının %4,7’sinin okur-yazar olmadığı, %10,6’sının okur-yazar olduğu, %43’ünün ilkokul mezunu olduğu, %31’inin lise mezunu olduğu ve %10,7’sinin ise üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Annelerinin %20,2’sinin okur-yazar olmadığı, %14’ünün okur-yazar olduğu, %49,1’inin ilkokul mezunu olduğu, %12,4’ünün lise mezunu ve %4,3’ünün de üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Göktaş’ın orta öğretim kurumlarında okuyan öğrenciler üzerinde yapmış olduğu bir çalışma ile, mevcut çalışma karşılaştırıldığında, okur yazar olmayan anne ve baba oranlarında yarı yarıya bir farkın olduğu görülmüştür (41). Çalışmamızda, özellikle annesi okur-yazar olmayanların beşte bir gibi bir oranı oluşturduğu görülmektedir. Eğitim ile ilgili bulgularda baba ve anneleri karşılaştırdığımız zaman babaların eğitim seviyelerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda çocukların eğitimleri ve yetiştirilmeleri için annelerin rolünün daha fazla olduğu düşünülürse, annelerin eğitim seviyelerinin düşük olması bir eksiklik olarak kabul edilebilir.

5.1.12 numaralı tabloda araştırmaya katılan gençlerin %42,3'nün evinde kendisine ait çalışma odası bulunduğu, geriye kalan %52,7'sinin evinde ise kendisine ait bir çalışma odası bulunmadığı sonuçları yer almaktadır.

Tablo 5.2.1'de sunulmuş olan bulgulara göre araştırmaya katılan gençlerin %28,6'sı köy, %0,8'i belde, %28,3'ü ilçe ve %42,3'ü de şehirde büyümüşür. Sosyal çevre olarak araştırmaya katılan gençlerin yaklaşık dörtte birinin köyde büyümüş olması önemli bir veridir. Boş zamanları değerlendirme ve gençlerin spora bakış açılarının yorumlanmasında bu bulguların dikkate alınması gerekmektedir. Çünkü köyde büyüyen bir kişi ile şehirde büyüyen bir kişinin boş zamanları değerlendirme veya spor yapma alışkanlığı konusunda farklılıkların olması bir dereceye kadar doğaldır.

Tablo 5.2.6'da araştırmaya katılan gençlerin yaklaşık üçte biri (%31,5) Pop Müzik, %23,3'ü Türk Halk Müziği, %13,8'i Rock Müzik, %11,4'ü Arabesk ve %4,3'ü ise Türk Sanat Müziği dinlemektedir.

Tablo 5.2.7'de araştırmaya katılan gençlerin %49,9'u kitap okuma alışkanlıklarının orta düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Tablo 5.2.8'de ise, gençlerin %65,1'inin en çok okuduğu kitap türü romandır. Daha sonra %13,8 ile en çok okunan kitaplar arasında bilimsel kitaplar yer alırken, en az okunan kitaplardan birisi %7,3 ile spor kitapları ve %4,2 ile aktüel-magazin kitaplarıdır. Ülkemizde kitap okuma alışkanlığının çok az olduğu düşünüldüğü zaman gençlerin kitap okuma alışkanlıkları hakkında elde edilen bulgu olumlu gibi görünmektedir ancak, orta derecede kitap okuma alışkanlığına sahip olduğunu düşünen kişilerin orta dereceden ne kastettikleri tam olarak bilinmediği için bu oranın ülke ortalamalarında olduğu gibi normalin altında olması ihtimali vardır.

Tablo 5.3.5'te araştırmaya katılan gençlerin aylık eline geçen para miktarının yüzdeleri şu şekilde ortaya çıkmıştır; gençlerin %62'sinin 50 YTL, %14,9'unun 51-100 YTL, %9,8'inin 101-200 YTL, %4,8'nin 201-300 YTL, %2,8'inin 301-400 YTL ve %5,7'sinin eline ise ayda ortalama 401 YTL ve üzerinde para geçmektedir. Daha önceki bulgularda bahsedildiği gibi ortalama 5-6 kişilik ailelerden oluşan hedef kitlede ortalama aylık gelirin düşük olması sosyal ve kültürel hayatla birlikte gençlerin boş zamanlarını değerlendirme ve spora karşı bakış açılarını da etkileyecektir. Zira ülke ortalamasına göre açlık sınırının altında bir aylık gelire sahip olan ailelerde ilk öncelik her zaman için geçinebilmektir. Bu sorunu hallettikten sonra ancak boş zaman değerlendirme veya spor gibi bir takım uğraşlar gündeme gelebilir.

Tablo 5.4.1'e göre araştırmaya katılan gençlerin %7,5'inin hiç boş vakti yoktur, %35,1'inin günde 1-2 saat boş vakti vardır, %33,8'inin günde ortalama 3-4 saat boş vakti vardır, %19,4'ünün günde ortalama 5-6 saat boş vakti vardır ve %4,2'sinin ise günde 6 saatten daha fazla boş vakti vardır. Tablo 5.4.2'ye göre araştırmaya katılan gençlerin %52'si boş zamanının yeterli olduğunu düşünmektedir. Ekici'nin yaptığı bir araştırmada, Öğrenciler, %42,7'si sahip oldukları boş zamanın yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu bulgu ile, araştırma sonuçlarımız birbirini desteklemektedir (22). Önemli boş zaman etkinliklerinden birisi olan spor her zaman için başvurulacak bir etkinliktir. Sosyal boyutuyla birlikte sporun insanları birbirine yaklaştırma ve kaynaştırma özelliği, insanların boş zamanlarında ilgilenebilecekleri bir etkinlik olması ve düzenli olarak bu etkinliğe devam etmesi onun sosyal ve psikolojik olarak rahatlaması için kullanışlı bir yöntemdir. Bu yüzden araştırma verilerinde de ortaya çıktığı gibi

toplumumuzda insanlarımızın çoğunlukla yeterli sürede boş zamana sahip olmaları aslında sosyal ve toplumsal yapının iyileştirilmesi için bir avantajdır. Ancak bu boş zamanları olumlu ve yararlı etkinliklerde kullanmak gerekmektedir. Bu etkinliklerden birisi ise ekonomik yönden de çok masraflı olmayacak alternatifleri bulunan spor faaliyetleridir. Bedir'in yapmış olduğu benzer bir çalışmada, öğrencilerin %80'i boş zamanlarının olduğunu belirtmişlerdir (9). Bu sonuçlar, bulgularımız ile paralellik arz etmektedir.

Tablo 5.4.3'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %26,5'i boş zamanlarında en çok televizyon seyretmekte, %18,6'sı ise boş zamanlarında spor yapmaktadır. Göktaş'ın yaptığı bir çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerin %12,4'ünün televizyon seyrettiği görülmüştür (41). Bu durum, araştırmamıza katılanlarla tezatlık arz etmektedir. Boş zamanlarda en fazla yapılan etkinliğin TV seyretmek şeklinde ortaya çıkması, düşünülmesi gereken bir sonuçtur. Çünkü eğitim açısından düşünüldüğü zaman TV çoğunlukla zamanı öldürmeye yarayan ve insanların kendilerini geliştirmelerini engelleyen bir faktördür. Bunun yanında araştırmadan elde edilen bulgulara göre boş zamanların değerlendirilmesinde en çok başvurulanan ikinci etkinlik spor yapmaktır. İnsanlar arasındaki etkileşimi artırmak, insanların birbirine yaklaşmasını sağlamak ve günlük hayattaki stresten kurtulmaları için başvurulabilecek en etkili boş zaman etkinliklerinden birisi olan spor, düzenli bir şekilde yapıldığı takdirde insanların sağlıklı yaşamaları bakımından da hayli önemli getiriler sunacaktır.

Tablo 5.4.6'da araştırmaya katılan gençlerin %32,5'i boş zamanlarını değerlendirebilmek için belirli noktalarda spor tesisleri yapılmasını istemektedir. Devlet İstatistik Enstitüsünün belirttiği gibi, kurumlara ait tüm spor tesisleri

sadece öğrencilerin derslerine yönelik değil, o bölge halkının serbest zamanlarında rekreatif amaçlı spor yapmaları, sportif ihtiyaçlarını karşılayabilecek merkezler şeklinde düzenlenmesi gerekliliğidir (17). Bu amaç çerçevesinde, çeşitli spor tesislerinin halkın hizmetine sunacak tedbirler alınmalıdır. Bu nedenle 6. beş yıllık kalkınma planında ülkemizde bulunan spor tesislerinin tam kapasitesiyle kullanılmasını sağlayacak biçimde düzenlenmelerin yapılacağı belirtilmiştir (20).

Tablo 5.4.7’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %32,7’si boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına etkisinin “pek çok” düzeyde olduğunu düşünmekte, %32,9’u ise boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına etkisinin “çok” düzeyde olduğunu düşünmektedir. Katılımcılar arasında boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına çok etkisinin olduğunu düşünen katılımcıların oranı yaklaşık %65 olduğundan dolayı araştırmadan elde edilen bulgulara dayanarak Tunceli’de yaşayan gençlerin önemli bir kısmının boş zamanları olumlu değerlendirmek gerektiğine inandığı düşünülebilir.

Tablo 5.4.9’da görüldüğü gibi, araştırmaya katılan gençlerin %7,9’u boş zamanları değerlendirmek gibi bir alışkanlığının olmadığını, %16,4’ü boş zamanının olmadığını , %28,6’sı boş zamanlarını değerlendirmek için istediği gibi bir etkinliğin olmadığını belirtmişlerdir. Katılımcıların %14,1’i boş zamanlarını değerlendirmek istediğini ancak bu istekleriyle kimsenin ilgilenmediğini, %11,4’ü boş zamanlarını değerlendirmek istediğini, ancak bunun için yapılmış olan programların kendisine uymadığını, %14,8’i maddi yetersizliklerden dolayı boş zamanlarını değerlendiremediğini belirtmiştir. Boş zamanları değerlendirmek gibi bir alışkanlığı ve bunun için zamanı olmadığını belirten %25 oranındaki gençler

haricinde, özellikle elinde olmayan sebeplerden maddi yetersizlik ve uygun programların olmaması gibi şartlardan dolayı boş zamanlarını değerlendiremeyen gençlerin, bu yönde yapılacak bir iyileştirme çalışmasıyla boş zamanlarında daha yararlı etkinliklere yönelme ihtimalleri daha fazladır. Bu sayede toplumsal ve sosyal anlamda gelişmişliğin de artırılacağı düşünülürse tespit edilen bu engellerin ortadan kaldırılması bölge için oldukça önemli bir gelişme olacaktır.

Tablo 5.4.8’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %78,6’sı boş zaman etkinliklerine yeterince katıldıklarına inanmamaktadırlar.

Tablo 5.4.10’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %21’i en çok katıldığı boş zaman etkinliklerini en iyi yaptığı ve yeteneklerine uygun olduğundan dolayı tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Gençlerin %19,1’i en çok katıldığı boş zaman etkinliklerini ulaşımı kolay olduğu için tercih etmektedir. O halde gençlerin boş zamanlarda olumlu etkinliklerle uğraşmalarını sağlamanın en etkili yolu, onların en iyi şekilde yapabilecekleri ve yeteneklerine uygun etkinliklerin yaygınlaştırılması olacaktır. Bunun yanında konuyla ilgili yapılacak herhangi bir çalışmada gençlerin boş zaman etkinliklerini yapabilecekleri merkezlerin kolay ulaşılabilir olmasına dikkat edilmelidir.

Tablo 5.5.1. ve 5.5.2’ de görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin yarıdan fazlası (%58,6) fırsat buldukça spor yaptığını ve yaklaşık yarısı (%48,4) daha önce bir spor branşıyla uğraştığını ifade etmişlerdir.

Tablo 5.5.4’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %17,9’u basketbol, %28,5’i futbol, %25,1’i voleyboldan hoşlanmaktadır. Veriler, Bulgu ve Akcan (2003)’ın yaptığı çalışmanın verileri ile paralellik arz etmektedir (11).

Tablo 5.5.7’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %66,3’ü ailelerinin spor yapma konusunda olumsuz bir etkisinin olmadığını düşünmektedir. Gökteş’in benzer çalışmasında bu oran %78,3 olarak görülmektedir (41). Çakıroğlu’na göre; bir kişiyi belirli bir amaca yöneltmek ve aktif hale getirmek için en geçerli faktörlerden birisi aileden kaynaklanan motivasyondur (14).

Tablo 5.5.9’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin büyük bir çoğunluğu (%89,4) sporun birleştirici ve bütünleştirici bir rolü olduğuna inanmaktadır. Boş zaman etkinliklerinden birisi olan sporun birleştirici özelliği dikkate alınarak insanların bir arada bir şeyler yapma duygusunu karşılamada yardımcı olması bakımından sporun yaygınlaştırılması için gerekli çalışmalar yapılabilir.

Tablo 5.4.5’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %10,8’i boş zamanlarını spor yaparak geçirmekte, %7,9’u boş zamanlarını kahvehanede geçirmekte, %19,6’sı boş zamanlarını Internet kafede geçirmekte ve en büyük çoğunluk ise (%45,2) boş zamanlarını evde değerlendirmeyi tercih ederken, %16,5 kişilik bir grup ise boş zamanlarını diğer bir takım mekanlarda değerlendirmeyi tercih etmektedirler. Boş zamanlarda gerçekleştirilen etkinliklerden Internet ve kitap okuma haricinde hemen hepsi sosyal çevreyi genişletmeye yarayan veya diğer insanlarla etkileşim içerisinde gerçekleşen etkinliklerdir. Bu yüzden özellikle sosyalleşmeye katkısı bakımından spor başta olmak üzere bir çok boş zaman etkinliği insanların sosyal sorunlarını çözmelerine yardımcı olabilir.

Tablo 5.4.11’de verilen bulgulara göre, araştırmaya katılan gençlerin %15,2’si boş zaman etkinliklerinin kendisinde dinlendirici bir etki bıraktığını, %16,9’u eğlendirici ve heyecan verici olduğunu, %6,6’sı rahatlatıcı ve can sıkıntısından uzaklaştırıcı olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların %6,8’i çevresinin genişlemesini sağladığını, %11,8’i farklı yaşantılar kazanmasına sebep olduğunu, %2,2’si sağlığına olumlu etkisi olduğunu, %16,1’i iş stresinden kurtulmasını sağladığını, %8’i sosyal statü kazanmasını sağladığını, %11,3’ü insanlarla etkileşim ve iletişim içerisinde olmasını sağladığını ve %5,1’i ise boş zaman etkinliklerinin farklı bir takım etkilerinin olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Ekici’nin yapmış olduğu bir çalışmada, boş zaman etkinliklerinin öğrenciler üzerinde nasıl bir etki bıraktığına ilişkin olarak, öğrenciler %22,2 oranında stresten uzaklaştıklarını, %15,7 oranında dinlendirici bulduklarını, %8,3 oranında eğlenceli ve heyecan verici bulduklarını belirtmişlerdir (22). Araştırmadan elde edilen verilere göre araştırmaya katılan gençlerin önemli bir çoğunluğu boş zaman etkinliklerini dinlendirici, eğlenceli, rahatlatıcı ve stresten kurtulmak için bir alternatif olarak görmektedirler. Bunların yanında farklı bir çevre ve yaşantı için boş zaman etkinliklerini tercih edenlerde vardır ve insanlarla etkileşim ve iletişim için boş zamanlarında farklı etkinliklerle uğraştığını ifade eden gençlerin oranı bir hayli fazladır. Bu da göstermektedir ki gençler, boş zaman etkinliklerini faydalı bulmaktadırlar.

Tablo 5.4.12’de araştırmaya katılan gençlerin katıldıkları boş zaman etkinliklerinin daha çok hangi sorunlarını çözmeye yardımcı olduğu konusunda bulgular yer almaktadır. Araştırmaya katılan gençlerin %28,6’sına göre katıldıkları boş zaman etkinlikleri onların bedensel sorunlarını gidermelerine

yardımcı olmaktadır. Araştırmaya katılan gençlere göre boş zaman etkinliklerinin diğer bir faydası sosyal sorunlarını çözmelerine yardımcı olmasıdır (%25,6). Araştırmaya katılan gençlerin %29,1'ine göre ise boş zaman etkinlikleri sayesinde insanlar psikolojik sorunlarına çözüm bulabilmektedirler. Ekici'nin yapmış olduğu benzer bir çalışmada, boş zaman etkinliklerine katılımın, öğrencilerin %27,2'si psikolojik, %42,2'si sosyal anlamda fayda sağladığını belirttikleri görülmüştür (22). Bunların haricinde %8,7'si aile içi sorunlarını çözmeye yardımcı olduğunu, %5'i hiçbir sorununun çözümünde yardımcı olmadığını ve %3'ü ise farklı bir takım sorunların çözümü için boş zaman etkinliklerinin yararlı olduğunu düşündüğünü ifade etmişlerdir. Bedensel sorunların çözümü için de en çok başvurulmuş boş zaman etkinliği spordur. Spor yaparak insanlar sağlıklı bir yaşam sürebilirler, bu yüzden boş zaman etkinliklerinde en çok başvurulmuş etkinliklerden birisi spordur.

Tablo 5.5.5'te araştırmaya katılan gençleri spor yapmaya yönlendiren faktörler görülmektedir. Burada çıkan sonuç beklenenden biraz farklıdır çünkü, gençlerin büyük çoğunluğu (%63,5) kendi isteğiyle spor yapmaktadırlar. Medyadaki spor olaylarının etkisinin %5,4 çıkması ise, beklenenin çok altındadır. Ayrıca spor yapma konusunda gençlerin %9,2'sini beden eğitimi öğretmenleri etkilemekte, %3,5'ini ailesi etkilemekte, %13,2'sini ise arkadaş çevresi etkilemektedir. Bu sonuçlar şu şekilde yorumlanabilir. Gençler çevresinde ve medyada gördüğü spor olaylarından etkilenmekte ve üstelik medyada bir hayli yer kaplayan bu olaylar birçok gence cazip gelmektedir. Bunların etkisiyle gençler kendi istekleriyle özellikle çok güncel olan bazı spor branşlarına

yönelmektedirler. Daha önceki bulgulara da futbolun en çok tercih edilen spor dalı olması bunu ispat etmektedir.

Spor yapma konusunda ailelerin gençlere ne derecede etkilerinin olduğu Tablo 5.5.6'da görülmektedir. Gençlerin yarıya yakını (%45) spor yapma konusunda ailesinin etkisi olmadığını belirtmiştir. Daha önceki bulgulara da görüldüğü gibi gençler çoğunlukla spor yapma konusunda çevrelerindeki diğer insanların çok fazla etkisinde kalmamaktadırlar. Spor yapma bir anlamda boş zaman etkinliği veya keyfi bir uğraş olarak görüldüğü için çoğu insan çevresindekileri bu konuda teşvik etme ihtiyacı duymamaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgulara da bu doğrultudadır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan gençlerin ailelerinin spor yapma konusunda sağladıkları teşvik özel antrenör sağlama, sadece teşvik etme, maddi ve manevi destek sağlama ve spor malzemesi temin etme gibi konuların bütününde toplam oranı %34 civarındadır. Ailelerin gençlere teşvik sağladıkları en önemli konulardan birisi ders çalışma konusudur.

Tablo 5.5.10'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan gençlerin %94,5'i yaşamakta oldukları ilde bulunan spor tesislerinin yetersiz olduğunu düşünmektedirler.

Araştırmaya katılan gençlerin spor yapma alışkanlıkları konusunda belirtmiş oldukları görüşleri arasında cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık vardır (Tablo 5.6.1). Alexandris ve Carroll (1997) yapmış oldukları çalışmada, yaş ve cinsiyetin rekreasyonel ve sportif faaliyete etki ettiğini ortaya koymuşlardır (3). Culp (1998) cinsiyetin sosyal etkinin önemli bir parçası olduğu ve bireylerin boş zaman faaliyetlerini sınırlayan önemli bir unsur olduğunu belirtmiştir (13).

Moccia (2000)'ya göre; cinsiyet boş zaman faaliyetlerini tercih etmede önemli bir rol oynamaktadır (65).

Araştırmaya katılan gençlerin sporun birleştirici ve bütünleştirici yönü konusundaki görüşleri ve boş zaman etkinliklerine katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasında cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık vardır (Tablo 5.6.2, Tablo 5.6.5).

Öneriler

Gençlerin kitap okuma alışkanlıklarını artırmaya yönelik etkinlikler yaygınlaştırılmalıdır.

Gençlerin gazete okuma alışkanlıklarını artırmaya yönelik etkinlikler yaygınlaştırılmalıdır.

Gençlerin sosyal aktivitelerde bulunabilecekleri sosyal dernek ve kulüp gibi kuruluşların sayıları artırılmalı ve bu kuruluşlar gençlere daha çok ilgili göstermelidirler.

Herhangi bir sosyal güvencesi olmayan gençlere yönelik sosyal hizmet tabanlı kuruluşlar araştırma yapmalı ve bu gençlerin daha rahat yaşamasını sağlayacak imkanlar oluşturulmalıdır.

Özellikle ailesinin aylık ortalama geliri 500 YTL ve altında olan gençler için Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü başta olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlar ücretsiz sosyal kurs ve etkinlikler düzenlemelidirler.

Boş zamanları günlük ortalama 4 saat ve üzerinde olan gençlere yönelik TV seyretmekten daha cazip gelebilecek bir takım yararlı boş zaman etkinlikleri planlanmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.

Gençlerin boş zamanlarını değerlendirebilecekleri tesis ve kuruluşlar gençlerin kolay ulaşabilecekleri bölgelerde hayata geçirilmelidir.

Özellikle çalışan gençlerin iş ve günlük hayattaki streslerini atabilecekleri semt sahaları gibi küçük çapta tesis ve kuruluşlar hayata geçirilmelidir.

Kurulacak olan sosyal tesisler için önce bir ihtiyaç analizi yapılmalı ve gençlerin en çok ihtiyaç duyduğu alanlarda hizmet verecek tesisler kurulmalıdır. Çünkü gençler boş zaman etkinliklerini en fazla yeteneklerine uygun olduğundan dolayı tercih etmektedir.

Gençlerin en çok tercih ettikleri futbol, voleybol ve basketbol branşlarında düzenlenen etkinlikler artırılmalıdır.

Boş zaman etkinliklerinin ve sporun dinlendirici ve rahatlatıcı etkisi konusunda gençler bilinçlendirilmelidir.

Boş zaman etkinliklerinin ve sporun insanların sorunlarına bedensel, psikolojik ve sağlıkla ilgili sorunlarına çözüm bulmada yardımcı olduğu konusunda gençler bilinçlendirilmelidir.

Toplumsal birlikteliğin ve insanların kaynaştırılmasının en kolay yollarından birisi spor müsabakalarıdır. Bunun için sporun birleştirici ve bütünleştirici yönünden etkin şekilde yararlanılmalıdır.

Düzenlenecek olan boş zaman etkinlikleri için bütün gençler dikkate alınmalı özellikle cinsiyet ayrımı yapılmamalıdır.

Boş zaman etkinlikleri konusunda erkeklere tanınan imkanlar bayanlara da tanınmalıdır.

Boş zaman etkinlikleri ve sporun insan hayatındaki olumlu etkileri konusunda erkekler daha fazla bilinçlendirilmelidir.

Çalışmada elde edilen sonuçlara genel olarak bakıldığında, annesi okur-yazar olmayanların beşte bir gibi bir oranı oluşturduğu, kitap ve gazete okuma alışkanlıklarının orta düzeyde olduğu, araştırmaya katılan gençlerin boş zamanlarında en çok televizyon seyrettiği ve boş zamanlarını değerlendirebilmek için belirli noktalarda spor tesisleri yapılmasını istedikleri görülmüştür. Gençlerin önemli bir kısmının boş zamanları olumlu değerlendirmek gerektiğine inandığını belirtmeleri, oldukça anlamlıdır.

Büyük çoğunluğunun kendi isteğiyle spor yaptığını belirten gençler, ailelerinin spor yapma konusunda olumsuz bir etkisinin olmadığını düşünmektedir.

Rekreasyon, bugünün gelişmiş ve gelişmekte olan toplumlarında özellikle de boş zamanların artmasıyla orantılı olarak önemi ve değeri giderek artan bir kavramdır. Eğitimi desteklediği, kültürel kalkınmayı hızlandırdığı, çalışma verimini arttırdığı ve ekonomik kalkınmayı hızlandırdığı için önemli, beden ve ruh sağlığının korunması ve onarılması, yetişen nesillerin her açıdan geliştirilmesi ve sahip olunan boş zamanlarda fert ve toplum açısından zararlı davranışların yerleşmemesi için de gerekli bir olgudur.

Yanlış değerlendirilen boş zamanlar yanında, değerlendirilemeyen boş zamanlar da sıkıntı yaratır. Gençlerin olumsuz arkadaş grubu içine girmelerine, alkol ve uyuşturucu madde kullanmalarına, ruhsal bozukluk ve hastalıklara, çeşitli suçlara neden olur. Gelişmekte olan ülkelerde insanların, özellikle gençlerin zamanlarını boşa harcamalarını, toplumsal gelişme ve kalkınma yönünden büyük kayıp olarak görülmektedir. Gelişmiş ülkeler, kişinin ve toplumun huzura

kavuşmasının, serbest zamanların iyi değerdendirilmesine bağı olduğunu belirlemişler ve bu konuda yeni düzenlemeler yapmışlardır.

Sporun birleştirici ve bütünleştirici bir rolü olduğuna inanan gençliğin, bu inançları doğrultusunda gerekli tedbirler alınarak, boş zamanlarını değerdendirecekleri ortamlar oluşturulması uygun olacaktır.

Bu çalışma ışığında, değerdendştirilecek benzer çalışmalarda, gençliğin boş zamanlarını değerdendirmelerinde etkili olabileceği düşünölen sosyal ve ekonomik boyutların da çalışma kapsamına alınması önerilmektedir. Ayrıca, bu çalışmanın Anadolu'daki çeşitli illeri de kapsayacak şekilde genişletilerek, daha ayrıntılı bir karşılaştırma imkânı yaratılmasının yararlı olacağı düşünölmektedir.

7. KAYNAKLAR

1. Addington JE. (1993). % 100 Düşünce Gücü. (Çev: Çetinkaya B.), Akaşa Yayınları, İstanbul.
2. Akesen A. (1984). Açık Hava Rekreasyonunda Bazı Temel Kavramlar ve Özellikleri. C:34 (B-1), İstanbul.
3. Alexandris K, And Carroll B. (1997). Demographic Differences In The Perception Of Constraints On Recreational Sport Participation : Results From A Study In Greece. Liesure Studies 16, 107- 125
4. Armaner N. (1986). Yükseköğretim Gençliğinin Psikososyal Sorunları. 1985 Uluslar arası Gençlik Yılı Faaliyetleri. Ondokuz Mayıs Ü. Yayın No:15, Samsun.
5. Aslan S, Karaküçük S. (1997). Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Temmuz 1997, Cilt.2, Sayı.3
6. Aydoğan F. (2000). Medya ve Serbest Zaman. Om Yayınevi, İstanbul.
7. Bakır M. (1990). Rekreasyon ve Turizm İlişkisinin Turizm Politikalarının Oluşturulmasındaki Önemi, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.
8. Baltaş A, Baltaş Z. (1987). Başarılı ve Sağlıklı Olabilmek İçin Stresle Başa Çıkma Yolları. Remzi Kitapevi, 5. Baskı, İstanbul.
9. Bedir L. (2000). “Lise Ve Dengi Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrencilerin Ders Dışı Spor Etkinliklerine Yönlendirmedeki Etkilerinin Araştırılması.” 6. Spor Bilimleri kongresi, Hacettepe Üniversitesi,
10. Bener Ö. (1989). Kadınların Para ve Zaman Kullanımı, (Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ev İdaresi ve Aile Ekonomisi Programı, Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara.

11. Bulgu N, Akcan F. (2003). Spor Aktivitelerine Katılı: 15 – 19 Yaş Grubundaki Öğrenciler Üzerine Bir Çalışma, G.Ü. Gençlik Boş Zaman Ve Doğa Sporları Sempozyumu
12. Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, Cilt 21, Milliyet, İstanbul.
13. Culp R.H. (1998). Adolescent Girls And Outdoor Recreation : A Case Study Examining Constraints And Effectice Programming. Journal Of Leisure Research 30(3), 356-379
14. Çakıroğlu T. (1987). Antrenör Sporcu İlişkileri Ve Başarıda Spor Psikolojisinin Önemi, G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yükseklikisan Tezi, Ankara
15. Çamlıyer H. (1992). Spor ve Serbest Zaman Eğitimi. 1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, 19-21 Aralık 1991 İzmir, MEB Basım Evi, Ankara.
16. Demirel ET, Ramazanoğlu F. (2005). Yöneticiler Açısından Etkin Zaman Yönetimi Tekniklerinin Değerlendirilmesi. Doğu Anadolu Araştırmaları Dergisi, (Cilt 4, Sayı 1). Elazığ.
17. DİE (1986). Orta dereceli Okullar Okul İçi Spor Faaliyetleri “1982-1983”. (T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Yayın no: 1177), DİE Matbaası, Ankara.
18. Dirican R, Bilgel N. (1993). Toplum Sağlığı. Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa.
19. DPT (1995). Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü.

20. DPT (1989). 6. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990,1994) Başbakanlık DPT Yayın no:2174, Ankara.
21. Dumazedier J. (1990). Boş Zaman ve Kültür. Türk Yurdu Dergisi, (Çev. Topbaş E., C:10, No:38), Ankara.
22. Ekici S. (1997). Yüksek Öğretim Gençliğinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları Ve Turizme Katılımları Üzerine Bir Araştırma, (Muğla İli Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara
23. Ergil D. (1984). Toplum ve İnsan. Ankara.
24. Ergin G. (1973). Çalışma ve Çalışma Dışı Zamanın Planlanması Seminer Sonuçlarının Raporu. ODTÜ, Ankara.
25. Erkal M. (1982). Sosyolojik Açıdan Spor. Filiz Kitabevi, İstanbul.
26. Erkal M. (1983). Sosyoloji. İstanbul.
27. Erkal M. (1986). Sosyolojik Açıdan Spor. (MEGSB Yay. No:30), Ankara.
28. Erkal M, Güven Ö, Ayan D. (1998). Sosyolojik Açıdan Spor. Der Yayınları, (Geliştirilmiş 3. Baskı), İstanbul.
29. Erkan N. (1982). Sağlıklı Yaşam İçin Spor, Altın Kitaplar Yayın Evi, Ankara.
30. Esgin A. (1999). Gençlik Siyaset İlişkisinin Niteliği: Üniversite Gençliğinin Siyasal Yönelim ve Davranışlarını Belirleyen Etmenler; Cumhuriyet Üniversitesi Örneği. (Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas.
31. Fişek K. (1980). Türkiye’de ve Dünyada Spor Yönetimi. S.B.F. Basın Yayın Yüksek Okulu, Ankara.

32. Fişek K. (1983). Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi. AÜ SBF Yayınları, Ankara.
33. G.S.G.M. (1989). Türk Gençliği ve Sporunun Hizmetinde 60 Yıl, T.C .Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Ankara.
34. G.S.G.M. (1990). Kalkınma Planlarında Spor, T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Ankara.
35. Gazali İ. (Tarihsiz). Alemlerin Sırrı, (Çev. Erdoğan N.), Hisar Yayınevi, İstanbul.
36. Gökçe B. (1983). Cumhuriyet Döneminde Çocuk ve Gençlere Ait Yasal Düzenlemeler ve Yayınlar. Gençlik ve Spor Bak. Yayınları, (No:01-89), Ankara.
37. Gökçe B. (1984). Orta Öğretim Gençliğinin Beklenti ve Sorunları. MEB Yayını, Ankara.
38. Gökdeniz A, Hacıoğlu N, Dinç Y. (2003). "Örnek Animasyon Uygulamaları". Boş Zaman & Rekreasyon Yönetimi. (Editör: Gökdeniz A.), Detay Yayıncılık, Ankara.
39. Gökmen H, Açıkalın A, Koyuncu N, Sadar Z. (1985). Yükseköğrenim Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri ve Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyleri,. M.E.G.S.B. Yayınları, (456), Ankara.
40. Gönen E, Bayraktar M. (1988). Ev İdaresi II, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, (1058), Ankara.
41. Göktaş Z. (1994). Farklı Sosyo – Ekonomik Yapıdaki Orta Öğretim Kurumlarında Okuyan Öğrencilerin Spora Katılımına Etki Eden Faktörler,

- Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara
42. Hazar A. (2003). Rekreasyon ve Animasyonlar. Detay Yayıncılık 2.Baskı, Ankara.
43. Jenny H J. (1956). Introduction to Recreation Education. Saunders Company, Philadelphia.
44. Kale R. (1994). “Toplum ve Olimpik Başarı”, Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu 17-18 Kasım İstanbul.
45. Karaküçük S. (1991). Rekreasyon ve Dağcılığın Rekreasyon Olarak Değeri. I. Yüksek İrtifa ve Spor Bilimleri Kongresi. 30 Ekim - 2 Kasım Ankara.
46. Karaküçük S. (1995). Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme). Seren Matbaası, Ankara.
47. Karaküçük S. (1997). Boş Zamanları Değerlendirme, Kavram Kapsam ve Bir Araştırma. Rekreasyon. Seren Ofset (Geliştirilmiş 2. Baskı), Ankara.
48. Karaküçük S. (1999). Boş Zamanları Değerlendirme. Rekreasyon. Bağırhan Yayınevi (3.Baskı), Ankara.
49. Karasar N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara
50. Karasüleymanoğlu A. (1989). Yeni Boyutlarıyla Spor. (2. Baskı), Engin Yayınları, Ankara.
51. Katırcıoğlu A. (1999). Yerel Yönetimlerin (Belediyelerin) Rekreatif Faaliyetlere Yaklaşım ve Uygulamaları Bakımından Değerlendirilmesi. (19 Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. BESYO Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Samsun.

52. Kelly JR. (1983). Leisure Identities and Interactions. Published Allen & Unwin, USA.
53. Kentel F. (2002). Sivil Toplum Kuruluşlarında Gönüllülük ve Gençlik (Sempozyum). “Sivil Toplum Kuruluşlarında Örgüt İçi Demokrasi ve Gönüllülük”, Numune Matbaacılık, İstanbul.
54. Ketten M. (1974). Türkiye’de Spor. Ayyıldız Matbaası, Ankara.
55. Kılbaş Ş. (2001). Gençlik ve Boş zaman Değerlendirme. Anaca Yayınları, Adana.
56. Kılıçgil E. (1988). Sosyal Çevre-Spor İlişkisi. Ankara.
57. Kışlalı AT. (1974). Öğrenci Ayaklanmaları. Bilgi Yayınevi, Ankara.
58. Kızılçelik S, Erjem Y. (1996). Açıklamalı Sosyoloji Sözlüğü. Saray Kitabevi, İzmir.
59. Köknel Ö. (1979). Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları. Cem Yayınevi, İstanbul.
60. Köktaş ŞK. (2004). Rekreasyon Boş Zamanı Değerlendirme. Nobel Yayın Dağıtım (Geliştirilmiş 3. Baskı), Ankara.
61. Kraus R. (1971). Recreation and Leisure in Modern Society. TACC, USA.
62. Mackenzie RA. (1989). Zaman Tuzağı. (Çev. Güneri Y.), Modern Yönetim Dizisi İlgı Yayınları, İstanbul.
63. Marris MW. and Ross. (1976). Quines book of olympic records, Bamdam books, Newyork, sayfa 17
64. MEB. (1988). I. Gençlik Şurası. MEB Basımevi, İstanbul.
65. Moccia FD. (2000). Planning Time : An Emergent European Pracice European Planning Studies, 8(3),367-376

66. Ozankaya Ö. (1995). Toplumbilim Terimleri Sözlüğü. (4. Basım), Cem Yayınevi, Ankara.
67. Özkökeli N. (1998). Ankara Emniyet Müdürlüğü Çevik Kuvvet Şube Birim Elemanlarının Boş Zaman Rekreasyon Anlayışları ve Değerlendirmeleri. (Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
68. Öztürk F. (1998). Toplumsal Boyutlarıyla Spor, Ankara.
69. Öztürk Ü. (1983). Orta Dereceli Okullarda Beden Eğitimi. (2. Baskı), Kayı Yayıncılık, İstanbul.
70. Parlak İ. (1999). Türkiye’de Gençlik Siyaset H.Ü. Beytepe Kampüsü Örneği. (Hacettepe Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
71. Passmore A, French D. (2001). Development and Administration of a Measure to Assess Adolescents’ Participation. Adolescence, (Spring, 36 (141) pp.67-75).
72. Poyraz K, Durman M, Sönmez S, Kılınç F. (2002). Kalkınma Sürecini Hızlandıran Bir Araç Olarak Toplumda Bireysel Spor Alışkanlığı. (VII. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi, 27-29 Ekim), Antalya.
73. Sunay H. (2002). Türkiye’de Sporun Yaygınlaştırılması Kapsamında Çağdaş Spor Yöneticilerinin Rolü ve Önemi, (7. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi), Antalya.
74. Sunay H, Balcı V. (2003). Bazı Türk Televizyonlarının Yayınladığı Reklamlarda Spor İmajının Kullanımı. Spormetre, (Cilt: 1, Sayı: 2),
75. Sürer A. (2001). İş Stresi. (Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İşletme Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir.

76. Tan M. (1981). Toplum Bilimine Giriş. AÜ EF (Yayın No:97), Ankara.
77. Taşmektepligil Y. (1995). Sporun Yaygınlaştırılmasında Semt Sahalarının Etkileri. (Marmara Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.
78. TDK (1982). Türk Dil Kurumu Sözlüğü, Ankara
79. Tezcan M. (1982). Sosyolojik Açıdan Boş Zamanların Değerlendirilmesi. A.Ü.E.B.F. (Yayın no:116), Ankara.
80. Tezcan M. (1991). Gençlik Sosyolojisi Yazıları. Gündoğan Yayın, Ankara.
81. Tezcan M. (1993). Boş Zamanlar Sosyolojisi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.
82. Tezcan M. (1994). Boş Zamanların Değerlendirilmesi Sosyolojisi. Atilla Kitabevi, Ankara.
83. Ünver Ö ve Diğerleri. (1986). 12-24 Yaş Gençlerin Sosyo-Ekonomik Sorunları. M.E.G.S.B. Yayını, Ankara.
84. Wuest DA and Bucher CA. (1995). Foundations of Physical Education and Sport, The CU. Mosby Company, Soint Louis.
85. Yalçın M. (1992). Beden Eğitimi ve Sporun Milli Eğitim Bütünlüğü İçerisindeki Yeri. (1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, 9-12 Aralık 1991, İzmir), MEB Basım Evi, Ankara.
86. Yavuzer H. (1999). Çocuk Psikolojisi. Remzi Kitabevi, İstanbul.
87. Yetim AA. (2000). Sosyoloji ve Spor. Top-Kar Matbaacılık, Ankara.
88. Yıldırım İ, Karaküçük S, İmamoğlu A F, Ekenci G, (1993). Beden Eğitimi ve Spor Öğrenimi Veren Yüksek Öğrenim Kurumlarının Öğretim Programlarının Toplumsal Beklentilere Uygunluk Düzeyleri Bakımından Analizleri, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Ankara.

89. Yıldırın İ, Yetim A. (1996). Orta Öğretimde Beden Eğitimi Dersinin Öncelikli Amaçları Üzerine Bir Araştırma. Gazi Üniversitesi BESYO Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, (Cilt: I, Sayı: 3), Ankara.
90. Yolcu İ. (1992). Eğitim Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Sporun Önemi. (1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, 19-21 Aralık1991, İzmir), M.E. Basımevi, Ankara.

8. EK 1: ANKET FORMU

ARAŞTIRMA ANKET FORMU

Sevgili Gençler;

Bu anket; Tunceli’de yaşayan gençlerin sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel, spor ve boş zaman faaliyetlerinin profilini elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma sonuçları, Fırat Üniversitesi’nde yapılan yüksek lisans tezine veri olarak kullanılacaktır.

Lütfen aşağıdaki sorulardan her birine sadece bir tane (X) işareti koyunuz. Sizde bildiğiniz gibi, araştırma sonuçlarının güvenilir olabilmesi, soruların içtenlikle cevaplandırılmasına bağlıdır. Lütfen sorulara samimi ve içtenlikle cevap veriniz.

İlgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

1-Cinsiyetiniz :

☐ Erkek ☐ Bayan

2-Yaşınız :

☐ 13-18 ☐ 19-24 ☐ 25 ve yukarısı

3-Medeni haliniz :

☐ Evli ☐ Bekar

4-Yetiştığınız Çevre :

☐ Köy ☐ Belde ☐ İlçe ☐ Şehir

5-Mesleğiniz :

☐ Öğrenciyim ☐ Serbest Meslek ☐ Okulu bitirdim, işsizim
☐ Esnaf ☐ Çiftçi ☐ Diğer:

6-Şu anda nerede ikamet ediyorsunuz?

☐ Devlet yurdu ☐ Özel pansiyon ☐ Öğrenci evi ☐ Aile yanı ☐ Akrabalarımın yanında

7-Hangi okula gidiyorsunuz?

☐ İlköğretim ☐ Ortaöğretim ☐ Üniversite ☐ Okula gitmiyorum

8-Şu anda ailenizde yaşayan birey sayısı

☐ 1-2 ☐ 3-4 ☐ 5-6 ☐ 7-8 ☐ 9 ve üzeri

9-Ailenizde okumakta olan birey sayısı kaçtır?

☐ Hiç yok ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ve üzeri

10-Babanızın eğitim durumu nedir?

☐ Okur-yazar değil ☐ Okur-yazar ☐ İlköğretim ☐ Lise ☐ Üniversite

11-Babanızın mesleği nedir?

☐ Memur ☐ Emekli ☐ İşçi ☐ Serbest Meslek ☐ Diğer:

12-Annenizin eğitim durumu nedir?

☐ Okur-yazar değil ☐ Okur-yazar ☐ İlköğretim ☐ Lise ☐ Üniversite

13-Annenizin mesleği nedir?

☐ Memur ☐ Emekli ☐ İşçi ☐ Serbest Meslek ☐ Diğer:.....

14-Ailenizin sosyal güvence durumu nedir?

☐ Bağ-Kur ☐ SSK ☐ Emekli Sandığı ☐ Yeşil Kart ☐ Yok

15-Ailenizin ortalama aylık geliri nedir?

☐ 300 YTL ve aşağısı ☐ 301-500 YTL ☐ 501-700 YTL ☐ 701-900 YTL ☐ 901 YTL ve üzeri

16-Ailenizin oturduğu evin mülkiyet durumu nedir?

☐ Kendi evimiz ☐ Kiracıyız ☐ Lojman ☐ Aile bireylerinden birisine ait

17-Evde kendinize ait çalışma odanız var mı?

☐ Evet ☐ Hayır

18-Kendinize ait bilgisayarınız var mı?

☐ Evet ☐ Hayır

19-Okul masrafı ve diğer ihtiyaçlarınızı nasıl karşılıyorsunuz?

☐ Ailemin yardımıyla ☐ Akrabalarımın yardımıyla ☐ Çalışarak ☐ Burs ve kredilerle

20-Ortalama olarak ayda elinize geçen para ne kadardır?

- ☐ 50 YTL ve aşağısı ☐ 51-100 YTL ☐ 101-200YTL ☐ 201-300YTL ☐ 301-400 YTL ☐ 401 YTL ve üzeri

21-Oturduğunuz mahallenin size göre gelişmişlik düzeyi nasıldır?

- ☐ Şehrin en iyi mahallelerinden biri ☐ Orta seviyede bir mahalle ☐ Pek iyi değil

22-Bu mahallede oturma nedeniniz aşağıdakilerden hangisidir?

- ☐ Akrabalara yakın olması ☐ Kiraların ucuz olması ☐ Evin bize ait olması ☐ Lojman olması ☐ Çevrenin iyi olması

23-Televizyonda en çok hangi programları izlersiniz?

- ☐ Film-Dizi ☐ Açıkoturum-Panel ☐ Spor Programları ☐ Müzik Programı ☐ Dini Program
☐ Çizgi Film ☐ Belgeseller ☐ Diğer:

24-Hangi tür müzikleri dinlersiniz?

- ☐ Türk Halk Müziği ☐ Türk Sanat Müziği ☐ Rock Müziği ☐ Pop Müziği ☐ Arabesk ☐ Diğer:.....

25-Kitap okuma alışkanlığınız hangi düzeydedir?

- ☐ Pek çok ☐ Çok ☐ Orta ☐ Az ☐ Çok Az

26-Daha çok hangi kitapları okursunuz?

- ☐ Spor Kitapları ☐ Roman ☐ Bilimsel Kitaplar ☐ Aktüel-Magazin ☐ Kitapları
☐ Diğer:.....

27-Gazete okuma alışkanlığınız hangi düzeydedir?

- ☐ Pek çok ☐ Çok ☐ orta ☐ Az ☐ Çok az

28-Sinema ve Tiyatroya gider misiniz?

- ☐ Pek çok ☐ Çok ☐ orta ☐ Az ☐ Çok az

29-Sosyal aktivite olarak üyesi olduğunuz herhangi bir dernek veya kuruluş var mı?

- ☐ Evet ☐ Hayır

30-Spor yapıyor musunuz?

- ☐ Düzenli olarak yapıyorum ☐ Fırsat buldukça yapıyorum
☐ Çok istediğim halde yapamıyorum ☐ Spor yapmayı sevmem

31-Daha önce bir spor branşıyla aktif olarak uğraştınız mı?

- ☐ Evet ☐ Hayır

32-Eğer sporla uğraştıysanız branşınızda dereceniz var mı?

- ☐ Evet ☐ Hayır

33-En çok hangi spor ile uğraşmaktan hoşlanırsınız?

- ☐ Atletizm ☐ Basketbol ☐ Futbol ☐ Voleybol
☐ Tenis ☐ Masa Tenisi ☐ Hentbol ☐ Diğer:

34-Sizi spor yapmaya yönlendiren faktörler nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Kendi isteğim ☐ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenimin etkisi ☐ Ailemin isteği
☐ Arkadaş çevremın etkisi ☐ Medyadaki spor olaylarından etkilenmem ☐ Diğer:.....

35-Spor yapmada ailenizin size olumlu etkisi nedir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Ailemin etkisi yoktur ☐ Özel antrenör sağlıyorlar ☐ Sadece teşvik ediyorlar
☐ Maddi ve manevi destek sağlıyorlar ☐ Spor malzemesi temin ediyorlar
☐ Derslere daha çok ilgi göstermemi istiyorlar ☐ Diğer:.....

36-Spor yapmada ailenizin size olumsuz etkisi nedir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Ailemin olumsuz etkisi yoktur ☐ Arkadaş çevreme müdahale ediyorlar ☐ Yaptıklarını sürekli eleştiriyorlar
☐ Antrenmanların fazla zaman aldığını düşünüyorlar ☐ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenimi eleştiriyorlar
☐ Boş zamanlarıma müdahale ediyorlar ☐ Diğer:.....

37-Aile reisiniz sporla uğraşıyor mu veya uğraştı mı?

- ☐ Evet ☐ Hayır

38-Sporun birleştirici ve bütünleştirici yönünün olduğuna inanıyor musunuz?

- ☐ Evet ☐ Hayır

39-İş saatleriniz ve yapmak zorunda olduğunuz gerekli aktiviteler dışında(iş, uyku, beslenme, temizlik) ortalama günde kaç saat boş zamanınız var?

- ☐ Hiç yok ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 saat ☐ 5-6 saat ☐ Diğer:.....saat

40-Boş zamanlarınızın yeterli olduğunu düşünüyor musunuz, daha fazla boş zamanınızın olmasını ister miydiniz?

- ☐ Yeterli, istemem ☐ Doldurmakta güçlük çekiyorum ☐ Yetersiz, isterim

41-Boş zamanlarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Spor yaparak ☐ TV seyrederek ☐ Radyo dinleyerek ☐ Sinema ve Tiyatroya giderek
☐ Gezilere katılarak ☐ Kitap okuyarak ☐ Diğer:.....

42-Boş zamanlarınızı spor yaparak değerlendirirken en fazla hangi tesislerden yararlanıyorsunuz?

- ☐ Özel tesislerden ☐ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tesislerinden ☐ Kulüp tesislerinden ☐ Üniversite tesislerinden
☐ Belediye tesislerinden ☐ Diğer:

43-Tunceli' deki mevcut spor tesisleri sizce yeterli mi?

- ☐ Evet yeterli ☐ Hayır yetersiz

44-Size göre kamu spor kurumları personelinin spor tesislerinden faydalananlara karşı davranış durumu nasıldır?

- ☐ Çok iyi ☐ İyi ☐ Orta ☐ Kötü ☐ Çok kötü

45-Size göre özel spor kurumları personelinin spor tesislerinden faydalananlara karşı davranış durumu nasıldır?

- ☐ Çok iyi ☐ İyi ☐ Orta ☐ Kötü ☐ Çok kötü

46-Boş zamanlarınızı nerede geçiriyorsunuz?

- ☐ Spor kompleksleri ☐ Kahvehane ☐ İnternet cafe ☐ Diğer:

47-Boş zamanlarınızın değerlendirilmesi için hangi şartların hazırlanmasını istersiniz?

- ☐ Her mahallede spor alanı tesis edilmelidir ☐ Resmi kurumların spor tesisleri halka açılmalıdır
☐ Spor merkezleriyle donatılmış cazibe merkezleri oluşturulmalıdır ☐ Belirli noktalarda spor tesisi yapılmalıdır
☐ Diğer:

48-Boş zamanları olumlu değerlendirmenin iş hayatına etkisi sizce hangi düzeydedir?

- ☐ Pek çok ☐ Çok ☐ Orta ☐ Az ☐ Çok Az

49-Boş zaman etkinliklerine yeterince katıldığınıza inanıyor musunuz?

- ☐ Evet ☐ Hayır

50-Boş zaman etkinliklerine yeterince katılamıyorsanız bunun sebebi nedir?(Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Boş zamanları değerlendirmek gibi bir alışkanlığım yok ☐ Zaman yok ☐ İstedğim gibi bir etkinlik yok
☐ Boş zamanları değerlendirme isteklerimizle ilgilenen yok ☐ Programlar bana uymuyor ☐ Maddi yetersizlik
☐ Diğer:

51-En çok katıldığınız boş zaman etkinliklerini hangi nedenlerle seçmektesiniz? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ En iyi yaptığım ve yeteneklerime uygun olduğu için ☐ Arkadaşlarımla birlikte olmak için
☐ Başka etkinlik olmadığı için ☐ Fazla para harcamayı gerektirmediği için
☐ Çevre ve aile baskısını hissetmemek için ☐ Ortamı beğendiğim için
☐ Ulaşımı kolay olduğu için ☐ Çalışma verimimi artırdığı için
☐ Programı bana uygun olduğu için
☐ Diğer:

52-Boş zaman etkinliklerinin tümünü düşündüğümüzde, bu etkinlikler genellikle sizce nasıl bir etki bırakıyor?
(Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz)

☐ Dinlendirici buluyorum	☐ Eğlenceli ve heyecan verici
☐ Rahatlatıcı ve can sıkıntısından uzaklaştırıcı	
☐ Farklı yaşantılar	☐ Çevremin genişlemesi
☐ İş stresinden kurtulma	☐ Sağlığıma olumlu etki
☐ İnsanlarla etkileşim ve iletişim	☐ Sosyal statü
☐ Diğer:	

53-Katıldığınız boş zaman etkinlikleri daha çok hangi tür sorunlarınızı gidermeye yardımcı olmaktadır?
(Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz)

☐ Bedensel	☐ Sosyal	☐ Psikolojik
☐ Aile içi güzel yaşam	☐ Hiç	☐ Diğer:

9. ÖZGEÇMİŞ

14.06.1971’de Çemişgezek’de doğdum. İlk ve Orta Öğrenimimi Çemişgezek’de tamamladım. Temmuz 1992’de Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde Lisans eğitimimi tamamladım ve aynı yıl Aralık ayında Çemişgezek Ertuğrul Gazi Lisesi’ne Beden Eğitimi öğretmeni olarak atandım.

1994 yılı Ağustos ayında Eğirdir Dağ ve Komando Okulu’nda yedek subay eğitimi alarak başladığım askerlik görevimi 1995 yılında tamamladım. Evli ve iki çocuk babasıyım.